

Gorenjski Glas

PETEK, 21. DECEMBRA 2018

LETO LXXI, ŠT. 102, CENA 1,85 EUR

ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK

ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH

INFO@G-GLAS.SI

WWW.GORENJSKIGLAS.SI

V Šenčurju danes odpirajo kliniko

V poslovni coni v Šenčurju danes popoldne odpira vrata klinika Fabjan, kjer bo v prihodnje delovalo okoli trideset zdravnikov različnih dejavnosti.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Šenčur – Ustanovitelji klinike so člani družinskega podjetja, ki v Kranju in še na nekaterih lokacijah v Sloveniji in tujini delujejo pod imenom Estetika Fabjan in izvajajo posege na področju plastične, rekonstruktivne in estetske kirurgije. Marjana Fabjana, dr. med., smo pred današnjim odprtjem klinike, v kateri bo poleg plastičnih kirurgov delalo še več zdravnikov z različnih področij, vprašali o namenu širitve njihove dejavnosti.

Razlog za odprtje nove klinike ni zgolj dejstvo, da

prostori v Kranju niso več zadoščali potrebam in razvoju dejavnosti, temveč tudi potreba po različnih zdravstvenih dejavnostih na Gorenjskem. »Izhajali smo iz tega, kaj Gorenjska kot regija z okoli dvesto tisoč prebivalci potrebuje in kje na zdravstvenem področju vidimo primanjkljaj. Sami ponujamo področje plastične kirurgije, suficit pa opazamo pri urologiji, dermatologiji, pri ultrazvoku ...« navaja Marjan Fabjan.

Med zdravniki, ki bodo v kliniki Fabjan nudili svoje storitve, je poleg omenjenih več kirurgov, ginekologi,

zobozdravnik, anesteziolog. Fabjan zdaj svojo dejavnost izvaja v Kranju, Ankaranu, Ljubljani, Novi Gorici in od lani tudi v Stuttgartu. Kranjsko lokacijo nadomeščajo s Šenčurjem, in sicer po besedah Marjana Fabjana na širšem kranjskem območju ostajajo zaradi koncesije, ki je podeljena za to območje.

Družinska klinika Fabjan ima domala 25-letno tradicijo, s širjenjem in združitvijo več medicinskih storitev na novi lokaciji v Šenčurju pa bo njihova ponudba še obogatena.

► 2. stran

Foto: Gorazd Kavčič

Klinika Fabjan širi svojo dejavnost in se seli v novo stavbo v poslovni coni v Šenčurju

Prva zmaga Žana Kranjca

Žan Kranjec je bil najboljši na veleslalomu v avstrijskem Saalbach-Hinterglemmu. To je njegova prva zmaga v svetovnem pokalu in po Borisu Strelu druga slovenska moška veleslalomka.

MAJA BERTONCELJ

Kranj – Sreda je bila nov velik dan za slovensko alpsko smučanje. Najprej je prinesla deveto zmago v svetovnem pokalu Štajerki Ilki Štuhec, ki je bila najboljša v superveleslalomu v Val Gardenu v Italiji, kmalu zatem pa je prvič v karieri na najvišjo stopničko stopil še Gorenjec Žan Kranjec. Alpski smučar iz Bukovice pri Vodicaх je vso konkurenco prehitel na veleslalomu v avstrijskem Saalbach-Hinterglemmu.

»Danes mi je uspelo in sem izredno vesel. Za takšne trenutke treniram, garam. Takšni trenutki pomenijo

Žan Kranjec, nov slovenski alpski smučar z zmago v svetovnem pokalu / Foto: Gorazd Kavčič

res veliko in poplačajo vse stvari za nazaj,« je povedal Žan Kranjec, ki je Sloveniji prismočal drugo moško veleslalomsko zmago, na katero je bilo treba dolgo čakati. Pod prvo je podpisan Boris Strel, dosegel jo je pred 36 leti.

Zmaga Žana Kranjca je krona na njegovo dosedanje smučarsko pot, ki jo je začel pri sedmih letih, ko so ga starši vpisali v smučarski klub z namenom, da ga tam naučijo osnov smučanja in bi lahko samostojno smučal na družinskih dopustih. Iz tega se je razvil v enega najboljših veleslalomistov na svetu.

► 11. stran

Naslednja številka Gorenjskega glasa bo zaradi praznika izšla že dan prej kot običajno, torej v ponedeljek, 24. decembra.

Prilogi: **kranjske novice**
jeseeniške novice

Akcijska ponudba
LESENA HIŠA N 126+

JELOVICA

+ PODARIMO PGD
od **112.300,00 €**

080 23 23

www.jelovica-hise.si

AKTUALNO

Iztok Purič postal minister

Državni zbor je za ministra za razvoj, strateške projekte in kohezijo imenoval Iztoka Puriča iz Kranja. Za mesto ministra brez listnice so ga predlagali v stranki SAB, kot pojasnjujejo zato, da bi v vladni službi naredil red.

2

GORENJSKA

Karavanški predor bi še lahko gradili Turki

Pravnih zadržkov, da bi drugo cev karavanškega predora gradil Cengiz, ni, pravijo v turškem gradbenem podjetju, kjer zagotavljajo, da bi kljub zamudam projekt dokončali v predvidenem roku in brez dodatnih aneksov.

4

KULTURA

V Kropi sveče gorijo lepše

Včeraj so v Kovaškem muzeju v Kropi odprli razstavo Najlepši kropski svečniki, v katero je vključen izbor zbirke Kroparskega umetnega kovaštva. Na razstavi je predstavljenih okrog trideset svečnikov.

10

CG+

Duhovnik z brevirjem in internetom

Srednjevaški župnik, 30-letni Martin Golob je rad duhovnik. Bohinjski so ga lepo sprejeli, kar ni nič nenavadnega, saj je vesel in sproščen človek. Ljudi nagovarja tudi na drugačen način: z video blogi na internetu.

18

VREME

Danes bo pretežno oblačno. Jutri čez dan se bo deloma zjasnilo. V nedeljo bo delno jasno z občasno povečano oblačnostjo.

0/6 °C

jutri: delno jasno

9 770352 666025

KOTIČEK ZA NAROČNIKE

Akustični koncert skupine Siddharta v Cerkljah

Siddharta je petčlanska slovenska rokvska skupina, ki je nastala leta 1995 in tudi po dvajsetih letih glasbenega ustvarjanja velja za eno najbolj priljubljenih glasbenih skupin v Sloveniji. Poimenovala se je po znanem romanu nemškega pisatelja Hermana Hesseja z istim naslovom. Skupino sestavljajo Tomi Meglič, Boštjan Meglič, Primož Benko, Jani Hace in Tomaž Okroglič Rous. Vstopnica za akustični koncert, ki bo 22. marca 2019 v Cerkljah na Gorenjskem, je lahko odlično darilo. Vstopnice so na voljo v Avio baru na Zgornjem Brniku ali na center.cveka@gmail.com.

Naročniku Gorenjskega glasa bomo podarili zgoščenko Nomadi, če boste odgovorili na nagradno vprašanje: Katerega leta je Siddharta že nastopila v Cerkljah? Odgovore pošljite do četrta, 3. januarja 2019, na naslov: Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj, ali na koticek@g-glas.si.

PRAZNIČNI DELOVNI ČAS:

PONEDELJEK, 24. DECEMBRA 2018
od 8. do 13. ure

PONEDELJEK, 31. DECEMBRA 2018
od 8. do 13. ure

Srečno 2019

Gorenjski Glas

Darilo
izzrebanemu naročniku časopisa
Gorenjski Glas
Knjigo prejme JOŽA JEŠE iz Podnarta.

Zbor krajanov Stražišča bo januarja

Kranj – Iz Mestne občine Kranj so včeraj sporočili, da je za danes, 21. decembra, sklicani zbor krajanov KS Stražišče prestavljen na 15. januarja 2019 ob 17. uri. Potekal bo v Šmartinskem domu v Stražišču. Predlagana tema zborja je obravnava nameravane gradnje kanalizacije na območju Industrijske cone Laze s priključkom na Ješetovo ulico.

LUFT prihaja tudi v Medvode

Medvode – Jutri, 22. decembra, bo med 10. in 20. uro v prireditvenem šotoru pred Knjižnico Medvode prvič potekal LUFT, sejem unikatnih izdelkov. Organizatorji so pripravili tudi spremljevalni program. Ob 16. uri bo plesni nastop ŠKD Gor, ob 19. uri pa pevski nastop Sorških kresnic.

V četrtek novoletni koncert pihalnega orkestra

Kranjska Gora – V četrtek zvečer se bo ob 19.30 v Dvorani Vitranc začel tradicionalni novoletni koncert Pihalnega orkestra Jesenice - Kranjska Gora. Vstopnine ni.

Popravek

V članku Šola prejela certifikat, ki je bil objavljen v torkovi številki časopisa, smo napačno zapisali, da sta iz zavoda Triglavski narodni park (TNP) certifikat osnovni šoli v Mojstrani podelila Jernej Legat in Mojca Logar. Iz TNP-ja so nas opozorili, da sta ji certifikat podelila Jernej Legat in Majda Odar. Za napako se opravičujemo.

V Šenčurju odpirajo kliniko

◀ 1. stran

»Prednost manjše zasebne klinike je odnos do pacientov, ki jih obravnavamo kot osebnosti, in ne kot številke.« o novi kliniki razmišlja Marjan Fabjan.

Ko je Marjan Fabjan pred skoraj četrt stoletja kot prvi plastični kirurg s koncesijo v Sloveniji začel kot najemnik v kranjski porodnišnici, je bil deležen precej nezaupanja. »Ko sem takrat oral ledino, še ni bilo primera, da bi javni zavod in zasebnik delala pod isto streho. Danes je to nekaj običajnega. Takrat smo se iz porodnišnice kmalu preselili v stavbo na Gosposvetski cesti v Kranju, od koder se bomo zdaj izselili, ker prostori ne zadoščajo našemu sedanjemu razvoju. Leta 2005 smo z dejavnostjo začeli v Ankaranu, leta 2012 v Ljubljani, 2015 v Novi Gorici in lani v Stuttgartu, tako da smo zdaj tudi na evropskem,

Marjan Fabjan, dr. med.

celo na svetovnem zemljevidu,« razvoj klinike opiše sogovornik. Takrat je začel z majhno ekipo, ki pa je bila, zanimivo, kot kirurški tim več let celo model osnovne celice za zavarovalnico.

Tudi danes še dela na koncesijo. Vprašamo ga, kakšno je razmerje za koncesijske paciente in kolikšen je namenjen samoplačnikom. »Pri tem se mogoče nekoliko razlikujemo od

drugih zdravstvenih dejavnosti, kjer opravijo del programa za zavarovanje, če želijo pacienti skrajšati čas čakanja, pa pridejo na vrsto kot samoplačniki. Pri nas približno četrtino dela opra-

Kot je zabeleženo na njihovi spletni strani, jih opravijo več kot tristo na leto.

Klinika estetske kirurgije, kjer dela vsa družina Fabjan (poleg Marjana Fabjana zdravniško ekipo ses-

Klinika Fabjan obravnava okoli deset tisoč pacientov letno in opravi več kot tristo posegov na dojkah. V novih prostorih v poslovni coni Šenčur bodo poleg plastičnih kirurgov delali tudi urologi, dermatologi, ginekologi, anesteziolog, zobozdravnik.

vimo na koncesijo, medtem ko je estetska kirurgija plačljiva, razen redkih primerov z zdravstveno indikacijo,« pojasni Marjan Fabjan. Poseg, ki opraviči plačilo zdravstvene zavarovalnice, je denimo zmanjšanje dojke, če se te težke več kot kilogram, ali pa operacija povešenih vek, če te pacientu zapirajo vidno polje. Posegi na dojkah so tudi njihova najpogostejša storitev.

tavljajo žena Zora, sin Matic, hči Živa in Amadej Lah, sin Gašper Fabjan je direktor podjetja), uspešno dela tudi v tujini. »Prava prodornost se pokaže, ko uspeš na tujem tržišču. Lahko rečem, da smo v tujini uspešni in da smo že v Sloveniji veliko delali za tuje tržišče, še preden smo imeli sedež tudi v Stuttgartu. V Ankaranu, kjer delamo od leta 2005, nam je zaradi bližine Italije tuji trg bližji in lahko ocenim, da tam obravnavamo kar okoli osemdeset odstotkov pacientov iz tujine, celo iz Kitajske in Koreje. Lahko rečem, da se kot zasebna dejavnost ne kosamo le za dvo-milijonsko slovensko tržišče,« razloži Marjan Fabjan. Ocenjuje, da naložba v kliniko v Šenčurju znaša približno poldrugi milijon evrov. Tam bo delalo okoli trideset zdravnikov različnih profilov, nekateri zaposleni, nekateri samostojni ponudniki storitev, kakor bodo po besedah sogovornika narekovali povpraševanje in potrebe tržišča.

Še zadnja dela pri opremljanju klinike. Srednji na sliki je direktor klinike Gašper Fabjan.

Iztok Purič postal minister

Ta teden je državni zbor za ministra za razvoj, strateške projekte in kohezijo imenoval Iztoka Puriča.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Kranj – Iztok Purič, ki ga je državni zbor s 45 glasovi potrdil kot ministra za kohezijo, je tudi že prisegel. Za mesto ministra brez listnice, ki se bo ukvarjal z razvojem, strateškimi projekti in kohezijo, so ga predlagali v stranki SAB, kot pojasnjujejo zato, da bi v vladni službi za razvoj in evropsko kohezijsko politiko naredil red. »Radi bi, da bi dr. Purič svoja večkrat dokazana znanja s področja upravljanja kadrov, vodenja in primerne razpolaganja s proračunskimi sredstvi znova uporabil v korist naše države,« pišejo na spletni strani stranke.

Purič je na ministrskem položaju zamenjal Marka

Bandellija, ki je po dveh mesecih mandata sredi novembra odstopil zaradi očitkov o neprimerni komunikaciji in slabem delu. Bandelli se

vrača v poslanke klopi, Purič, ki je novembra v Kranju neuspešno kandidiral za mesto župana s podporo Stranke SAB in liste Več za

Dr. Iztok Purič / Foto: Tina Dokl

Kranj, pa je zasedel ministrski položaj. Premier Marjan Šarec je dejal, da je pred Puričem zahtevna naloga, namreč izraziti napredek pri črpanju evropskih sredstev.

Iztok Purič je star 64 let, je doktor znanosti s področja organizacijskih ved in je 12 let vodil Javni gospodarski zavod Brdo, preden ga je vlada leta 2012 razrešila zaradi domnevnih nepravilnosti pri vodenju zavoda. Sodišče sicer preiskave ni uvedlo. Pristojnima odbora državnega zbora za gospodarstvo in zadeve EU se je predstavil v začetku meseca, ko je med prioriteta na položaju ministra poudaril ureditev informacijskega sistema za črpanje evropskih sredstev.

Fakin se čudi napovedi kolapsa

Na ministrstvu za zdravje nameravajo poiskati in odpraviti ključne razloge, zaradi katerih se mladi zdravniki ne odločajo za specializacije na primarni ravni. Pripravljajo tudi zakon o upravljanju javnih zdravstvenih zavodov, s katerim bodo zaostriili odgovornost uprav in nadzornih svetov.

ANA ŠUBIC

Ljubljana – Na ministrstvu za zdravje se bodo v naslednjem letu najbolj posvetili upravljanju javnih zdravstvenih zavodov, je na torkovi novinarski konferenci o prihod-

družinske medicine bo večja vključitev diplomirane medicinske sestre v delo ambulant, je napovedal: »Ocenjujem, da je število kroničnih bolnikov, ki se zdaj evidentirajo pri tej sestri, odločno premajhno – tri do štiri

da bo več oseb v celoti oskrbljenih na primarni ravni: »V kratkem bo pripravljen predlog celovitega razvoja s prenovo plačilnega modela, ki bo nagrajeval večji obseg storitev in delo v odročnih krajih.«

treba razbremeniti obstoječe time. A dokler v sistem ne zagotovimo dodatnih timov, kar je povezano z doizobraževanjem novih kadrov, kar se ne more zgoditi čez noč, nikakor ne moremo sprejeti, da obstoječi timi ne bi opredeljevali oseb, ki še nimajo izbrane osebnega zdravnika.«

Ustaviti odtekanje denarja

Minister Fakin je na novinarski konferenci v uvodu povedal, da konstantno spremljajo poslovanje bolnišnic, stanje njihove sanacije v skladu z zakonom in da je »treba zatesniti nekontrolirano odtekanje denarja. V naslednjem letu se bodo najbolj posvetili prav upravljanju javnih zdravstvenih zavodov. Ključni problem so po njegovem neustrezna orodja, ki jih imajo direktorji za upravljanje bolnišnic. Pripravili bodo »mini« zakon o upravljanju javnih zdravstvenih zavodov. Ne bo več svetov zavodov, vpeljali bodo pojma nadzornih svetov in uprave, njihovo odgovornost pa bodo po napovedih Fakina zaostriili z osebno odgovornostjo in premoženjem, kot je to urejeno v gospodarskih družbah. Tudi nagrada upravi bo sorazmerna tisti v gospodarskih družbah, podobne velikosti in podobnega obsega. »Osebnostim, da je to eden izmed pogojev za učinkovito upravljanje celega zdravstvenega sistema,« je prepričan Fakin.

Povedal je tudi, da so lani in letos za skrajševanje čakanj dobili namenili po 35 milijonov evrov, podobno naj bi bilo v prihodnjem letu, ko pričakuje, da bodo nekatere čakalne dobe, kot sta za magnetno resonanco in CT, bistveno krajše. »Določili bomo tudi število prvih pregledov v specialističnih ambulantah, ki jih mora dnevno ambulantna pogledati, in s tem preusmerili prioriteto iz vseh pregledov na prve. To bo eden izmed večjih izzivov,« je napovedal.

Minister Samo Fakin in njegovi sodelavci so predstavili prioritete v zdravstvu v naslednjem letu. / Foto: Gorazd Kavčič

njih prioritetah dejal minister Samo Fakin. V odgovoru na naše novinarsko vprašanje se je odzval tudi na javno pismo gorenjskih zdravnikov družinske medicine, ki podobno kot njihovi kolegi v nekaterih drugih delih države opozarjajo na preobremenjenost in nujnost sprememb pogojev svojega delovanja, ker da v nasprotnem sledi kolaps sistema.

»Beseda kolaps me čudi ob dejstvu, da že tri leta zapored dodajamo time na primarno zdravstveno varstvo, ne samo zdravnike, tudi fizioterapevte in druge time. Dodali smo urgence v deset urgentnih centrov, ki so razbremenile dežurno službo po zdravstvenih domovih. Dodali smo sedemsto referenčnih ambulant, ki se ukvarjajo s kroničnimi boleznimi,« je našteval Fakin in spomnil tudi na uvedbo obnovljivega recepta, ki »kar precej zmanjša frekvenco trimesečnih obiskov«. Naslednji korak na področju

ri na dan v štirih urah in bi se lahko tu naredilo več, da bi se razbremenili splošni zdravniki. Je pa treba povedati, da kljub vsemu število obiskov pri zdravniku zadnjih nekaj let pada.«

Več specializacij iz družinske medicine

Na ministrstvu se po besedah državne sekretarke Pie Vračko zelo dobro zavedajo stanja, na katerega opozarjajo družinski zdravniki: »V sodelovanju z njimi in drugimi partnerji moramo priti do konkretnih ukrepov, s katerimi bomo prišli do želenih ciljev. Tu smo vsi na isti strani. Vsi želimo, da se pogoj dela izboljšajo.« Poudarila je, da uspešni zdravstveni sistemi temeljijo na močnem primarnem zdravstvenem varstvu, zato so še posebej odločeni vlagati v izboljšanje obstoječega modela. Začeli bodo proces priprave sistemskih ukrepov, s katerimi bodo vzpostavili boljše pogoje dela in omogočili,

Povečati nameravajo število razpisanih mest za specializacije iz družinske medicine, pediatrije in ginekologije na primarni ravni, da bodo zagotavljali ustrezno mrežo specialistov. Poiskati in odpraviti želijo ključne razloge, zaradi katerih se mladi zdravniki ne odločajo za specializacije, in zaposlitve na primarni ravni napraviti bolj privlačne, je napovedala Pia Vračko. Tako kot letos nameravajo tudi v prihodnjem letu v primarno raven usmeriti več finančnih sredstev. Še posebej se želijo posvetiti zmanjšanju administrativnih obremenitev zaposlenih, a rešitve po mnenju Vračkove ne bodo tako enostavne, saj želijo ohraniti informatizacijo zdravstva. »Želimo zagotoviti tudi, da se zmanjša število opredeljenih oseb pri posameznem zdravniku na primarni ravni, tudi zato, ker sodobna zdravstvena obravnava zahteva več časa zdravnika s pacientom, kar pomeni, da je nujno

Cesta v Sorico kmalu spet odprta

ANA ŠUBIC

Sorica – Gorenjska gradbena družba (GGD) zaključuje rekonstrukcijo zadnjega odseka regionalne ceste Sorica-Podrošt, ki so jo začeli prenavljati že leta 2007. Potem ko so poletni rekonstruirali

odsek tik pod vasjo Sorica, so se zadnje mesece posvečali preureditvi križišča v Podroštu in rekonstrukciji ceste od Podrošta naprej. »V tem tednu izvajamo zgornji ustroj in asfaltiranje, tako da bo nosilni sloj asfalta izveden v celoti, obrabni sloj

asfalta pa bomo zaradi vremenskih razmer izvedli spomladi. Popolna zapora ceste bo odstranjena v ponedeljek, 24. decembra. Zadani cilj, da bo cesta do konca leta prevozna po asfaltu, nam je tako uspelo doseči kljub težavam, ki so spremljale gradnjo,« je

zadovoljen Bojan Markovič z GGD. Povedal je, da so v zadnji fazi od Podrošta naprej zgradili dobrih štiristo metrov podpornih in opornih zidov ter sto metrov pilotne stene. Vključno z odsekom pod Sorico so letos rekonstruirali 1800 metrov cest. Gradnja, ki jo financira država, je stala 3,5 milijona evrov z DDV.

K

KOMENTAR
SIMON ŠUBIC

Še znamo pomagati?

Pred dnevi sem na družbenem omrežju prebral zapis razočaranega znanca. Upam, da mi ne bo zameril, ker izkoriščam ta privilegij, da lahko njegovo zgodbo posredujem tudi bralcem našega časopisa. Da na kratko povzamem: med vzponom na enega od pohodnikov bolj priljubljenih hribov v širši okolici Kranja je znanec nadel na moškega okoli štiri-desetih, ki je histerično klical svojega šestletnega sina, ki ga je pogrešil. Znanec, sicer policist, mu je takoj po človeški plati, ne službeni, kot je poudaril, ponudil pomoč pri iskanju otroka, ki so ga po približno dvajsetih minutah tudi našli živega in zdravega.

Konec dober, vse dobro, bomo rekli, a bistvo zgodbe prihaja šele v nadaljevanju. Kot je zapisal znanec, sta z zaskrbljenim očetom kar nekaj planincem opisala izgubljenega otroka in jim skoraj vsilila številko telefona, ki jo naj pokličejo, če dečka srečajo. »Vendar v nobenem pohodniku se ni prebudil občutek za sočloveka, šlo je za šestletnika, da bi prekinil svojo načrtovano pot in očetu ponudil pomoč. Vsi so ponudili pomoč, da bodo pogledali po poti, kjer bodo šli, no, tudi to je nekaj, nihče se pa zaradi tega ni samoiniciativno odločil lepemu popoldnevu. Izjema so tri planinke, ki so ponudile pomoč pri iskanju,«

je napisal in se razočaran vprašal: »Smo res postali ne-socialna družba, ki nas tudi taka stvar ne zmoti in gremo svojo pot in ne pomagamo človeku v stiski? Smo/so tudi planinci izgubili čut za pomoč sočloveku v stiski, šlo je za šestletnega otroka!!!!!!«

Osebnost sicer menim, da se večina ustavljenih planincev najbrž ni povsem zavedala resnosti situacije in je bila verjetno prepričana, da bodo otroka že srečali nekje na poti, saj da z nje zagotovo ni zavil. No, vsaj upam, da je bilo tako, ker v nasprotnem primeru nas pa res lahko začne skrbeti nad stanjem v družbi.

Morda se res vse bolj uveljavlja logika, da naj vsak poskrbi zase, morda še za bližnjega, za druge pa se mu ni treba brigati. A za zdaj še vedno verjamem, da večini ni vseeno. Da še nismo povsem otopeli in da smo še vedno pripravljeni pomagati ljudem v takšni ali drugačni stiski. Na to so nas ne nazadnje pred dnevi spomnili na policiji, ko so tradicionalno podeljevali medalje za hrabrost in požrtvovalnost. Resda so jih prejeli večinoma policisti, a med nagrajenci so bili tudi navadni občani. Da še vedno radi pomagamo, pričajo tudi številne uspele humanitarne akcije. Nekaj jih poteka tudi v prazničnem decembru. Pridružite se kakšni. Počutili se boste dobro, ker ste nekemu pomagali.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA

Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE

Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir

UREDNIŠTVO

NOVINARJI - UREDNIKI:

Marjana Ahačič, Maja Bertoncelj, Alenka Brun, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Jasna Paladin, Urša Peternel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič, Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir; stalni sodelavci:

Jože Košnjek, Milena Miklavčič, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA

Jernej Stritar, Ilovar Stritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK

Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA

Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE

Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, faks: 04/201 42 13, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek od 8. do 16. ure, sreda od 8. do 17. ure, petek od 8. do 15. ure sobote, nedelje in prazniki zaprti. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 19.000 izvodov / Redne priloge: TV okno, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Delo, d. d., Tiskarsko središče / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izdava: 1,85 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 9,5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Potrdili proračun za prihodnje leto

Kranjskogorski občinski svet je v sredo potrdil dvanajstmilijonski proračun za prihodnje leto. Poudarek cestni infrastrukturi in urejanju parkirišč, sredstva tudi za začetek gradnje novega vrtca v Mojstrani.

MARJANA AHAČIČ

Kranjska Gora – Občinski svet Kranjske Gore se je v sredo sestal na drugi redni seji v tem mandatu in potrdil proračun za prihodnje leto. V njem načrtujejo za nekaj več kot deset milijonov evrov prihodkov in 12,3 milijona evrov odhodkov; razlika bodo pokrili iz ostanka sredstev preteklih let.

Proračun so potrdili potem, ko je bil v tridesetdnevni javni obravnavi, v kateri so prejeli nekaj predlogov; večino je župan pripravi proračuna tudi upošteval. Amandmajeve k proračunu tokrat ni bilo.

Občina Kranjska Gora bo tako tudi v prihodnjem letu dobesedno del sredstev namenila za cestno infrastrukturo s poudarkom na vzdrževanju cest na Dovjem in v Gozdu - Martuljku ter v Mojstrani, kjer bodo v sklopu projekta umirjanja prometa v dolini Vrata urejali parkirišča. Za gospodarstvo in turizem je namenjenih dobrih sedem odstotkov proračuna, prav toliko kot za prostorsko planiranje, stanovanjske zadeve in komunalno dejavnost. Za prihodnje leto je v načrtu tudi ureditev novega

otroškega igrišča na Dovjem, med večjimi načrtovanimi investicijami pa je še začetek gradnje novega vrtca v Mojstrani.

Kot je ob sprejemu poudaril župan Janez Hrovat, so prihodki v občinski proračun v veliki meri odvisni od turizma, pomembna vira sta namreč prav turistična taksa in koncesionarna, ki jo občina prejme od igralnic. »Moje vodilo bo tudi v prihajajočem mandatu, da je proračun treba upravljalati na preudaren način, kot ga poznamo v gospodarstvu, brez pretiranega obremenjevanja,« je povedal župan.

Svetniki so na seji potrdili tudi višino turistične takse, ki po novem znaša dva evra, tudi v planinskih kočah, kjer je bila taksa doslej nižja kot v dolini. Potrdili so letni program športa in kulture ter imenovali oziroma potrdili člane odborov in komisij, ki delujejo kot delovna telesa občinskega sveta. Strinjali so se tudi s predlogom posebne občinske komisije, da občina odkupi opremo in povrne vlaganja v stavbo hiše Pr' Katr v skupni vrednosti nekaj več kot šestdeset tisoč evrov.

Nova vodstva krajevnih skupnosti

MARJANA AHAČIČ

Radovljica – Od dvanajstih krajevnih skupnosti občine Radovljica jih bodo v novem mandatu le pet vodili isti predsedniki kot v prejšnjem: Izidor Arih ostaja predsednik sveta KS na Brezjah, Dušan Beton v Kamni Gorici, Gregor Remec na Lancovem, Rajko Mikolič na Srednji Dobravi

in Andrej Golčman v Radovljici. V sedmih krajevnih skupnostih se vodstvo menja: nova prednica sveta KS Begunje je Marija Hrovat, svet KS Kropa bo v novem mandatu vodila Saša Pavlič, svet KS Lesce pa Tatjana Justin. Predsednik sveta KS Ljubno je postal Boštjan Soklič, KS Mošnje Dušan Jelovčan, KS Otok Iztok Meglič, KS Podnart pa Nejc Šter.

Karavanški predor bi še lahko gradili Turki

Pravnih zadržkov, da bi drugo cev karavanškega predora gradil Cengiz, ni, pravijo v turškem gradbenem podjetju, kjer zagotavljajo, da bi kljub zamudam projekt dokončali v predvidenem terminskem roku in brez dodatnih aneksov k pogodbi.

ALEŠ SENOŽETNIK

Ljubljana – Predstavnik podjetja Cengiz Insaat Sanayi ve Tickaret in odvetnik Aleš Lunder so na sredini novinarski konferenci pojasnjevali svoje stališče, da pravnih zadržkov, da bi gradili drugo cev karavanškega predora, ni. Kot je namreč znano, je Državna revizijska komisija (DKOM) razveljavila odločitev Darsa, da za izvajalca ta trenutek največjega slovenskega infrastrukturnega projekta izbere turški Cengiz.

Kot je v sredo pojasnil direktor podjetja Utku Gök, je Inštitut za primerjalno pravo podal mnenje, da načelo enakopravnosti obravnave v postopku ni bilo kršeno. Državna revizijska komisija je namreč podjetje izločila, ker naj bi to že po poteku roka dopolnjevalo in spreminjalo podatke. A kot so zapisali na inštitutu, je Cengiz spreminjal in dopolnjeval le podatke na naročnikov poziv, ta možnost pa je bila izrecno predvidena v razpisni dokumentaciji in skladna z zakonodajo. »Cengiz naknadno ni spreminjal podatkov, ki so bili na razpisu relevantni za izbiro najugodnejše ponudbe, torej ponudbene

Odvetnik Aleš Lunder in Ismedina Pervez ter Utku Gök so pojasnjevali, zakaj bi Dars še vedno lahko izbral turški Cengiz za izvajalca gradnje druge cevi karavanškega predora.

cene in referenc; prav tako ni spreminjal tehničnih specifikacij, ki opredeljujejo predmet naročila,« so med drugim zapisali v obrazložitvi in dodali, da DKOM preveč formalistično enači vsako od sestavin ponudbe in skuša uveljaviti enako sankcijo za vsako formalno pomanjkljivost.

»V medijih se v zadnjih dnevih govori, da bi bilo dobro, da bi ta posel dobilo slovensko podjetje. A moram poudariti, da nobena slovenska firma nima referenc in kapacitet za izvajanje takšnega posla,« je povedala Ismedina Pervez, izvršna direktorica Cengiz Europe in

poudarila, da Cengiz spoštuje vse evropske in mednarodne standarde, z gradnjo predorov pa ima številne mednarodne izkušnje, saj je zgradila že štiristo kilometrov predorov. Ob tem je dodala, da so bili deležni številnih napadov na dobro ime podjetja, odločba DKOM pa je bila prej dostopna medijem kot njim, ki so bili v postopku udeleženi.

Kot je povedal Lunder, ni ovir, da Dars ob ponovnem odločanju za izvajalca del ne bi ponovno izbral Cengiz, ki je podal najcenejšo ponudbo. Gök je ob tem podal tudi pisno zavezo, da bo dela izvedel po ponujeni ceni brez

kakršnih koli naknadnih aneksov k pogodbi. »Kompenzirali bomo tudi vse zamude in delo dokončali v prvotno predvidenem terminskem planu, torej do konca februarja 2019, čeprav zamude niso nastale po naši krivdi,« je bil jasen Gök.

Turško podjetje bi drugo cev zgradilo za 89,3 milijona evrov, torej za približno toliko kot jo že gradijo Avstrijci na drugi strani Karavank. Naslednjo najugodnejšo ponudbo pa je podala Gorenjska gradbena družba, ki bi skupaj s češkim Metrostavom cev zgradila za 104,4 milijona evrov.

Božični koncert in dobrodelni bazar

Dijaki Gimnazije Jesenice so tudi letos pripravili božično-novoletni koncert in dobrodelni bazar.

URŠA PETERNEL

Jesenice – Že vrsto let v prednovoletnem času dijaki Gimnazije Jesenice pripravijo božično-novoletni koncert na velikem odru jeseniškega gledališča. Letošnji koncert so obarvali povsem božično, dali so mu naslov Božična pravljica, z glasbo, petjem in plesom pa so obiskovalce popeljali v božični čas. Kot je dejala ravnateljica Lidija Dornig, so gimnazijci še enkrat pokazali svoj umetniški talent, zato je ponosna, da je ravnateljica tako čudovitih dijakov. Koncerta se je udeležila tudi generalna Direktorica direktorata za srednje in višje šolstvo ter izobraževanje odraslih Elvira Šušmelj.

Pevski zbor Gimnazije Jesenice se je predstavil z božičnimi pesmimi. / Foto: Gorazd Kavčič

Pred koncertom je potekal tudi dobrodelni bazar unikatnih izdelkov, ki so jih izdelali dijaki ob pomoči

profesorjev, izkupiček pa bodo tudi letos namenili šolskemu skladu in s tem dijakom iz družin v socialni

stiski. Dijaki pa so oblikovali tudi koledar, tokrat so ustvarjali na temo slovenskih ljudskih pravljic.

DOM UPOKOJENCEV KRANJ
CESTA 1. MAJA 59, 4000 KRANJ

Svet Doma upokojencev Kranj

je 21. 12. 2018 v Uradnem listu Republike Slovenije objavil javni razpis za delovno mesto

**DIREKTORJA/DIREKTORICE
JAVNEGA SOCIALNO VARSTVENEGA ZAVODA –
Doma upokojencev Kranj**

Rok za prijavo je do 5. 1. 2019.

Šolarji avtobusa ne čakajo več na dežju

MARJANA AHAČIČ

Mošnje – Ta teden so pred podružnično šolo v Mošnjah postavili nadstrešnico, pod katero lahko osnovnošolci iz Mošenj, ki se k pouku na predmetni stopnji vozijo v Radovljico, počakajo šolski avtobus. »Krajani, predvsem starši otrok, ki se ali se bodo v šolo morali voziti z avtobusom, smo nadstrešnice pred šolo v Mošnjah veselili. Predvsem ob slabih vremenskih razmerah bodo otroci avtobus, ki ima na primer ob sneženju lahko tudi polurno zamudo, pričakali pod

streho. Žalostno je bilo opazovati, kako je v Radovljici skorajda vsak otok za odlaganje odpadkov dobil nadstrešnico, da so bili smetnjaki na suhem, otroci v Mošnjah pa so vztrajno čakali temeljito obnovo šole, ob kateri naj bi zgradili tudi zavetje za čas, ko čakajo na prevoz. Marsikateri osnovnošolec izpolnitve obljub ni dočakal in zdaj hodi v srednjo šolo. Tisti, ki so prvo jutro po postavitvi avtobus pričakali pod streho, čeprav ni deževalo ali snežilo, pa so bili vidno navdušeni,« je povedal eden od zadovoljnih staršev.

Otroci, ki so v sredo zjutraj šolski avtobus prvič pričakali pod streho, so bili navdušeni, čeprav ni deževalo.

Srečanje župana z duhovniki

JANEZ KUCHAR

Adergas – Franc Čebulj, župan občine Cerklje, je v nedeljo, 16. decembra, na tradicionalnem prednovoletnem sprejemu na Domačiji Vodnik v Adergasu gostil duhovnike župnij Velesovo in Cerklje, ki delujejo na območju občine Cerklje. Srečanja so se udeležili župnika Slavko Kalan (župnija Velesovo) in Jernej Marenk (župnija Cerklje), prelat Stanislav Zidar (Lahovče), duhovni pomočnik v Zalogu Anton Česen ter Marko Mrlak, kaplan v župnijah Cerklje in Šenčur, prisotnost pa je opravičil župnik Edi Strouhal iz župnije Tunjice in

soupravritelj župnije Šenturška Gora. Župan in župniki so si izmenjali mnenja ter predstavili predloge za sodelovanje in načrte za prihodnost. Župan Franc Čebulj se je zahvalil duhovnikom za njihovo pastoralno poslanstvo in dobro sodelovanje, jim predstavil razvoj občine in projekte v prihodnjem 2019 letu, ko je v predlogu občinskega proračuna za ohranjanje kulturne dediščine občine predlaganih 55 tisoč evrov. Županu se je za sprejem, razumevanje in podporo zahvalil velesovski župnik Slavko Kalan in ob tem zaželel dobro sodelovanje z občino tudi v prihodnje.

Župan Franc Čebulj se je srečal z duhovniki.

Lubadar bo znova prezimil

Ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Aleksandra Pivec si je v torek na povabilo Gozdnega gospodarstva Bled ogledala posledice ujm in lubadarja v gorenjskih gozdovih.

ANDRAŽ SODJA

Bohinjska Bistrica – Na ogledu sanacijskih del v gozdovih gozdnega gospodarstva na Jelovici so se ministrici pridružili tudi bohinjski župan Jože Sodja in vodja blejske območne enote Zavoda za gozdove Slovenije Andrej Avsenek, ki je pojasnil, da se stanje gozdov, ki so jih prizadeli podlubniki, glede na prejšnja leta ni izboljšalo. Stanje je poslabšal še vetrolom, ki je konec oktobra polumil dodatnih 150 tisoč kubičnih metrov smreke. »Žal bo očitno lubadar tudi prezimil podobno kot lani. Ko smo računali, da smo ga spomladi že precej "potolkli", je znova sledil velik izbruh. Ne delamo si več utvar – četudi bomo do pomladi pospravili vse količine, moramo biti v letu 2019 pripravljeni na nov napad.«

Da je stanje skrb vzbujajoče, je potrdil tudi direktor Gozdnega gospodarstva Bled Marko Matjašič. Letošnji posek v gozdovih, za katere skrbijo, znaša kar 260 tisoč kubičnih metrov, pri čemer je velika večina sanitarne sečnje. V poletnih mesecih so količine, ki jih morajo pospraviti, celo dvajsetkrat večje od običajnih. To povzroča precej težav pri zagotavljanju podizvajalcev in

Ministrica Aleksandra Pivec s predstavniki Gozdnega gospodarstva Bled in Zavoda za gozdove na ogledu na Jelovici

odvozu ter skladiščenju lesa, saj dnevno odpeljejo tudi do petdeset tovornjakov hlodovine. Trenutno se osredotočajo na sanacijo vetroloma na Jelovici. Sanacijo izvajajo z vrha planote proti dolini, saj ob snegu delo na najvišjih območjih ne bo mogoče, s sanacijo pa nameravajo nadaljevati tudi čez zimo. Posebno pa jih skrbi, da se bo lubadar razširil tudi na Pokljuki, kjer bi bile zaradi večje količine smreke in prepovali strojne sečnje posledice še hujše. Kot je še dodal Matjašič, so ministrico povabili na ogled, ker so ji želeli pokazati, v kakšnih razmerah poteka delo. »Država

nam lahko najbolj pomaga tako, da zmanjša administracijo, recimo dolge stopke pri izgradnji gozdnih vlak. Predvsem pa, da nas razume in v okviru svojih možnosti naredi, kar je mogoče.«

Kot je ob obisku povedala ministrica Aleksandra Pivec, si je na terenu ogledala posledice ujm in škodo po podlubnikih, ki je dosegla res velike razsežnosti. »Pogovarjali smo se o težavah in izzivih, ki se pojavljajo ob izvajanju sanitarne sečnje. Prepričana sem, da rešitve obstajajo in da torej ni treba vedno sprejemati različnih intervencijskih

ukrepov, ampak je to področje treba sistematično urediti in se tako pripraviti na prihodnje podobne situacije. Vemo, da je ujm iz leta v leto več in da jih tudi v prihodnje lahko pričakujemo. Pripravljamo prenovu zakona o gozdovih, v zakonu bomo postavili osnove za ukrepanje, s katerimi bi se izognili težavam, s katerimi se soočamo danes.« Kot je še dodala ministrica, so velik problem tudi kratki roki, v katerih je treba izvesti sanacijo; problem so tudi ukrepi za obnovo gozdov. Sredstva za to so na voljo, a so premalo izkoriščena, zato spodbujajo lastnike k prijavi na razpise.

VIVA Cafe

Odprti in prenovljeni za vas v Kranju

MENI ZA 1€

WE CARE MORE

Energija za boljši vsakdan. OMV

Graščina skrivala poslikave

Obnovitvena dela v Bucelleni-Ruardovi graščini potekajo v skladu z načrti. Odkrili so več stenskih poslikav, potrebna bo celovita obnova ostrešja.

URŠA PETERNEL

Jesenice – Konec avgusta se je začela obnova Bucelleni-Ruardove graščine na Stari Savi, ki je bila

zgrajena leta 1938. Kot je povedala direktorica Gornjesavskega muzeja Jesenice Irena Lačen Benedičič, dela potekajo v skladu z načrti. A graščina je bila

zgrajena v 16. stoletju in je šele sedaj mogoče odkriti, kaj vse skrivajo njeni zidovi. Predvsem se je doslej že pokazalo, da se je v času, ko so del graščine preuredili v

stanovanja, poslabšala statika objekta. Prav tako se je pokazalo, da je streha objekta v slabšem stanju, kot so pričakovali, tako bo najbrž potrebna celovita zamenjava ostrešja. Prav tako je v stavbi še vedno prisotna lesna goba, ki jo bo treba odstraniti.

Obenem z gradbeniki so v graščini prisotni tudi restavradorji, ki sproti odkrivajo nove poslikave, ki so bile v preteklih stoletjih in desetletjih prekrite s plastmi barve. »Restavratorski načrt je bil sicer izdelan že leta 2008, ko so opravili sondiranja, zdaj pa ugotavljajo, da je poslikanih še veliko več sten. Restavratorska stroka bo odločila, kaj vse se bo ohranilo,« je povedala Irena Lačen Benedičič.

Odgovorna konservatorica obnove graščine Maja Avguštin je povedala, da so ob čiščenju sten odkrili poslikave, ki jih niso pričakovali. »So edinstvene in bodo zagotovo pritegnile zanimanje ljudi,« je dejala.

Poslikanih je veliko več sten, kot so pričakovali.

Obnovitvena dela v graščini naj bi bila zaključena leta 2020, v muzeju pa že pripravljajo tudi stalno razstavo, na kateri bodo javnosti skušali predstaviti čim več gradiva o zgodovini železarstva, s poudarkom na obdobju fužin. Za javnost bodo odprli tudi kletni del graščine. Nekaj posebnega pa bo tudi

času prinesla precejšnje premoženje. Obrate in graščino je leta 1766 kupil belgijski trgovec Valentin Ruard. V graščini so živele tri generacije Ruardov, leta 1871 pa je lastništvo prešlo na Kranjsko industrijsko družbo. Od leta 1954 je graščina preurejena v muzej. Do 1990 je v njej delo-

Obnova graščine naj bi stala 2,3 milijona evrov, od tega je Občina Jesenice doslej pridobila 150 tisoč evrov sredstev sofinanciranja.

nova poročna dvorana, ki jo bodo uredili v nadstropju graščine.

Graščino je leta 1538 zgradila italijanska rodbina Bucelleni in ob njej postavila fužino, ki ji je v kratkem

val Tehniški muzej Železarne Jesenice, od leta 1991 pa je v njej sedež Gornjesavskega muzeja Jesenice. Danes je v njej železarski muzej s stalno železarsko in rudarsko zbirko.

Do celovite obnove fužinske graščine je prišlo po 480 letih. / Foto: Katja Zvan, GMJ

Volili bodo novo vodstvo

CVETO ZAPLOTNIK

Rodica – Člani Društva rejcev govedi črno-bele pasme v Sloveniji se bodo jutri, v soboto, zbrali v prostorih Oddelka za zootehniko Biotehniške fakultete na Rodici na volilnem občnem zboru, na katerem bodo obravnavali poročila o letošnjem delu in program dela za prihodnje leto ter izvolili novega predsednika društva ter nov upravni in nadzorni odbor. Predstavili bodo krave z življenjsko mlečnostjo nad sto tisoč kilogramov mleka in njihovim rejcem podelili priznanja. V strokovnem

delu občnega zbora bosta ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Aleksandra Pivec in direktorica direktorata za kmetijstvo Tadeja Kvas - Majer predstavili skupno kmetijsko politiko Evropske unije po letu 2020 ter program razvoja podeželja v prihodnji finančni perspektivi, Branko Ravnik, direktor Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, in Danilo Potokar, strokovni vodja za živinorejo v zbornici, pa izvajanje strokovnih nalog na področju kontrole in selekcije v letu 2019 in prihodnjo organizacijo selekcijske službe.

Prvič se je sestel novi občinski svet

Sejo je vodil najstarejši svetnik Občine Naklo Peter Celar, ki je želje in pričakovanja od sestave novega občinskega sveta v mandatu 2018–2022 strnil v reka Skupaj bomo zmogli in V slogi je moč.

SUZANA P. KOVAČIČ

Naklo – Na ponedeljkovi konstitutivni seji občinskega sveta Občine Naklo so potrdili mandat vsem 15 izvoljenim svetnicam in svetnikom ter županu Ivanu Megliču. Sejo je vodil najstarejši občinski svetnik Peter Celar, ki je želje in pričakovanja od sestave novega občinskega sveta v mandatu 2018–2022 strnil v reka Skupaj bomo zmogli in V slogi je moč, da bodo torej dober servis občanom. »Zahvalim naj se vsem volivkam in volivcem za zaupanje in podporo, da bomo lahko začeli z odgovornim

Svetnice in svetniki Občine Naklo ter župan Ivan Meglič / Foto: Tina Dokl

Nekdanji in novi župan Marko Mravlja in Ivan Meglič sta že opravila predajo poslova. / Foto: Tina Dokl

delom. Zahvalim naj se tudi dosedanjemu županu Marku Mravlji. Z dobrimi projekti bomo nadaljevali, nekatere poskušali nadgraditi, da bodo občani po zaključku mandata z našim delom zadovoljni. Naj bo konec političnih delitev, pomembna za nas sta občina in občani,« je v nagovoru poudaril novi župan Ivan Meglič, ki je bil izvoljen tudi za občinskega svetnika in ga bo v

občinskem svetu nadomestil Marjan Babič. Predstavniki svetniških skupin so že pred konstitutivno sejo imeli uskladiveni sestanek, na katerem so se dogovorili o kandidatih za občinsko Komisijo za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja. Predlagane kandidate – Marjana Babiča za predsednika ter Zdravka Cankarja in Jureta Renka za člana – so svetniki soglasno potrdili.

Avto M Lesce 8661

AUTO M, Lesce, d.o.o.
 Finžgarjeva 5a, 4248 Lesce
 PE Bled, Za Potokom 7a,
 tel.: 04 576 76 80
www.autom.si

B.H.S. AVTO SERVIS

Avto M: 041 620 143

- BHS hitri servis
- Vulkaniziranje
- Kleparstvo
- Prodaja in montaža zimskih avtoplaščev

Karoserijska dela opravljamo za vse zavarovalnice pogodbeno

Srečno in varno vožnjo v letu 2019 vam želi kolektiv Auto M.

Župan Rakovec začel delo

Potem ko je novi kranjski župan Matjaž Rakovec minulo sredo na konstitutivni seji slovesno zaprisegel, mu je včeraj dopoldne sedaj že nekdanji župan Boštjan Trilar predal posle.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Prvo redno in hkrati konstitutivno sejo sveta Mestne občine Kranj je vodil najstarejši med svetniki Jožef Rozman. Po poročilu volilne komisije in potrditvi mandatov izvoljenim članom mestnega sveta je sledila slovesa zaprisega. »Prisegam, da bom svojo dolžnost opravljal vestno in odgovorno, spoštoval pravni red Republike Slovenije in Mestne občine Kranj, njenih občank in občanov,« je zaprisegel župan Matjaž Rakovec ter svetnicam in svetnikom čestital k izvolitvi in zagotovil, da županovanje jemlje kot odgovornost delovanja v interesu in za dobrobit vseh občank in občanov ter v javno dobro.

Svetniki so nato že imenovali komisijo za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja. Predsednik je Janez Černe, podpredsednica je Saša Kristan, člani pa Zoran Stevanovič, Damjana Piškur in Igor Velov. Na ustanovni seji je župan že imenoval podžupana Janeza Černeta, ki

Po seji sta nekdanji župan Boštjan Trilar in novi župan Matjaž Rakovec izmenjala simbolični darili. Boštjan Trilar je županu predal poseben izvod Prešernovih poezij, župan pa se mu je za dosedanje delo zahvalil z grafiko Kranja.

bo funkcijo podžupana opravljal poklicno.

Po seji sta nekdanji župan Boštjan Trilar in novi župan Matjaž Rakovec izmenjala simbolični darili. Boštjan Trilar je županu predal poseben izvod Prešernovih

poezij, župan pa se je za dosedanje delo zahvalil z grafiko Kranja.

V župansko pisarno sta nato sedla včeraj, ko je sledila predaja poslov. »Zelo sem zadovoljen, ker je bila letošnja volilna kampanja na

visokem nivoju in ker prenos oblasti potekal v operativnem duhu. V pogovoru z županom je bilo hitro moč ugotoviti, da je gospodarstvenik in vodja, saj je postavljala prava vprašanja. Zelo dobro je, da Kranj ne bo v prostem teku, ampak bo delo pri tekočih in novih projektih potekalo nemoteno naprej,« je povedal Boštjan Trilar, ki je še v sredo podpisal pogodbo o opremljanju za naselje Mlaka.

»Glede na to, da Ministrstvo za javno upravo ne predpisuje postopkov primopredaje in je to zgolj formalnost, sem pred časom od župana Trilarja dobil predlog primopredaje. Sam sem nato podal svoj predlog in sedaj se bom dela lotil sistemsko po posameznih resorjih,« je povedal župan Rakovec, ki se je minule dni že pogovarjal tudi z novimi svetniki. »Pomembno se mi zdi, da se do naslednje seje, ki bo 30. januarja, pogovorimo o različnih komisijah in delu, o koaliciji pa se bomo pogovarjali po novem letu,« je še povedal župan Rakovec ter občankam in občanom zaželel lepe praznike in srečno novo leto.

Zadnji proračun s »priboljški«

Cerkljanski svetniki so potrdili predlog proračuna za prihodnje leto, v katerem se nadejajo tudi začetka gradnje krvavškega vodovoda.

ALEŠ SENOŽETNIK

Cerklje – Na sredini seji, ki je bila po konstitutivni že druga v tem mesecu, so cerkljanski svetniki obravnavali predlog proračuna za prihodnje leto. Skupaj načrtujejo dobrih 9,3 milijona evrov prihodkov in 17 milijonov odhodkov. Predviden proračunski primanjkljaj bo torej znašal nekaj manj kot 7,8 milijona evrov, pri čemer načrtujejo tudi osemsto tisoč evrov dolga.

V prihodnjem letu se nadejajo začetka dolgo pričakovane gradnje krvavškega vodovoda. Gre za projekt petih občin, poleg cerkljanske, ki prevzema 46 odstotkov celotne investicije, bodo pri gradnji sodelovale še občine Šenčur, Kranj, Vodice in Komenda. Čebulj ocenjuje, da bo projekt, za katerega se nadejajo tudi evropskih sredstev, občine stal med 12 in 15 milijonov evrov, točna cena pa bo znana po izvedenem javnem razpisu za izbiro izvajalca del, ki bo znan prihodnje leto.

Med večjimi projekti tokratnega proračuna spada tudi financiranje nekaterih, ki so že v teku. Glavna sta gotovo gradnja zdravstvenega doma, ki že raste v Cerkljah, ter pokrito nogometno igrišče v Velesovem. Tudi tokrat so večji del investicijskih sredstev namenili za obnovo in gradnjo komunalne infrastrukture, predvsem izgradnje kanalizacije in obnove vodovodne ter ostale spremljajoče infrastrukture v nižinskem delu občine.

Proračun pa vsebuje tudi nekaj »piškotkov,«

pravi cerkljanski župan, ki dodaja, da bo zaradi gradnje krvavškega vodovoda možnosti za izpolnjevanje takšnih želja občanov in družtev v prihodnjih letih precej manj. Med njimi Čebulj naštevamo izgradnjo rekreacijskega parka za skejterje in kolesarje, t. i. pump tracka oziroma grbinastega poligona, drsališče, ki bo najverjetneje že prihodnjo zimo stalo na ploščadi nogometnega centra v Velesovem, v okviru projektov LAS pa bodo po vaseh gradili tudi otroška igrišča. Približno 250 tisoč evrov so namenili tudi lokalnim gasilskim društvom.

»Tokratni proračun je plod trdega dela prejšnjih let, ko je občinski upravi uspelo privarčevati precejšen del sredstev, namenjenih za gradnjo krvavškega vodovoda. V prihodnjih letih bomo morali biti zmernejši,« je predlog proračuna komentiral Andrej Kosec, svetnik koalicijske SDS in SLS, medtem ko je Čebulj dodal, da je izvedba številnih projektov v proračunu povsem realna.

Svetniki dodatnih amandmajev k predlogu proračuna niso podali, v razpravi pa je Jure Narobe iz Liste za mlade predlagal, da bi občina pomagala reševati stanovanjski problem tudi s subvencioniranjem obrestne mere stanovanjskih posojil, po vzoru nekaterih sosednjih občin pa si žalijo tudi podjetniški inkubator oz. sodelovni (coworking) center, kakršen je denimo Kovačnica v Kranju.

Drugo branje proračuna bo sledilo na naslednji seji, ki je predvidena v sredini januarja.

Prijazna beseda osrečuje

Sodelavke akcije Starejši za starejše je ena od najdejavnejših skupin pri Društvu upokojencev Naklo.

JOŽE KOŠNJEK

Naklo – Članice skupine Starejši za starejše pri Društvu upokojencev Naklo se je neverjetno hitro uveljavila, postala prepoznavna in iskana ter ena od najbolj prizadevnih skupin v okviru Društva upokojencev Naklo. S prijazno besedo in pomočjo pomagajo, da je za marsikatero starejšega življenje lepše in vedrejšje. Največ zaslug ima

voditeljica skupine Magda Slapar, ki ji je uspelo vzpostaviti dobro sodelovanje z vodstvom Društva upokojencev Naklo in občine. Pred kratkim so se članice skupine in poverjenice društva zbrale na prazničnem srečanju v gasilskem domu v Zgornjih Dupljah. Pridružil se jim je predsednik Društva upokojencev Naklo Jože Kajin, na vrata pa je potrkal tudi Miklavž z angelom in

glasnimi, a tokrat prijaznimi parkeljmi. Miklavž je prisotne tudi obdaroval. Zakulturni okvir dogodka so poskrbeli citrarka Marta Zdjelar in Zdravka Klančnik, ki je ob zvokih harmonike, ki jo je igral njen soprog Brane, zapela nekaj pesmi.

Članice in člani Društva upokojencev Naklo so se zbrali tudi na tradicionalnem prednovoletnem družabnem srečanju Pri Slavki v Podbrezjah.

Članice skupine Starejši za starejše in poverjenice Društva upokojencev Naklo na prazničnem srečanju v Dupljah

Občinska proslava ob prazniku

Šmarca – Občina Kamnik, Krajevna skupnost Šmarca, Društvo general Maistera Kamnik, Društvo sv. Jakoba Kamnik in Društvo Demos na Kamniškem vabijo na proslavo ob dnevu samostojnosti in enotnosti, ki bo v petek, 28. decembra, ob 18. uri v dvorani Krajevnega doma v Šmarci. Slavnostni govornik bo župan Matej Slapar.

Naj bo znanje vaš zvesti sopotnik tudi v letu 2019!

Vaša Ljudska univerza Kranj

LUK LJUDSKA UNIVERZA KRANJ

cilj je blizu POMEMBNA JE POT

www.luniverza.si

Zaščitna oprema za medvoške gasilce

MAJA BERTONCELJ

Medvode – Občina Medvode je v sodelovanju z Gasilsko zvezo Medvode letos pristopila k večjemu nakupu osebne zaščitne opreme, namenjene prostovoljnimi gasilcem v občini. Nejc Smole, župan in poveljnik Civilne zaščite Občine Medvode, je novo opremo gasilcem predal na mednarodni dan prostovoljstva, 5. decembra. »Izveden je bil nakup več sklopov osebne zaščitne opreme v skupnosti vrednosti dobrih 62 tisoč evrov,

kar je če ne največja, pa zagotovo ena večjih vsot za ta namen v zgodovini naše občine. Oprema je namenjena predstavnikom Gasilske zveze Medvode in vseh šestih prostovoljnih gasilskih društev v občini,« je pojasnil župan Nejc Smole in izrazil zadovoljstvo, da je nakup potekal v sodelovanju z Gasilsko zvezo Medvode. Gasilci so dobili zaščitne obleke, zaščitne čelade, podkape in zaščitne rokavice. Zaradi vloženega zahtevka za revizijo javnega naročila pa še niso dobavili gasilskih škornjev.

Medvoškimi gasilcem so razdelili novo zaščitno opremo. Prevzel jo je tudi predsednik GZ Medvode Miha Šušteršič.

Donacija Triglava društvu Palias

Dva tisoč evrov je namenjenih nadaljnjemu razvoju paliativne mreže na Gorenjskem, donatorji se zavedajo, da sta obstoj in učinkovitost paliativne oskrbe odvisna tudi od ozaveščenosti javnosti.

MARJANA AHAČIČ

Radovljica – Območna enota Kranj Zavarovalnice Triglav je letos z donacijo v višini dva tisoč evrov podprla Društvo za paliativno oskrbo Palias in jim tako omogočila nadaljnji razvoj paliativne mreže na Gorenjskem. Organizacija, ki je bila ustanovljena leta 2011, od takrat pa skrbi za razvoj paliativne oskrbe in podporo njenega izvajanja na Gorenjskem, na različne načine pomaga neozdravljivo bolnim in njihovim svojcem. Glavna naloga društva je skupaj s Splošno bolnišnico Jesenice poskrbeti za finančno in materialno podporo mobilne paliativne enote, ki pomaga na domu bolne osebe. Poleg tega je mogoča brezplačna izposoja medicinskotehničnih pripomočkov. Strokovnemu osebju in splošni javnosti so na voljo izobraževanja, v sklopu ustvarjalnih delavnic, ki združujejo različne generacije, pa za

podporo hudo bolnih izdelujejo angele iz filca.

»Veseli nas, da je Zavarovalnica Triglav prepoznala naš trud in delo, ki smo ga ustvarili v teh sedmih letih. Očitno je, da naše delo ne ostaja za zidovi hiš, da je opaženo in nagrajeno. Zato se ob tej priložnosti iz srca zahvaljujem vsem, ki nas podpirate in omogočate, da nadaljujemo projekt podporne prostovoljske mreže za podporo paliativni oskrbi Gorenjske,« je ob prejemu donacije povedal predsednik društva Anže Habjan.

Kranjska območna enota Zavarovalnice Triglav sicer že 21. leto zapored ob koncu koledarskega leta podarja denarna sredstva v dober namen. »Imeti posluš za pomoč socialno šibkejšim in iskanje dialoga z lokalnim prebivalstvom je naša odgovornost. Ponosna sem, da stojimo ob strani organizacijam, ki prispevajo v dobro družbe,« je ob tem poudarila

Direktorica kranjske območne enote Zavarovalnice Triglav Janka Planinc je donacijo izročila predsedniku društva Palias Anžetu Habjanu.

Janka Planinc, direktorica kranjske enote Zavarovalnice Triglav. »Zavedamo se, da sta obstoj in učinkovitost paliativne oskrbe odvisna od

ozaveščenosti širše javnosti, zato želimo tudi na tak način opozoriti na to strokovno medicinsko vejo,« je poudarila ob predaji donacije.

Gorenjski glas nagrajuje zvestobo.

Gorenjski Glas

www.gorenjskiglas.si

Spoštovani naročnice in naročniki Gorenjskega glasa, če ste na naš časopis brez prekinitve naročeni že vsaj deset let, potem ste z malo sreče pri žrebu lahko dobitniki enega od lepih novoletnih daril, ki jih Gorenjski glas poklanja svojim zvestim naročnikom:

Pralni stroj Elektrolux

Mešalnik Elektrolux

Likalnik Elektrolux

Splača se biti del naše velike družine, povejte naprej!

Polovica svetnikov je novih

Na prvi, konstitutivni seji so se v sredo sestali tudi kamniški občinski svetniki. Matej Slapar je prisegel kot novi kamniški župan.

JASNA PALADIN

Kamnik – Na prvi seji, ki jo je vodil najstarejši svetnik Božo Pilej, so se svetniki seznanili s poročilom predsednika občinske volilne komisije Janeza Rozmana, ki je med drugim povedal, da kakšnih nepravilnosti na volitvah ni bilo in s tem tudi ne zadržkov za potrditev novoizvoljenih svetniških mandatov in župana.

Novi svetniki Občine Kamnik so: Igor Žavbi, Ančka Podbevšek, Žan Potočnik, Karla Urh, Marko Šarec, Nives Matjan, mag. Urban Bergant, Alenka Jevšnik in Božidar Pilej (vsi LMS), Cvetka Slapnik, dr. Janez Rifel, Matej Slapar (v nadaljevanju so svetniki ugotovili nezdržljivost funkcij, saj je bil Slapar izvoljen za župana, in začeli postopke za nadomestnega svetnika – to bo Tone Iskra), Bogdan Pogačar, Ivanka Učakar in dr. Jernej Markelj (vsi NSi), Duško Papež, Žaklina Zdravkovič, Grega Zorman in Edis Rujovič (vsi LDP), Sandi Uršič, Karmen Kaplja, Robert Prosen in Šemso Mujanovič (vsi LSU), Franci Spruk, Natalija Berlec in Matija Sitar Močnik (vsi SDS),

Občinski svetniki z novim županom Matejem Slaparjem / Foto: Gorazd Kavčič

Jože Korošec (SLS), Mojca Škraba (DeSUS) in Anton Tone Smolnikar (LTS). Kar petnajst svetnikov v 29-članskem občinskem svetu je novih, še vedno ima, tako kot tudi v prejšnjem mandatu, večino Lista Marjana Šarca, dva svetnika več pa je dobila županova NSi. Poleg novinke v občinskem svetu – Liste Sandija Uršiča, ki je dobila štiri svetnike – drugih večjih sprememb v sestavi ni.

»Naloga župana ni preprosta. Malokomu je dana

in malokomu je ta funkcija, to poslanstvo tudi dodeljeno. V dobrobit vseh Kamničank in Kamničanov si želim in verjamem, da bodo moje želje uresničene, da bo novoizvoljeni župan svoje delo opravljal pokončno, suvereno in ne bo podlegel morebitnim pritiskom iz zunanjega okolja. Veriga je sama po sebi težka, tako fizično kot tudi v simbolnem pomenu. Verjamem, da je Matej zmožen to verigo nositi nadaljnja štiri leta

in biti v ponos vsem občanom. Želim mu uspešno delo in upam na tvorno sodelovanje Občinskega sveta,« je pred predajo oblasti povedal dosednji podžupan v začasnem opravljanju funkcije župana Igor Žavbi, svetnike pa je v svojem prvem govoru v vlogi župana in po uradni prisegi nagovoril tudi Matej Slapar. »Premalo nas je, da bi se delili na naše in vaše, na stare in mlade. Premalo nas je, da bi se delili na uspešne

in manj uspešne, na bogate in revne, pa tudi premalo, da bi se delili na meščane in vaščane. Vsi imamo svoje potenciale in sestavljamo našo skupnost. Prepričan sem, da bomo tako s svetniki kot tudi z občinsko upravo znali odgovarjati na izzive in težave občank in občanov in bomo ostali servis za reševanje težav, s katerimi se srečujemo,« je povedal župan, ki namerava za poklicnega podžupana imenovati Jerneja Marklja.

Pohod in svečanost na Kostavski planini

Kostavska planina – Združenje borcev za vrednote NOB Kamnik, Komenda v sodelovanju z Društvom Dogodek Kamnik, krajevno organizacijo NOB Tuhinj ter Zvezo slovenskih častnikov Kamnik - Komenda vabi na 63. tradicionalni pohod in svečanost na Kostavski planini, ki bo v nedeljo, 23. decembra, ob 10. uri pri spomeniku padlim. Prisotne bosta pozdravila župan občine Kamnik Matej Slapar in predsednik Združenja borcev za vrednote NOB Kamnik - Komenda Dušan Božičnik, slavnostna govornica pa bo Danica Simčič. V kulturnem programu bodo nastopili veterani Godbe Mengeš, člani Kulturnega zgodovinskega društva Triglav in Sara Arko.

Za direktorja predlagajo Tomaža Simetingerja

Kamnik – Svet Zavoda za turizem, šport in kulturo Kamnik je na ponovljenem razpisu za direktorja izbral etnologa in kulturnega antropologa dr. Tomaža Simetingerja iz Ljubljane, ki je po odhodu direktorice Božene Peterlin zavod od septembra vodil kot vršilec dolžnosti, bil pa je tudi vodja oddelka zavoda za kulturo. Kandidata mora za novega direktorja potrditi še občinski svet, o tem pa bodo novi svetniki odločali predvidoma že na prihodnji seji.

Zaživel Babi servis

V okviru projekta Krekovo središče je pred kratkim zaživel Babi servis, projekt brezplačnega organiziranega varstva otrok na njihovih domovih, ki ga izvajajo mlajši upokojenki.

ALEŠ SENOŽETNIK

Komenda – Zavod Medgeneracijsko središče Komenda je decembra začel izvajati projekt Babi servis, ki omogoča nekajurno varstvo otrok na njihovem domu v popoldanskih ali večernih urah ter ob koncih tedna. Kot pojasnjuje Viktorija Drolec iz Zavoda Medgeneracijsko središče Komenda, je storitev za starše brezplačna, izvajajo pa jo mlajše upokojenke in upokojenki, ki so za svoje delo plačani. Babi servis je namreč del projekta

Krekovo središče, katerega nosilec je Inštitut Antona Trstenjaka, ki ga sofinancirata država in Evropski sklad za regionalni razvoj in je eden od projektov Lokalne akcijske skupine Za mesto in vas.

Projekt, ki je za zdaj še v začetni fazi, je namenjen družinam v Komendi, Mengšu, Vodica in Trzinu. Kot pravi Drolčeva, se je za zdaj na pobudo v Komendi odzvalo osem upokojenk, v Mengšu tri, v preostalih dveh občinah pa za zdaj še nobena, vendar nameravajo

v kratkem k obveščanju pristopiti bolj osebno, tudi prek društev upokojenec, tako da se kmalu nadejajo večje mreže izbora upokojenk, ki so pripravljene za tovrstno varstvo. »Namen projekta pa ni le varovanje otrok, temveč tudi vzpostavitev medgeneracijskih vezi. V zadnjih letih se je namreč v Komendo in preostale okoliške občine priselilo precej mladih družin, ki v novem okolju še nimajo razvite socialne mreže, niti možnosti, da otroke pazijo stari starši. Projekt je tako namenjen predvsem tem družinam,« še dodaja sogovornica.

Projekt se bo izvajal brezplačno, dokler ne bodo porabili vseh sredstev. Prek LAS Za mesto in vas je namreč projekt Krekovo središče pridobil okoli sedemdeset tisoč evrov nepovratnih sredstev, za Babi servis pa jih je namenjenih dvajset odstotkov.

Padlim se bo poklonil tudi ameriški vojni ataše

Zgornji Tuhinj – Občina Kamnik in Združenje borcev za vrednote NOB Kamnik - Komenda vabita v četrtek, 27. decembra, ob 11. uri v Zgornji Tuhinj, kjer bodo pri spomeniku na Prevojah s predstavniki Veleposlaništva ZDA položili vence in se poklonili padlemu vodji ameriške vojne misije kapetanu Charlesu Fischerju, 192 padlim borcem in narodnemu heroju Martinu Kotarju. Zbrane bo pozdravil župan Matej Slapar, slavnostni govornik pa bo ddr. Rudi Rizman.

Novoletni koncert Godbe Medvode

Medvode – V nedeljo, 23. decembra, bo v Športni dvorani Medvode tradicionalni novoletni koncert Godbe Medvode. Koncert se bo začel ob sedmih zvečer. Vstop je prost.

Strahinj 87 - NAKLO,
tel.: 04 / 25 76 440,
gsm: 051 / 358-368
www.megales.si

Megales - vaš partner pri odkupu, poseku in prevozu lesa.

- Odkupujemo hlodovino smreke, jelke in macesna ter celulozni les. Brez časovnih omejitev odkupujemo bukove goli, goli drugih trdih in mehkih listavcev.
- Izvajamo sečnjo in spravilo lesa.
- Ugodne cene in dobri plačilni pogoji.

Vesele božične praznike
in srečno novo leto.

V Kropi sveče gorijo lepše

Včeraj so v Kovaškem muzeju v Kropi odprli razstavo Najlepši kroparski svečniki, v katero je vključen izbor kovaških mojstrov iz nastajajoče zbirke Kroparskega umetnega kovaštva.

IGOR KAVČIČ

Kropa – Ko pride polnoč, ko gorijo le še sveče ... Saj poznate tisto znano novoletno s silvestrskim poljubom v glavni vlogi. V Kovaškem muzeju so včeraj zvečer zagorele sveče na čudovitih svečnikih, ki so jih bodisi v preteklosti izdelali nekdanji kovaški mojstri bodisi so po starih načrtih nastali kasneje. Prednovoletni čas je torej kot nalašč za njihovo predstavitev, vodjo Kovaškega muzeja in avtorico razstave Sašo Florjančič

pa so spodbudili prav številni novo pridobljeni svečniki, ki so nastali kot nadaljevanje tradicije kroparskega umetnega kovaštva. Po budnica pridobivanja izdelkov v muzej je bila leta 2004 prav Florjančičeva: »Zbirka je vsako leto večja, poleg svečnikov pa imamo v njej še knjižna opirala, lestenec, kovane vaze, kovane pepelnice in druge izdelke ter tudi bakrene cvetlične lonce in vaze. Zbirka je osnova naših načrtov za stalno postavitev kroparskega umetnega kovaštva, graverstva in

cizelerstva. Trenutno ta obsega okrog dvesto različnih kosov, ta razstava pa je na neki način kazalnik, kaj si bo moč ogledati v prihodnji stalni zbirki.«

Na razstavi je tako predstavljenih okrog trideset svečnikov, od majhnih na eno samo svečo do večjih in bolj umetelno izdelanih na dve ali tri sveče, v dveh vogalih razstavnega prostora pa sta predstavljena tudi dva »sodobna svečnika« – nastavka za talni svetilki, ena od njih je združena tudi z imenitno kovano mizico. »Ta je naša

pridobitev letošnjega leta in je iz zapuščine znane radovljiške cvetličarke Vide Pavluša, ki je bila sicer doma na Bledu. Druga svetilka je bila v lasti pisatelja Iva Svetine,« dodaja Saša Florjančič; da imajo tudi sicer skoraj vsi predmeti za seboj tudi neko ozadje oziroma zgodbo. »Ob zbiranju poskušamo zabeležiti tudi zgodbo okolja, v katerem je bil svečnik ali kakšen drug izdelek. Neka gospa iz Domžal nam je pred odhodom v dom starostnikov za simbolično ceno odstopila več svečnikov in drugih kovanih predmetov, lani pa smo na primer pridobili tudi unikaten kovani lestenec, ki je visel v Kulturnem domu na Lancovem.«

Kovaški muzej v zadnjih letih pri odkupih sodeluje s kroparskim kovačem Silvom Jelencem, domačinom, ki je po ohranjenih načrtih izdelal niz svečnikov in knjižnih opiral za dopolnitev zbirke. Kot pove in pokaže avtorica, je med drugim izdelal tudi svečnik, za katerega mu je z delovnim načrtom pri izvedbi pomagal upokojeni kovač Milan Žaberl iz Kamne Gorice, ki je v petdesetih letih obiskoval šolo za umetno kovinarstvo v Kropi. Večina razstavljenih svečnikov je sicer nastala po zasnovi Joža Bertoncija in nekaj mlajšega

Čudovita talna svetilka iz zapuščine znane radovljiške cvetličarke Vide Pavluša je najnovejša pridobitev muzejske zbirke. / Foto: Igor Kavčič

Avtorica razstave, vodja Kovaškega muzeja tokrat predstavlja izbor svečnikov iz bogate zbirke kroparskega umetnega kovaštva, ki bo nekoč dobila mesto na stalni muzejski postavitvi. / Foto: Igor Kavčič

Marjana Gašperšiča, sprva izučena umetnega kovača, kasneje arhitekta. Posamezni primerki so tudi drugih kovačev, saj naj bi po končanem šolanju vsak bil sposoben sam narediti zasnovo in načrt izdelka ter ga tudi skovati. »Eden izmed njih je Joža Dobro, za katerega so značilni svečniki s tako imenovanimi oblikami storžev in imajo nasploh poudarjeno dekorativnost, lahko bi rekli, da so bolj »okrancljani«. Poleg tega so na razstavi na ogled tako enostavni izdelki kot taki, pri katerih se

da zaslutiti tudi odlično poznavanje kovaških tehnik. Tak je recimo svečnik, ki vsebuje devetkrat pretanjeno kovinsko palico.

Ob odprtju razstave sta bila predstavljena tudi dva kratka filma, za katera so od RTV Slovenija in soproge nekdanjega režiserja pridobili pravice za predvajanje. Gre za filma Podkovano jajce in Mojster Joža Bertoncij v Kamni Gorici. Razstava bo na ogled do 6. januarja, v prihodnosti pa v Kovaškem muzeju upajo, da tudi na stalni zbirki.

Razstava Kulturnega društva likovnikov Kranj

Kranj – Kulturno društvo likovnikov Kranj vabi na odprto razstavo likovnih del, umetniške fotografije in keramike, ki bo v petek, 21. decembra, ob 18. uri v galeriji na Savski cesti 8. Svoja dela bodo predstavili članice in člani društva, ki ga bo predstavljal predsednik Rajko Bogataj, strokovno predstavitev razstave in avtorjev pa bo podala umetnostna zgodovinarica Petra Vencelj. Za glasbeni program bo poskrbel kitarist Aljaž Štempihar pod vodstvom mentorja iz Glasbene šole Kranj Uroša Usenika.

Popravek

Kranj – V Gorenjskem glasu je bilo v petek, 14. decembra, na 8. strani v članku Gimnazijsko Pohujšanje v podpisu k fotografiji dveh mladih gimnazijskih igralcev napačno zapisano ime enega od njiju. Ob Črtu Štrublju, ki je nastopil v vlogi Jacinte, je Primož Žibert Đuričič, ki se je izkazal v vlogi Petra.

Branja našega časa

V zbirki Moderni klasiki je na voljo šest aktualnih prevodov mojstrov današnjega časa.

IGOR KAVČIČ

Ljubljana – Za vse tiste, ki si boste ali pa ste si že čez novoletne praznike v koledarje zabeležili še nekaj prostih dni več, kot nam jih delavnim ljudem sicer pripada, velja priporočilo prebrati vsaj eno knjigo. Stara vraža pravi, da boste to, kar boste počeli zadnje dni v letu, potem radi delali še celo prihajajoče leto. Torej brali. Naj kdo reče, da knjiga ni dobra, če si upa.

Ker imamo pri roki nekaj zanimivih še dokaj svežih knjižnih naslovov iz zbirke Moderni klasiki, ki izhaja pri Cankarjevi založbi in pri naša dela uglednih avtorjev, ki so izbrana po najboljših založniških standardih, že odprimo platnice prve knjige. Priročnik za čistilke je zbirka kratkih zgodb dolgo

spregledane ameriške avtorice Lucie Berlin (1936–2004). Knjiga je izšla leta 2015 in takoj postala uspešnica. V njej najdemo 43 nekonvencionalnih, deloma avtobiografskih zgodb, ki so nastajale v razponu tridesetih let. Berlinova je večino življenja preživela na obrobjih ameriških in mehiških mest, delala v bolnicah kot čistilka (od tod tudi naslov), opravljala je razna druga, predvsem fizična dela. »Zgodbe pravzaprav opisujejo njeno življenje, kot like recimo uporabljajo različne predelave svojega imena in tudi svojih sorodnikov, sestre, deda, ljubimcev ... Avtorica ni sentimentalna niti do same sebe, saj je vselej morala delati, da je kot samohranilka lahko preživela štiri svoje otroke. Pri tem se nikoli ni počutila kot žrtev, zato je

v zgodbah ogromno lahkotnosti, optimizma, tudi sarkazma,« je povedala mlada prevajalka Pia Prezelj.

Sledi češka literarna klasika – roman Strahopetci, prvenec enega največjih čeških pisateljev Josefa Škvornova (1924–2012); prevedla ga je Nives Vidrih. Gre za kumulativno pripoved o mladi džezovski skupini, ki deluje v času, ko na Češkem Nemci odhajajo in prihajajo Rusi. V njem avtor že kmalu po vojni demistificira odporiško gibanje, roman pa je bil priljubljen tudi zaradi elementov pogovornosti v jeziku. Avtor z ironično distanco zariše atmosfero zadnjih osmih dni druge svetovne vojne v majhnem češkem mestecu z njegovo zatohlo malomeščanskostjo vred. Glavni lik dela v tovarni, v prostem

času pa igra saksofon v džezovskem bendu. »Knjiga o žuru in zabavi v težkih časih. Knjiga za vsakogar, tudi za prve bralce,« doda urednik Andrej Blatnik. Roman Jutta Heim Immanuela Mifsuda je eden prvih prevodov iz malteščine, prevajala sta Vera Pejovič in Peter Semolič. Roman govori o tem, kar bi moralo zanimati tudi Slovence, namreč – kaj je Evropa in kaj je njena in naša skupna identiteta. Malteški avtor lju-bezensko zgodbo, torej vprašanje intimne, prepleta z vprašanjem politike. Skozi branje knjige razmišljamo o samem sebi in svojem obstoju v svetu, kakršen je.

Pod naslovom Življenja pesnikov E. L. Doctorowa (1931–2015) v prevodu Lili Potpare je zbirka šestih kratkih zgodb in daljše novele. Posamezne zgodbe, od družinske sprave do prepira zaradi izpisanih besed, se na koncu povežejo v celoto, vse pa preveva razmislek o smislu in moči pisarstva. Delo avstrijskega pisatelja Christoha Ransmayrja

Cox ali tok časa je zgodovinski, hkrati pa tudi filozofski roman. Kitajski cesar Qianlong, »gospodar časa in večnosti«, na dvor povabi angleškega mojstra urarja Alistera Coxa in mu v izdelavo naroči na videz nemogočo uro – tako, ki se ne bo nikoli ustavila in bo merila večnost. »Avtor piše na zelo liričen, a hkrati nevsiljiv, nebaročen način, hkrati pa je zanimiva eksotika Kitajske 18. stoletja, ki je bila neki povsem svoj svet,« dodaja prevajalec Štefan Vevar.

Tu je še zbirka petih novel Intima enega najpomembnejših slovaških pisateljev dvajsetega stoletja Jana Jahanidesa (1934–2008), in sicer v prevodu Andreja Pleterskega. Avtor se v romanu predstavi kot mojster karakterizacije, ki svoje like nenehno postavlja v mejna, celo bizarna ali ekscentrična stanja, v ozadju teh pa niza eksistenencialne teme in družbeno-politični komentar. Novele se dotikajo vprašanj zla, vojne, socialnega upora, osamljenosti, tesnobe in strahu ...

Športnika leta še najstnika

Najboljša športnika Slovenije v letu 2018 sta športna plezalka Janja Garnbret in košarkar Luka Dončić, najboljša ekipa leta pa je jadralna posadka 470 s Tino Mrak in Veroniko Macarol.

MAJA BERTONCELJ

Ljubljana – V Gallusovi dvorani Cankarjevega doma je v sredo potekala prirediteljev Športnik leta 2018. To je bila že 51. podelitev nagrad Društva športnih novinarjev Slovenije.

Lani sta bila najboljša košarkar Goran Dragić in alpska smučarka Ilka Štuhec, ekipa leta pa je bila košarkarska reprezentanca Slovenije. Letos so jih nasledili športnika leta športna plezalka Janja Garnbret,

športnik leta košarkar Luka Dončić, oba sta stara šele 19 let, in ekipa leta jadralna posadka 470 s Tino Mrak in Veroniko Macarol. Za vse je to prvi tovrstni naziv.

Eden izmed nazivov je šel tudi na Gorenjsko. Priznanje za izstopajočo mlado športno osebnost leta je prejel dvajsetletni kolesar Tadej Pogačar s Klanca v občini Komenda, za katerim je izjemno uspešno leto. Dosežki so mu prinesli prestop v svetovno serijo v ekipi UAE Emirates, za katero

Foto: Gorazd Kavčič

Gorenjec Tadej Pogačar je bil izbran za izstopajočo mlado športno osebnost leta. Priznanje sta prevzela starša.

bo debitiral že januarja v Avstraliji. Nagrade so podeljevali legendarni slovenski trenerji Zmago Sagadin, Bojan Prašnikar, Vladimir Kevo, Miloš Janša, Marta Bon, Lojze Mikolič, Adi Urnaut in Andrea Massi. Voditeljica sta bila športni novinar Saša Jerkovič in gledališka igralka Ajda Smrekar. V glasbeno-športnem programu so nastopili BQL, Nika Zorjan, Raiven, člani različnih generacij ŠD Sokol Bežigrad, skupina Dunking Devils in Kozmične vrane,

skupina, ki jo sestavljajo vrhunski glasbeniki Jani Šepetavec (saksofon), Borut Rampih (bobni), Miha Ribarič (bas kitara) in Julijan Erič (kitara). Priznanja za najboljše športnike je izdelala Skupina SIJ, Slovenska industrija jekla.

Društvo športnih novinarjev Slovenije je prireditelj tudi letos organiziralo v sodelovanju z Radiotelevizijo Slovenija in Olimpijskim komitejem Slovenije, ki je ob tej priložnosti podelil tudi svoja najvišja priznanja.

Športnika leta 2018 v Sloveniji sta Luka Dončić (priznanje je prevzela mama) in Janja Garnbret, članici ekipe leta pa Tina Mrak in Veronika Macarol. / Foto: Gorazd Kavčič

Eva Urevc državna prvakinja

Po tekmah svetovnega pokala v Davosu in pred novoletno tekaško turnejo so smučarski tekači v Planici tekmovali na državnem prvenstvu v sprintu v prosti tehniki. Naslova Evi Urevc in Mihi Šimencu.

MAJA BERTONCELJ

Rateče – Letošnje državno prvenstvo za smučarske tekače v sprintu v prosti tehniki je v torek potekalo v Planici, proga pa je bila speljana tudi v snežnem tunelu. Naslova članskih državnih prvakov sta se veselila Eva Urevc (ŠD Gorje) in Miha Šimenc (TSK Logatec).

Odločitev v nekoliko okrnjeni ženski konkurenci je bila tesna, na koncu pa se

je Urevčeva zmage veselila pred Vesno Fabjan in Anjo Mandeljc (obe TSK Triglav Kranj). S tem je potrdila dobro pripravljenost. Le nekaj dni prej je namreč v Davosu v sprintu z 18. mestom prišla do svoje najboljše uvrstitve na tekmah svetovnega pokala. »Zelo sem vesela zmage. To je bil super dan. Škoda, ker so nekatera dekleta manjkala, a to, da sem premagala Vesno Fabjan, je dober kazalnik moje dobre

pripravljenosti,« so bile besede Eve Urevc po osvojitvi njenega prvega članskega naslova državne prvakinje. V moški konkurenci je bil Šimenc prepričljivo boljši od Janeza Lampiča (TSK Triglav Kranj), tretji je bil Vili Črv (ND Rateče - Planica).

Tekači se pripravljajo na Tour de Ski, ki se bo začel 29. decembra v Dobbiacu. V svetovnem pokalu je najvišje Katja Višnar, ki je na zadnjem sprintu v Davosu tekla

v finalu in osvojila odlično peto mesto, kar je najboljša slovenska uvrstitev te sezone. »Vesela sem, da se je v Davosu vse poklopilo in sem dobila potrditev, da lahko pridem visoko. Vem, kaj mi manjka do stopničk. Zima bo še dolga, pred nami je še veliko tekem. Ta rezultat je potrditev, da se dvomi ne vlečejo preveč v sezono, in to je res super,« pravi Blejka Katja Višnar, ki na državnem prvenstvu v Planici ni nastopila.

Prva zmaga Žana Kranjca

1. stran

V sredo je bil najboljši, potem ko je bil po prvi vožnji na četrtem mestu. »Želiš si in upaš, da boš med najboljšimi, a nikoli ne veš, kako se bo tekma razpletla, ne veš točno, kakšni bodo pogoji, sneg ... Lahko se le pripraviš, kolikor se lahko, da pokažeš tisto, kar znaš, in

potem upaš, da je to dovolj za dober rezultat. Prva vožnja je bila solidna, a ne optimalna. Imel sem dober položaj za napad. Ko sem gledal prve fante, ki so startali v drugem teku, sem videl, da so pogoji težki. Pokazal sem, kar znam, dal vse od sebe. Uspelo mi je,« je Kranjec podživiljal uspeh kariere. To so njegove druge stopničke

na tekmah svetovnega pokala. Lani je bil tretji na veleslalomu v Alta Badii. Kot je še dodal, je bila ena od stvari, ki so odločale, dobra fizična pripravljenost: »Danes je bil izredno dolg veleslalom. Imel sem dovolj moči. Pozna se poletno delo, delo zadnjih let.«

Zmage so se zelo razveselili tudi v vodstvu reprezentance.

»Zmagati ni kar tako. Večina tekmovalcev, ki se ukvarja s tem športom, nikoli ne zmaga v svetovnem pokalu,« je povedal glavni trener Klemen Bergant in dodal, da je Kranjec pokazal svoje zelo široko smučarsko znanje: »Zmagati na taki tekmi, ki ima čisto vse, tudi dolžino, je neverjetno dobro.«

Športnik leta v Železnikih znova Domen Prevc

ANA ŠUBIČ

Železniki – Minuli ponedeljek so v Železnikih razglasili najboljše športnike letošnjega leta. Na tradicionalni prireditvi, ki poteka pod okriljem Občine Železniki, izvaja pa jo Javni zavod Ratitovec, se je zlate plakete za najboljšega športnika znova razveselil smučarski skakalec Domen Prevc. Srebrni plaketi sta prejela

nogometaš Klemen Šturm in strelka Anja Prezelj, bronasto pa Tajda Marenk, ki se ukvarja z western jahanjem. Zlato plaketo za športnega delavca so podelili Jožetu Rey, zlato plaketo za društvo Nogometnemu klubu Železniki, priznanje za perspektivno mlado športnico alpski smučarki Nini Drobnič in priznanje za posebne dosežke na področju rekreacije tekaču Branku Tavčarju.

Zlato plaketo za športnika občine Železniki je Domnu Prevcu podelil župan Anton Luznar. / Foto: Gorazd Kavčič

Skakalci za naslove na Bloudkovi velikanki

V nedeljo bo v Planici državno prvenstvo v skokih za članske kategorije.

MAJA BERTONCELJ

Rateče – Bloudkova velikanka bo v nedeljo, 23. decembra, znova gostila državno prvenstvo v smučarskih skokih v članskih kategorijah. Kvalifikacije se bodo začele ob 10. uri, sledili bosta posamični tekmi v moški in ženski konkurenci, nato pa še ekipno državno prvenstvo.

Naslov bodo branili Timi Zajc, Ema Klinec in ekipa SK Triglav Kranj. Slednja je v zadnjem desetletju naziv najboljših v državi iz rok izpustila le enkrat, v sezoni

2008/2009. Drjavno prvenstvo bo za skakalce zadnja postaja pred novoletno skakalno turnejo. Po njem bodo skakalci dva dni prosti, sledijo še zadnje priprave in odhod na prvo postajo – v nemški Oberstdorf, kjer bo tekma 30. decembra. Ekipa za turnejo bo, kot je pojasnil glavni trener moške A-ekipe Gorazd Bertoncelj, znana takoj po državnem prvenstvu.

Dekleta bodo imele več tekmovalnega premora. Naslednja postaja svetovnega pokala bo Sapporo od 11. do 13. januarja.

Zmaga Jeseničanov pred večnim derbijem

Jesenice – Po krajšem premoru so hokejisti moštva SIJ Acroni Jesenice v sredo nadaljevali igranje v Alpski hokejski ligi. Doma so gostili aktualne podprvake – ekipo Ritten Sport – in jih premagali s 7 : 4. Naslednja tekma jih čaka jutri, 22. decembra, v Ljubljani, ko se bodo znova srečali z Olimpijo. Večni derbi se bo v Tivoliju začel ob 17.30.

Peter John Stevens plavalec leta

Ljubljana – V sredo je najboljše plavalce v letu 2018 razglasila tudi Plavalna zveza Slovenije. Naziv najplavalke in plavalca sta prejela Tjaša Oder (Fužinar Ravne) in Peter John Stevens (PK Triglav Kranj). Njegova klubska kolegica Tina Čelik je najplavalca v mladinski kategoriji.

Po vetrolomu hitro posekali podrtice

Kakšen je lastnik gozda, se najbolj izkaže ob naravni ujmi ali ob pojavu lubadarja. Na Karničarjevi kmetiji na Zgornjem Jezerskem so po lanskem vetrolomu, ki jim je poškodoval 1700 kubičnih metrov drevja, ukrepali hitro, sanacijo končali že maja in tako preprečili, da bi se v gozdovih čezmerno razmnožil lubadar.

CVETO ZAPLOTNIK

Zgornje Jezersko – Zavod za gozdove Slovenije vsako leto podeli priznanja najbolj skrbnim lastnikom gozdov, iz vsake območne enote zavoda po enemu. Na kranjskem gozdnogospodarskem območju je letos priznanje prejela kmetija Karničar z Zgornjega Jezerskega, na kateri gospodarita Marijana Karničar Košir in njen mož Franci Košir. Kmetija obsega petdeset hektarjev gozdov in deset hektarjev kmetijskih zemljišč. Vsa gozdna posest je v enem kosu, začne se pri odcepu za Komatevo in sega vse do grebena nad domačijo, tudi čez tisoč metrov nadmorske višine. Večina gozdov je v strmih, še posebej sta za posek in spravilo drevja zahtevna pobočja nad Jezernico in moker predel v osrednjem delu posesti. Prevladujejo iglavci, listavcev je le pet odstotkov. Gozdovi so dokaj dobro odprti za gospodarjenje, v zadnjih dveh letih so zgradili približno en kilometer vlak, del tudi zaradi sanacije lanskega vetroloma. Vlaka jim tudi na najbolj zahtevnih terenih omogočajo spravilo lesa s pomočjo gozdarskega traktorja in vitla.

»Drevje je dobesedno letelo po zraku«

Medtem ko jim je žled leta 2014 poškodoval le posamična drevesa, jim je veter decembra lani povzročil veliko škodo, saj jim je izruval in polomil okrog 1700 kubičnih metrov drevja, kar predstavlja približno polovico njihovega desetletnega možnega poseka. »Takšnega vetra pri nas še ni bilo. Drevje je dobesedno letelo po zraku. Videl sem, kako je veter na pobočju za hišo odlomil

Marijana in Franci v hribovskem jezerskem okolju

smreko in jo potlej še petdeset metrov nesel po zraku. Hiša se je tresla od sunkov vetra, raje smo se umaknili v notranjost. Pod nadstrešjem strojne lope je veter nanesel od 20 do 25 centimetrov debelo plast smrekovih iglic,« se lanskega vetroloma spominja Franci in priznava, da jih je odslej strah prav vsakega vetra. Na kmetiji so po uničujočem lanskem vetrolomu »staknili glave«, saj se je bilo treba hitro odločiti, kako posekati in pospraviti podrtice. Razmišljali so tudi o tem, da bi sinova Matija in Franci pustila službo in da bi se skupaj lotili sanacije, a so se potlej odločili drugače. Odločili so se, da zaradi obsega vetroloma za to najamejo bolj opremljene izvajalce. Zdaj, ko je od zaključka sanacije minilo že več kot pol leta, so še toliko bolj prepričani, da so se odločili prav. »Pogodbeni izvajalci so delo opravili hitro, včasih so naenkrat delali tudi po tri ekipe, tako da

so delo končali že maja. Sreča v nesreči je bila, da je bilo devetdeset odstotkov drevja izruvanega, zato je bil tudi izplen kakovostnega lesa boljši, kot bi bil v primeru polomljenega ali kako drugače poškodovanega drevja. Les je bil tudi zaradi hitrega spravila boljše kvalitete, tudi cena je bila na začetku boljša kot potlej, ko je bila na trgu že velika ponudba lesa. S hitrim spravilom pa smo se izognili tudi nevarnosti čezmerne razmnožitve lubadarja,« pojasni Franci, žena Marijana pa ob tem

doda: »Najpomembnejše je, da se pri tako nevarnem delu ni nikomur nič zgodilo.«

Naravna obnova bo precej težavna

Zdaj Karničarjeve čaka obnova poškodovanih gozdov, večinoma jih bodo obnovili po naravni poti, ponekod bo potrebno tudi sajenje. »Naravna obnova bo precej težavna. Jelenjad je preveč številčna, ob tem pa tudi nima več nobenega miru. Ker se zaradi nemira več giblje, potrebuje več energije in posledično več hrane, pri tem

Na Karničarjevi kmetiji doslej še za nobeno investicijo ali nakup niso kandidirali na razpisu za evropski in državni denar, tako kot ostale kmetije prejemale subvencije, za katere pa ugotavljajo, da so vse nižje. »Država in Evropska unija naj denar, ki ga vsako leto razdelita za subvencije, raje namenita delavcem, da si bodo lahko več privoščili in da bodo lahko kupili bolj kakovostno hrano; kmetom pa naj zagotovita višje odkupne cene – za liter mleka ceno en evro in za kilogram govedine deset evrov,« predlaga Franci.

pa z lupljenjem debel in objedanjem vršičkov povzroča škodo v gozdovih. Kmetje so za zdaj še precej strpni in škode ne prijavljajo,« pravi Franci, sicer tudi gospodar Lovske družine Jezersko, in dodaja, da lovci na številnost jelenjadi nimajo vpliva oziroma na to lahko vplivajo le toliko, kolikor jim dovoljuje letni načrt odstrela, ki ga sicer vedno izpolnijo. Od ostalih »škodljivcev« Karničarjevi omenjajo še lubadarja. Ta jim doslej ni povzročal škode, a po lanskem vetrolomu jih je vendarle strah, kaj bo prineslo leto 2019: se bo v poškodovanih in oslabeledih gozdovih preveč razmnožil. Za to ima dobre možnosti, saj vsi lastniki še niso posekali in pospravili v vetrolomu poškodovanega drevja.

Gozdove redno pregledujejo

Kaj pomeni biti skrben gospodar gozda? Karničarjevi redno, vsaj dvakrat na mesec, pregledajo stanje svojih gozdov in po potrebi takoj tudi ukrepajo. »Lastnik gozda se ob ujmi ne bi smel spraševati, kakšen bo finančni izplen, ampak najprej to, kdaj, kako hitro bo poškodovano drevje posekal in spravil iz gozda,« meni Franci in poudarja, da so pomembni tudi nega sesotojev, vzdrževanje gozdnega reda, vzdrževanje vlak in posestnih meja, dobro sodelovanje z revirnim gozdarjem ... Ko Karničarjeve vprašamo, kaj jim pomeni priznanje za skrbno gospodarjenje z gozdom, pravijo, da je to priznanje za ves trud, ki ga na kmetiji vlagajo v gozdove.

Mleko doma predelujejo v izdelke

Na kmetiji se ukvarjajo tudi z živinorejo, redijo okrog dvajsetglavavtohtonega

cikastega goveda ter še petnajst koz, od ostalih domačih živali pa še prašiče in kokoši. V okviru dopolnilne dejavnosti vse mleko doma predelajo v mlečne izdelke – skuto, sir in jogurte, iz mesa doma vzrejenih živali pa jim mesar naredi klobase in salame. Na dan predelajo v izdelke največ šestdeset litrov mleka, so pa tudi meseci, ko ni mleka in tudi ne predelave. Mlečne in suhomesnate izdelke prodajajo doma na kmetiji ali na

»Cena lesa je slaba. Zdaj kmet za kubični meter smrekove hlodovine dobi okrog sedemdeset evrov, a bili so časi, ko je cena presegala sto evrov.«

tržnicah v Kranju in v Strazhišču. »S prodajo ni težav, potrošniki vse bolj cenijo domačo hrano, še posebej jo cenijo, če je iz takšnega okolja, kot je Jezersko,« pove Marijana in doda, da ji mir, ki ga ponuja življenje na nekoliko odročni hribovski kmetiji, ugaja, še zlasti takrat, ko se utrjuje na vrne s tržnice. Na kmetiji bi v bližnji prihodnosti radi uredili tudi prenočišča za goste. »Že zdaj nas sprahujejo po njih. Okolje je za to primerno, od nas je lep razgled, radi se tudi pogovarjamo z ljudmi.«

Na kmetiji glavno breme nosita Marijana in Franci, veliko pa jima pomagajo tudi otroci – sinova Matija in Franci, ki sta zaposlena v gozdarstvu, v podjetju Megales, ter hčerka Anamarie, ki obiskuje srednjo kmetijsko šolo v Šempetru pri Gorici. Najstarejša hči Ines pa je že od doma in z družino živi na Štajerskem.

Karničarjeva domačija na 980 metrih nadmorske višine

Štori na pobočju za hišo spominjajo na lanski vetrolom.

Od letal do posla s štruklji

Gost nedavnega Kreativnega podjetniškega večera v Trzinu je bil Miro Cerkovnik, direktor in lastnik podjetij Consult Commerce in Fine Culinar, ki je najbolj znano po domačih, ročno izdelanih štrukljih.

SUZANA P. KOVAČIČ

Trzin – Poklicno pot je Trzinčan Miro Cerkovnik začel kot letalski tehnik pri Adria Airways in skrbel za letala več kot trideset let. Skupaj z ženo danes vodi Slaščičarstvo Cerkovnik. Je tudi direktor in lastnik podjetij Consult Commerce in Fine Culinar; njihove blagovne znamke Kraljestvo štrukljev ter Dobro in zdravo so sinonim za razpoznaven izdelek, ki ni industrijskega videza in okusa. Kaj ga je pripeljalo, da je zapustil svet letalske tehnike in ga zamenjal za prehranski sektor, je Cerkovnik predstavil na 17. kreativnem podjetniškem večeru, ki jih pripravlja Ljudska univerza Trzin in financira Občina Trzin v okviru projekta Trzin Podjeten.si.

Kot desetletni fantič je Miro Cerkovnik nabiral gobe in jih prodajal Trzinčanom. V nekaj letih je od

Foto: Tina Dokl

Miro Cerkovnik je delil zanimivo osebno podjetniško pot.

prodaje zaslužil za prvi avto, star »fičko«. Končal je elektrotehnično šolo v Kranju in se zaposlil pri Adria Airways v službi vzdrževanja letal, ob tem je zaključil letalsko tehnično šolo v Zagrebu. »Delo

je bilo seveda odgovorno, a imeli smo razne privilegije, kar me je po svoje uspavalo,« se spominja Cerkovnik. Služba je bila do dveh popoldne, ko je imel dovolj časa še za druge stvari, da finančno

poskrbi za družino. Pridružil se je ekipi, ki je prodajala likalnike na suho paro in postal je najboljši prodajalec teh likalnikov pri nas. Je pa res, da je v to vlagal veliko več kot večina drugih. Lotil se je tudi izdelave dvosedežnega motornega letala za znanega kupca. Veliko ur je vložil vanj, povpraševanja je bilo še več, a se je z osamosvojitveno vojno ta njegov podjetniški projekt ustavil.

Tudi slaba izkušnja izuči

Miro Cerkovnik se je tudi opekel v poslu. Kot partner se je vključil v podjetje za prodajo in servis avtomobilov. Podjetje je nesrečno končalo in izkusil je, da ni vsak posel, vsaka priložnost zlata vredna. »Dobro je treba prej razmisliti, v kaj se spuščas, predvsem pa, s kom se spuščas v dejavnost,« je poudaril. Ko je njegova žena Darja ostala brez službe

zaradi stečaja podjetja, sta morala razmisliti, kako naprej. Žena je rada pekla in odločila sta se, da doma zgradijo delavnico za slaščičarsko obrt. Ker je »viška« denarja s propadlim avtomobilskim poslom zmanjkalo, je Miro pred skoraj dvajsetimi leti delavnico zgradil kar sam. Danes je to uspešno družinsko podjetje Slaščičarstvo Cerkovnik. »Ko iščete zaposlitev, ne iščite službe, ampak delo. Samo taki uspejo,« je prepričan Cerkovnik, ki je po 12 letih po odprtju slaščičarstva dal odpoved v prestrukturirani Adria Airways tehnika. Odločil se je, da bo iz svojega življenja, priložnosti, sredstev sam ustvaril več in več lahko ponudil tudi drugim.

Petinštirideset zaposlenih, štiristo ton izdelkov na leto

V Žabnici se je leta 2012 prodajalo podjetje Consult Commerce, ustanovljeno leta 1989, in sestrsko podjetje Fine Culinar, ustanovljeno leta 1995; lastnik se je upokojil, naslednika ni imel. Tedaj 52-letni Cerkovnik je začutil poslovno priložnost, tudi doma je imel vso podporo. »Trga nisem poznal.

Poznal sem surovine, ki so precej podobne, kot jih uporabljamo v slaščičarstvu, ter dobavitelje. Zaposleni so imeli bistveno več znanja o vseh izdelkih in postopkih, kot jaz v tistem času, ko sem kupil podjetje. Imel pa sem zaupanje v zaposlene, znal sem jih motivirati.« Ob prevzemu Consult Commerce je bilo 18 zaposlenih, danes jih je 45. Če so imeli tedaj dvesto ton lastnih izdelkov na leto, jih imajo danes štiristo ton. »Vse izdelke dejansko naredimo z rokami, s srcem, z večinom lokalnimi dobavitelji.«

Petindvajset vrst različnih štrukljev imajo danes v proizvodnji, vseh izdelkov je 85, mnogo teh je inovativnih. »Izdelek, ki je spodbudil naš vzpon, so bili skutini in orehovi štruklji iz tatarske ajde. To smo naredili skupaj s Tušem, ti štruklji so bili izbrani za najbolj inovativen izdelek leta 2014 v Sloveniji. Spoznali so nas gostinci, hotelirji, šole, vrtci...« je uspešno poslovno zgodbo zaokrožil Miro Cerkovnik. Slovenske štruklje pod slovenskim imenom pod lastno blagovno znamko prodajajo tudi na avstrijskem Koroškem. Tuji trg se odpira, a želijo, da je širitev dobro premišljena.

Nova knjiga o družinskem podjetništvu

EY Slovenija je izdala novo knjigo o družinskem podjetništvu, v katero je iz Gorenjske uvrstila tri podjetja: Marmor Hotavlje, Polycorn Škofja Loka in Logar trade iz Šenčurja.

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – EY Slovenija, ki ima vodilno vlogo pri svetovanju družinskim podjetjem, je ob koncu novembra izdala novo knjigo o družinskem podjetništvu, v katerih predstavlja deset novih uspešnih zgodb družinskih podjetij v Sloveniji, med njimi tudi zgodbe treh gorenjskih podjetij: Marmor Hotavlje, Polycorn Škofja Loka in Logar trade iz Šenčurja. Skupno je doslej, od

leta 2014 dalje, izdala že pet knjig, v katerih je predstavila javnosti petdeset družin, ki jih je družinska vez vodila do podjetniškega uspeha. Projekt povezuje slovenske družinske podjetnike z dobrimi praksami v tujini ter promovira uspešna slovenska podjetja znotraj mreže, ki deluje v 151 državah sveta. Zgodbe so v slovenski in angleški različici dostopne na spletu, ob podpori javne agencije Spirit pa je dvesto kompleto knjig

iz preteklih let dostopnih tudi v knjižnicah.

Ob izidu letošnje knjige so strokovnjaki s področja družinskega podjetništva opozorili na izzive, s katerimi se soočajo družinska podjetja. Z rastjo in razvojem teh podjetij se spremeni tudi njihovo upravljanje, navadno preide iz manj formalnega v bolj formalno in organizirano, s tem pa se loči tudi tesno prepletanje poslovnih in družinskih odločitev. Kot je ob tem

dejala Mojca Emeršič, vodja družinskega podjetništva v EY Slovenija, bodo v naslednjih desetih letih številna družinska podjetja v Sloveniji spremenila lastništvo, pri tem pa bo zelo pomembno, kdaj bodo vzpostavila družinsko upravljanje, ki podjetja »varuje« pred morebitnimi notranjimi pretresi ob menjavi generacij in drugih večjih spremembah. Podjetja se lahko odločijo za različne oblike upravljanja – za družinski forum, družinski svet, skupščino, družinsko, poslovno ali svetovalno upravo. In v čem je razlika med družinsko in poslovno upravo? Pri družinski upravi, ki je sestavljena samo iz družinskih članov, se prepletata tako poslovno in družinsko upravljanje, poslovna uprava, ki jo sestavljajo tudi člani, ki niso del družine, pa obravnava izključno poslovne teme.

Adriatic Slovenica posluje z dobičkom

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Skupina Adriatic Slovenica je v prvih letošnjih devetih mesecih zbrala 228,6 milijona evrov bruto zavarovalne premije, izplačala 164,3 milijona evrov odškodnin in zavarovalnin ter ob tem ustvarila 9,6 milijona evrov čistega dobička, kar je bilo 35,5 odstotka več kot v primerljivem lanskem obdobju. Ob koncu septembra je zahtevano kapitalsko ustreznost preseгла skoraj za dve tretjini.

Najpomembnejši letošnji poslovni dogodek v družbi je bil začetek prodaje zavarovalnice družbi Generali CEE Holding, ki je z dosedanjim

lastnikom KD Group sklenila 23. maja letos pogodbo o nakupu 100-odstotnega deleža. Prodajni postopek še ni zaključen.

Hčerinska družba KD Skladi je v sodelovanju z družbo za upravljanje nepremičnin Peakside Capital zaključila aprila prvi nakup nepremičnine za KD Adriatic Value Fund, ki je prvi regulirani nepremičninski alternativni investicijski sklad v Sloveniji. V nastajanju je že tudi drugi alternativni investicijski sklad, KD Growth Equity Fund, ki bo zaživel v drugi četrtini prihodnjega leta in bo investiral v majhna, srednje velika in t. i. mid-cap podjetja.

Predstavniki nekaterih družinskih podjetij, ki so predstavljena v letošnji knjigi, v pogovoru z moderatorko Edito Krajnovič: Damijan Selak (Marmor Hotavlje), Matej Pelicon (Pivovarna Pelicon), Igor Stanonik (Polycorn), Samo Godnič (Rigo) in Martin Leban (Tera Tolmin). / Foto: Anže Vrabi

Priprave na licitacijo vrednejšega lesa

Kranj – V Društvu lastnikov gozdov Mislinjske doline in Zveze lastnikov gozdov Slovenije se ob pomoči Zavoda za gozdove Slovenije že pripravljajo na trinajsto licitacijo vrednejših sortimentov lesa. Licitacija bo na prizorišču Ozare v Slovenj Gradcu, kjer bodo sprejemali hlodovino od 3. do 18. januarja. Kupci si jo bodo lahko ogledali v času od 26. januarja do 4. februarja, odpiranje ponudb bo 4. februarja ob 10. uri v gostišču Murko, dan odprtih vrat pa bo 13. februarja. Lastniki bodo o doseženi ceni predvidoma obveščeni v petih dneh po odpiranju ponudb, plačilo pa bodo prejeli v osmih dneh po tem, ko bodo kupci odpeljali les z mesta licitacije. Kot poudarjajo organizatorji, bo na tokratni licitaciji verjetno največ zanimanja za hrast, macesen, javor, oreh, za kakovostne hlode smreke in za hlodovino različnih sadnih vrst.

Po avtocesti raztresala sneg

SIMON ŠUBIC

Jesenice – Jeseniški policisti so v sredo dopoldan na gorenjski avtocesti obravnavali tujca, ki sta v smeri Karavank vozila neočiščeni tovorni vozili tujih registrskih oznak. Z vozil se je na cesto raztresal sneg, kar je oviralo ostale voznike in povzročalo nevarnost, so ugotovili možje postave in oba voznika

oglobili, naložili pa so jima še, da pred nadaljevanjem vožnje vozili očistita. Globa za neočiščeno vozilo in stekla znaša dvesto evrov, če pa zaradi odpadlega snega pride do hujših telesnih poškodb drugih udeležencev v prometu, se kršitev obravnava kot kaznivo dejanje zoper varnost javnega prometa, so razložili na Policijski upravi Kranj.

Kršitelja so zaradi neočiščenih vozil oglobili.

Kradljivi prodajalec krp

SIMON ŠUBIC

Cerklje – Kranjski policisti so ta teden obravnavali drzno tatvino iz stanovanjske hiše v Cerkljah. Tatvino je v ponedeljek med peto in šesto uro popoldan izvedel moški, ki se je krajanu na domu predstavil kot prodajalec kuhinjskih krp. Oškodovanec ga je spustil v hišo, storilec pa mu je med prepričevanjem k nakupu stvari iz denarnice neopazno

odtutil 50 evrov. Policisti tudi v teh predprazničnih dneh opozarjajo, da v stanovanja in hiše ne spuščate ljudi, ki jih ne poznate, pogovor z njimi pa raje opravite pred vrati. Ko se pri vas pojavijo neznan ljudje, ki vam nekaj ponujajo, bodite pozorni tudi na okolico, ker ni nujno, da je storilec sam. Lahko jih je več in drugi med tem iščejo odprta okna ali vrata, da bi vstopili v hišo in izvedli tatvino.

Vinjena povzročila nesreči

Kranj – Kranjski policisti so v sredo obravnavali prometno nesrečo, ki jo je na križišču v Kranju zaradi neupoštevanja prometne signalizacije povzročil voznik pod vplivom alkohola. Preizkus alkoholiziranosti mu je pokazal rezultat 0,79 mg/l alkohola v izdihanem zraku. Prav tako vinjeni voznik je v torek zvečer povzročil tudi prometno nesrečo v Domžalah, kjer ga je v desnem preglednem ovinku zaneslo na nasprotno smerno vozišče, po katerem je pravilno pripeljal voznik osebnega vozila. Domžalski policisti zdaj zbirajo obvestila zaradi sumov storitve kaznivega dejanja nevarne vožnje.

Drzna tatvina na parkirišču

Medvode – V sredo popoldan so bili policisti obveščeni o tatvini iz vozila na parkirišču v Medvodah. Izvedeli so, da je neznan moški ogovoril oškodovanko in jo zavedel, da je njeno vozilo poškodovano. Ko je preverjala poškodbe, ji je iz vozila odtutil torbico. Zlikovec je bil majhne postave, star okoli petdeset let, na glavi je nosil kapo.

Gorel daljnovod

Nemški Rovt – Včeraj okoli 5. ure je zagorelo na daljnovodu ob cesti Nemški Rovt-Bohinjska Bistrica. Dežurni delavci Elektra Gorenjska so daljnovod izklopili iz električnega omrežja, požar so pogasili gasilci iz PGD Bohinjska Bistrica in Nemški Rovt.

Najprej je zagorel traktor

V torek po 3. uri zjutraj je požar uničil delavnico v Rovtah. V intervenciji je sodelovalo 81 gasilcev iz Radovljice in okolice, ki so se v vas na obrobju občine pripeljali z 21 vozili.

SIMON ŠUBIC

Rovte – Več kot osemdeset gasilcev iz vseh društev Gasilske zveze Radovljica (GZ) se je v noči na torek borilo s požarom, ki je izbruhnil v delavnici, ki se drži večjega gospodarskega poslopja domačije Pri Mark v vasi Rovte. Ognjeni zublji so delavnico povsem uničili, zato je nastala velika gmotna škoda, poškodovanih pa k sreči ni bilo. Tudi živino so iz sosednjega hleva spravili na varno na bližnji travnik. Po ugotovitvah kriminalistov je najprej zagorelo na traktorju, s katerega se je ogenj razširil še na ostale stvari v objektu in na sam objekt. »Ugotovljene okoliščine izključujejo tujo krivdo za požar,« je razložil Bojan Kos s Policijske uprave Kranj.

»Poziv o požaru na delavnici v Rovtah smo prejeli ob 3.37. Preden so ga domači opazili, je požar že zajel celotno delavnico in se je začel širiti na sosednje gospodarsko poslopje, v katerem je bilo shranjeno tudi seno.

Domači so požar opazili okoli pol štirih zjutraj, ko je že zajel celotno delavnico.

Gasilske ekipe, ki so prve prispele na kraj, so se zato najprej usmerile v omejevanje požara in preprečitev širjenja na sosednje objekte,« je razložil vodja intervencije in poveljnik GZ Radovljica Janez Koselj. Požar so razmeroma hitro omejili in pogasili, nakar so se gasilci lotili še razkopavanja žarišč. »Iz objekta nam je uspelo rešiti dva stroja in dva traktorja,

ostalo v delavnici pa je pogorelo,« je razložil.

Nočni mraz gasilcev ni pretirano oviral pri gašenju, je dodal Koselj, večji problem pa je bil, ker v Rovtah ni ustreznega hidrantnega omrežja, zato so morali vodo dovažati iz hidrantnih omrežij v sosednjih vaseh. »Ob tem smo imeli tudi srečo, ker ogenj še ni dosegel sena v sosednjem objektu,

sicer bi potrebovali precej več vode,« je razložil. Rovte so precej oddaljena vas, zato so že najbližje gasilske enote potrebovale približno deset minut, da so prispele na kraj požara, ostale pa so potrebovale še precej več časa, je še pojasnil Koselj in poudaril, da so k sreči že prve gasilske enote s seboj pripeljale vodo in so se lahko takoj lotile gašenja.

Naj se raje iskri od veselja

Predstavniki Policije in UKC Ljubljana so ta teden v središču Ljubljane pozvali k odgovornemu ravnanju s pirotehniko in svetovali, naj se raje iskri od veselja.

MAŠA LIKOSAR

Ljubljana – O problematiki neprevidne uporabe in varnejši rabi pirotehniko so spregovorili Daniel Jug iz Sektorja splošne policije na Generalni policijski upravi, Bojan Senčar, policist Policijske postaje Šentjur pri Celju, Boštjan Plahutnik, reševalec Reševalne postaje UKC Ljubljana, in Simon Herman s Kliničnega oddelka travmatologije UKC Ljubljana. Poudarili so, da kljub letom ozaveščanja pirotehnični izdelki, predvsem predelani ali kupljeni na črnem trgu, še vedno vsako leto povzročijo preveč hudih in trajnih poškodb, od opeklinjskih ran, raztrganin do izgube vida in sluha, najpogosteje pri mladih. Obudili so tudi spomin na eno najhujših poškodb uporabe pirotehničnih izdelkov, ko je v lanskem prednovoletnem času mladoletni fant zaradi eksplozije petarde, kupljene pri preprodajalcu, ostal brez obeh rok.

Pojasnili so, da pirotehnične izdelke zakonodaja

Daniel Jug, Boštjan Plahutnik, Simon Herman in Bojan Senčar pozivajo, naj veselja prazničnih dni ne uničijo poškodbe zaradi pirotehniko. / Foto: Maša Likosar

razvršča v več kategorij in izmed vseh je dovoljena prodaja, posest in uporaba le ognjemetnih izdelkov kategorije F1, kamor uvrščamo pasje bombice, iskricice, pokajoče kroglice, tortne fontane. Njihova prodaja je fizičnim osebam, starejšim od 14 let, dovoljena od 19. do 31. decembra, njihova uporaba pa od 26. decembra do vključno 1. januarja. Ognjemetni izdelki kategorije F2 in F3,

katerih glavni učinek je pok, to so predvsem petarde najrazličnejših oblik in moči, so prepovedani. Predvidena globa prekrške pa znaša od štiristo do 1.200 evrov.

Vse, ki boste kupovali in uporabljali pirotehnične izdelke, so predstavniki Policije in UKC Ljubljana še pozvali, da kupujete le originalne izdelke in zgolj pri pooblaščenih trgovcih. Pri tem bodite pozorni na oznako CE,

ki zagotavlja, da proizvod izpolnjuje bistvene zahteve varnosti, zdravje in varovanje okolja, kot jih določa evropska regulativa. Uporabljajte jih le v skladu z navodili proizvajalca in tako, da s tem ne ogrožate zdravja in premoženja ljudi, pomislite pa tudi na živali. Pomembno je tudi, da pri uporabi ognjemetnih izdelkov niso prisotni alkohol, droge, nepremišljenost in objestnost.

KURILNO OLJE
DATRIS
GREJE MOČNEJE
080 2341
Datris d.o.o., Alpska cesta 43, 4248 Lesce

GG +

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
NA ROBU
RAZGLLED

Knjižica o izjemni Evi Pirnat

Prešernovo gledališče Kranj je gostilo prireditev, na kateri so predstavili knjižico Pisano platno, ljubezen in ples v mojih očeh avtorice Tatjane Ferengja. Knjižica je posvečena Evi Pirnat, njenim trem talentom: slikanju, plesu in poeziji. Kot sporoča Eva v pesmi Drugačni ljudje: »Smo drugačni ljudje, ki verjamejo vase. In so ljudje, ki pričakujejo, da se bomo spremenili in jim postali enaki. In kaj bo potem bolje. Smo drugačni in želimo biti drugačni.«

SUZANA P. KOVAČIČ

»Ljudje smo preveč črnogledi, zato vidimo vse narobe. Zakaj ne bi poskusili videti svetlih dlani, se jih dotakniti, da bi misli vzcvetele.« Tako je Eva Pirnat, izjemno dekle več talentov, z avtorsko pesmijo Samo ljudje na-

kljub svojim težavam napolnijo z ljubeznijo in energijo.« Sta med drugim zapisala Evina starša Ljuba in Jože Pirnat. O dekletu, ki opogumlja ljudi, katerih življenje se prepleta z življenjem oseb s posebnimi potrebami. Ki premaguje vse ovire, priznanje za to je tudi listi-

sta v knjižico prispevali svoje misli, ki bodrijo enakovredne med enakovrednimi. »Le skupaj, kot pisani metuljčki, lahko uspemo,« toplino misli podeli Nussdorferjeva. Evin portret na naslovnici je v fotografski objektiv ujel Šimen Zupančič, njen obraz je obdan z zeleno in vijolično barvo, ker je svet v barvah lepši. Zelena je med drugimi barvami ravnotežja in harmonije, čustveno pozitivna, vijolična je barva duhovnosti in domišljije in vsebuje močno energijo.

Avtorica knjižice Tatjana Ferengja z Evo sodeluje 16. leto, predvsem jo spremlja skozi likovno ustvarjanje. Kot pove, je talent šele osnova, s katero se doseže cilj. Vztrajnost, vaje in ogromno odrekovanja pa pripeljejo do še višjih ciljev. Z Evo, s katero sta se prvič srečali med njenim plesom ravno v Prešernovem gledališču, vse to ima. Je njen navdih. »Nisem mogla verjeti, da to dekle tako pleše, tako čutno, z dušo, telo ji sledi. Nato sva se srečali v VDC Kranj, kamor me je povabila Ivica Matko, ki mi predstavlja vzor, kako ravnati z osebami s posebnimi potrebami.« Ivica Matko, ki je prispevala svoj besedni mozaik k celostni podobi knjižice, je bila med gosti nedavne predstavitve knjižice: »Danes je Evin dan. Eva je res ambasadorica. Moj iskreni poklon gre njej, njenim staršem in mentorjem.«

Evine pesmi navdušujejo pesnico Nežo Maurer, na

Od leve: avtorica knjižice Tatjana Ferengja z Evino družino – očetom Jožetom, mamo Ljubo, sestrama Mojco in Sašo / Foto: Tina Dokl

Eva Pirnat s knjižico, posvečeno njej. V ozadju so Evine slike. / Foto: Tina Dokl

povedala nedavni praznični večer v kranjskem Prešernovem gledališču, posvečen prav njej. Kajti izšla je knjižica Pisano platno, ljubezen in ples v mojih očeh, ki pripoveduje zgodbo njenega življenja. »Najina hčerka Eva se je 14. julija 1982 v Kranju rodila z Downovim sindromom. To so otroci, ki te

na o priznanju Mestne občine Kranj, ki jo je Eva Pirnat prejela za vztrajno delo v korist družbene skupnosti.

»Unikatna Eva, ki odpre dušo in srce, sete dotakne...« kot jo doživlja varuhinja človekovih pravic Vlasta Nussdorfer, ki je skupaj z Asto Gajo iz Planeta 47 finančno omogočila izidi knjižice; obe

Čustveni trenutki na odru v objemu z Danielom Misonom, plesalcem in koreografom / Tina Dokl

prireditvi so jih prebrali Evi prijatelji Tanja Draksler, Jani Moškon, Val Asta, Nino Kaštrun, Luka Perne in Blaž Pirman, ki se je z recitiranjem Zdravljice preobrazil tudi v mladega Prešerna.

Evi so se na odru in z zapisi v knjižici pridružili še številni. Plesni koreografi, sopotniki, prijatelji ... tudi dr. Karel Gržan z Zgodbo o zlati harfi. Knjižica ni za komercialno prodajo, prostovoljne prispevke bodo namenili Zvezi prijateljev mladine Ljubljana zato, ker se le dobro vrača z dobrim ... kot je tudi Eva Pirnat nepozaben večer položila v hvaležnost najprej staršema: »Nikoli nisem sama, ker vem, da sta vedno ob meni.«

Pogovor

Župnik Martin Golob nagovarja ljudi tudi z video blogi na internetu. **Stran 18**

Pogovor

Prof. dr. Marko Noč, prejemnik Zoisove nagrade za vrhunske znanstvene dosežke ... **Stran 19**

Obletnice

Letos mineva 150 let, odkar je izšel prvi slovenski bonton avtorja Ivana Vesela. **Stran 20**

Od petka do petka

Sto dni Šarčeve vlade

V vladi Marjana Šarca, ki je oddelala svojih prvih sto dni, so se pohvalili, da so od besed takoj prešli k dejanjem. Državni zbor potrdil višjo minimalno plačo.

SIMON ŠUBIC

Prvih sto dni za oblikovanje smeri

Mineva sto dni, odkar je bila imenovana vlada, ki jo vodi premier Marjan Šarec in po najnovejših anketah uživa skoraj 50-odstotno podporo javnosti. »Sto dni je premalo za tektonske premike in strukturne spremembe, je pa dovolj za oblikovanje smeri,« so sporočili iz urada vlade za komuniciranje, ki je ob tej priložnosti pripravil tudi podrobnejši pregled dosejanega dela. Tako so se pohvalili, da je vlada ob nastopu mandata takoj prešla od besed k dejanjem. »Ni se ukvarjala s preteklim stanjem in preteklimi rešitvami, temveč je takoj pristopila k reševanju nujnega in novega,« so poudarili. Prva prioriteta ostaja javnofinančno vzdržan proračun, so razložili, med prvimi ukrepi vlade pa so naštel zvišanje povprečnin za občine, dogovor s sindikati javnega sektorja, odpravo še zadnjih varčevalnih ukrepov na področju socialnih prejemkov, zvišanje minimalne plače s 638 evrov na 667 evrov neto z letom 2019 in na 700 evrov v letu 2020, kar je državni zbor skupaj z novo formulo izračuna minimalne plače potrdil prejšnji teden. »Nesmotno bi bilo pričakovati, da bo vlada v prvih sto

dneh rešila problem čakalnih vrst v zdravstvu, je pa s prvimi ukrepi že namenila 35 milijonov evrov in sledi jih še 100 milijonov za pospešitev hitrejšega ukrepanja,« so še dodali. Sestava vlade se je v tem času že spremenila; ministra za kohezijo Marka Bandellija iz Stranke Alenke Bratušek, ki ga je s položaja odnesla neprimerna komunikacija, je ta teden že zamenjal Iztok Purič, ki je na zadnjih lokalnih volitvah neuspešno kandidiral za novega kranjskega župana.

Tožba zaradi Ljubljanske banke na ESČP

Z Evropskega sodišča za človekove pravice (ESČP) so ta teden sporočili, da bo tožba Slovenije proti Hrvaški zaradi Ljubljanske banke (LB) obravnaval veliki senat sodišča v Strasbourgu. Slovenija je meddržavno tožbo na ESČP proti Hrvaški zaradi kršitve pravic LB pri izterjavi dolgov hrvaških podjetij vložila 15. septembra 2016. Slovenija je namreč do zdaj zaznala 48 primerov sodnih postopkov na Hrvaškem, kjer so hrvaške oblasti na različne načine LB nezakonito preprečile, da bi izterjala svoje terjatve do hrvaških podjetij. V teh postopkih je namreč LB uspelo izterjati le za približno 330 evrov terjatev, po oceni Slovenije v

njenem zahtevku za pravično zadoščenje pa je LB nastala škoda v višini 429,5 milijona evrov. Veliki senat ESČP pa bo zdaj odločil tako o dopustnosti meddržavne tožbe kot o njeni vsebinski utemeljenosti.

Vasle novi guverner

Državni zbor je v sredo na tajnem glasovanju z 51 glasovi za in 28 proti za novega, petega guvernerja Banke Slovenije imenoval Boštjana Vasleta. Vasle bo na položaju nasledil Boštjana Jazbeca, ki je konec aprila odšel na vodstveno funkcijo v enotni odbor za reševanje v okviru bančne unije. Poleg Vasleta so se na zadnji razpis za guvernerja Banke Slovenije prijavi še štirje kandidati – Jože Damijan, Igor Masten, Tomaž Toplak in Eva Lorenčič. Predsednik Borut Pahor se je po temeljitem premisleku, več pogovorih in posvetovanjih s poslanskimi skupinami odločil, da državnemu zboru v izvolitev predlaga Vasleta, pri tem pa je, so pojasnili iz njegovega urada, v največji možni meri upošteval tudi želje in pričakovanja poslancev. Vasle je bil sicer dolga leta direktor Urada RS za makroekonomske analize in razvoj. »S sodelovanjem na številnih domačih in mednarodnih konferencah si je pridobil ugled

neodvisnega strokovnjaka z osebno integriteto, ki svoje poglede oblikuje na podlagi argumentiranih stališč in analiz,« so Pahorjevo odločitev še utemeljili v predsedniškem uradu.

Ustavno sodišče: volilni okraji neustavni

Ustavno sodišče je pred dnevi ugotovilo, da je 4. člen zakona o določitvi volilnih enot za volitve poslancev v državni zbor, ki določa območja volilnih okrajev, v neskladju z ustavo, zato je državnemu zboru naložilo, da mora neskladje odpraviti v dveh letih. Za razveljavitev člena se ustavno sodišče ni odločilo, ker bi bila s tem onemogočena izvedba morebitnih volitev. Četrty člen zakona o določitvi volilnih enot, ki določa, katere občine spadajo v posamezno volilno enoto ter katera območja obsegajo volilni okraji, je po mnenju ustavnih sodnikov neustaven, ker določeni volilni okraji po 26 letih več ne ustrezajo merilom zakona o volitvah v državni zbor. Razlika med najmanjšimi in največjimi volilnimi okraji po številu volilnih upravičencev je namreč velika (tudi v razmerju več kot ena proti tri) in se še povečuje, poleg tega pri vseh volilnih okrajih ni upoštevano merilo o geografski zaokroženosti.

Trinajsta slovenska vlada, ki jo vodi Marjan Šarec, je bila imenovana 13. septembra in je že zamenjala enega člana.

Tožba Slovenije proti Hrvaški zaradi Ljubljanske banke bo obravnaval veliki senat Evropskega sodišča za človekove pravice v Strasbourgu. / Foto: Gorazd Kavčič

Ustavno sodišče je presodilo, da je 4. člen zakona o določitvi volilnih enot v neskladju z ustavo, ker nekateri volilni okraji ne ustrezajo več merilom zakona o volitvah v državni zbor. / Foto: Gorazd Kavčič

Sloenci v zamejstvu (643)

Nina iz Beljaka

JOŽE KOŠNJEK

med sosedi

Pretekli teden sem bil dvakrat v Beljaku. Ko sem po cesti z imenom Ossiacher Zeile hodil proti praznično okrašenemu središču tega drugega največjega koroškega mesta, sem zavil v lekarno z imenom Drau Apotheke. Kakšno naključje. Lastnica te beljaške lekarne, v mestu je 14 lekarn, na celotni Koroški pa 98, je kranjska rojakinja Nina Seiler, rojena Fugina. Njen oče je bil Janez Fugina iz Kranja, ki je šel v svet in se naselil v Torontu v Kanadi, mama pa je bila Jezerjanka, Dragica Virnik. Še posebej mami Dragici Kanada ni bila všeč. Želela je v Evropo, bližje domu. Naselili so se na Dunaju, kjer je Nina študirala farmacijo, jo uspešno končala in spoznala moža Richarda Seilerja,

strokovnjaka za petrokemijo. Nina je med študijem pogosto pomagala teti, ki je imela lekarno v Beljaku. In prav teta Alma je Nini predlagala, da bi prevzela vodstvo njene lekarne. Mlada farmaceutka je sprejela ponudbo. Najprej je bila v Beljaku sama z otrokoma, saj je ostal mož na Dunaju, potem pa je tudi on prišel v Beljak in zadnja leta skupaj vodita med Beljačani kar priljubljeno lekarno. Prav zanimivo je, da Dravska lekarna sodeluje z lekarnami na Gorenjskem in da gospa Nina vsa sporočila piše v slovenščini. Neverjetno tekoča je njena slovenščina, čeprav dejansko nikoli ni živela v domovini svojih staršev, ampak prihaja vanjo samo na obisk. Vredno spoštovanja in posnemanja!

Nina Seiler, rojena Fugina, z možem Richardom

Zadnji dnevi letošnjega leta so tudi za Slovence na Koroškem in povsod, kjer živijo, praznični. Za koroške dvojezične kraje so značilni adventni glasbeni in pevski koncerti. Drevi ob 19. uri bo tak koncert v Selah, na njem pa bosta pela tudi Oto Pestner in Tomaž Kozlevčar, v Wernbergu, po slovensko Vernberku, ob državni cesti med Vrbskim jezerom in Beljakom pa je bil tudi letos dobro obiskan

koncert Alpskega kvinteta. V večjih krajih so običaj adventni oziroma božični sejmi, ki so vselej dobro obiskani.

V sredo, 19. decembra, je bil v generalnem konzulatu Republike Slovenije v Celovcu Cankarjev večer v spomin na 100. obletnico smrti tega velikega slovenskega umetnika. Brali so Cankarjeva literarna dela in predstavili monografijo ddr. Marije Stanonik

Tradicionalni knjižni dar za leto 2019 je izdala tudi Slovenska prosvetna zveza. Obsega Koroški koledar 2019, pesniško zbirko Simone Rovšek Pesmi potujejo, zbornik Otoki spomina – Gedenkinsel avtorja Andreja Moharja, ki pripoveduje o partizanskih obeležjih na Koroškem, in revijo Rastje 12.

z naslovom Čebela na cvetu in v svetu. Začetek januarja pa je tradicionalno rezerviran za največjo in najstarejšo družabno prireditev Slovencev na Koroškem Slovenski ples. Letošnji bo že 67. po vrsti in bo potekal v petek, 4. januarja prihodnje leto, v Casineumu v Vrbi / Veldnu ob Vrbskem jezeru. Za ples bodo igrali gorenjski glasbeniki Veseli Begunjačani iz Begunji.

Po svetu

Marakeška deklaracija

Sveta družina, na katero se vedno znova spominjamo ob božiču, je bila begunska družina, najbolj znana v vsej človeški zgodovini. V tem gotovo vsi soglašamo. O zgodah in nezgodah današnjih migrantov pa še zdaleč ne ...

MIHA NAGLIČ

Lepe besede o hudih rečeh

V maroškem Marakešu je 164 držav članic Združenih narodov (ZN) sprejelo svetovni dogovor o migracijah. Ta vključuje 23 ciljev za boljše upravljanje migracij v interesu držav, prebžnikov in skupnosti, ki jih gostijo. Med državami, ki so dogovor sprejele, je tudi Slovenija. ZDA in tudi nekatere evropske države dogovoru nasprotujejo. / Število beguncev po vsem svetu je v zadnjih letih doseglo rekordno število. V teh dneh naj bi jih bilo na poti več kot 20 milijonov. ZN so začeli pripravljati ta nezavezujoči dogovor po tem, ko je leta 2015 v Evropo prišlo več kot milijon ljudi, največ jih je bežalo pred vojno v Siriji in revščino v Afriki. Po ocenah ZN pa je bilo samo leta 2017 v svetu okoli 258 milijonov prebžnikov. To so po definiciji Mednarodne organizacije za migracije (IOM) ljudje, ki zapustijo svoj domači kraj – ne glede na razlog, trajanje, bodisi da to storijo prostovoljno ali neprostovoljno. / Dokument iz Marakeša se uradno imenuje Globalni dogovor o varnih, urejenih in zakonitih migracijah. Napisan je v jeziku birokratske poetike in patetike. Za vzorec si

preberimo nekaj odlomkov. Paragraf 10: »Ta globalni dogovor je rezultat prvega odprtega, preglednega in celovitega zbiranja dokazov in podatkov doslej. Izmenjali smo izkušnje in prislunili različnim stališčem, s katerimi smo obogatili razpravo in oblikovali skupna izhodišča za razumevanje tega kompleksnega vprašanja. Spoznali smo, da so migracije ena od glavnih značilnosti današnjega globaliziranega sveta in da povezujejo skupnosti znotraj vseh regij in med njimi, zaradi česar lahko vse države štejemo za izvirne, tranzitne in namembne države. Priznavamo, da si je treba na mednarodni ravni stalno prizadevati za krepitev znanja o migracijah in analizo migracij, saj bomo z enakimi izhodišči lahko izboljšali politike za sprostitve potenciala trajnostnega razvoja za vse. Zbirati moramo kakovostne podatke in jih javno objavljati. Poskrbeti moramo, da bodo sedanj in potencialni migranti v celoti poznali svoje pravice, dolžnosti in možnosti za varne, urejene in zakonite migracije ter da se bodo zavedali tveganj nezakonitih migracij. Prav tako moramo vsem državljanom zagotoviti dostop do objektivnih, jasnih in z dokazi podprtih informacij o koristih in izzivih migracij, da se odpravi zavajajoče

poročanje, ki ustvarja negativno dojemanje migrantov.« / Pa še paragraf 13: »Z globalnim dogovorom priznavamo, da so varne, urejene in zakonite migracije v dobro vseh, če so podprte z dobro obveščeno, potekajo načrtovano in na podlagi soglasja. Za migracije se nikoli ne bi smeli odločati iz obupa. Če do tega pride, moramo sodelovati in se skupaj odzvati na potrebe migrantov v ranljivem položaju in ustrezno obravnavati s tem povezane izzive. S skupnimi močmi moramo ustvariti razmere, v katerih bodo skupnosti in posamezniki lahko varno in dostojanstveno živeli v svojih državah. Reševati moramo življenja in skrbeti za varnost migrantov. Migrante moramo opolnomočiti, da postanejo polnopravni člani naših skupnosti, poudarjati moramo njihov prispevek k družbi ter spodbujati družbeno vključevanje in kohezijo. Državam, skupnostim in migrantom moramo zagotoviti večjo predvidljivost in varnost. V ta namen se zavezujemo, da bomo olajšali in zagotovili varne, urejene in zakonite migracije, ki bodo v korist vsem.« (Vir: delovni prevod dokumenta, objavljen na spletni strani MMZ RS.) – Kaj porečemo? Bere se lepo, stvarnost migracij pa ni tako lepa.

V Katovicah sprejeli pravila

Delegati iz 196 držav pa so v Katovicah na Poljskem dosegli kompromis o pravilih, s katerimi se bo po letu 2020 omejil izpust toplogrednih plinov, da se temperatura na Zemlji ne bo zvišala nad dve stopinji Celzija. Eni imajo ta pravila za dosežek, drugi menijo, da so premalo. Tako tudi izvršna direktorica Greenpeacea Jennifer Morgan: »Leto podnebnih katastrof in resno opozorilo vrhunskih svetovnih znanstvenikov bi moralo prinesiti veliko več. Namesto tega so vlade vnovič razočarale ljudi z ignoriranjem znanosti in položaja ranljivih. V času, ko celotnim narodom grozi izumrtje, prepoznavanje nujnosti smejših ukrepov in sprejetje pravil za podnebno ukrepanje niti približno ne zadostujeta. Brez takojšnjega ukrepanja nas niti najstrožja pravila ne bodo pripeljala nikamor. Ljudje so pričakovali ukrepe, vlade pa tega niso storile. To je moralno nesprejemljivo.«

Pa še Lady Gaga

Podkrepimo vse doslej napisano še z nedavno izjavo Lady Gaga: »Menim, da so strpnost, sprejemanje in ljubezen nekaj, kar hrani vsako skupnost.« – No?

Migracije so nekaj vsakdanjega. Tako je veliki brazilski fotograf Sebastiao Salgado (roj. 1944) posnel migrantki utrip na železniški postaji v Mumbaju, Indija. / Foto: Sebastiao Salgado

Skupinski posnetek voditeljev delegacij na podnebnem vrhu v Parizu, 30. 11. 2015. Srečanje v Katovicah je bilo operativno nadaljevanje pariškega. / Foto: Wikipedija

Lady Gaga (roj. 1986), ameriška pop pevka, tekstopiska, glasbena producentka, poslovница in plesalka, med enim od mnogih nastopov / Foto: Wikipedija

Petinšestdeset let Gorenjskega muzeja (47)

Hranjenje muzejskih predmetov v depojih

SANDRA DIMITRIJEVIĆ

GORENJSKI MUZEJ

V muzejskih zbirkah hranimo številne predmete, od katerih jih lahko javnosti na razstavah predstavimo le manjši delež. Večino predmetov hranimo v muzejskih depojih, kjer je muzejsko gradivo sistematično urejeno. Depojski prostori Gorenjskega muzeja so se skozi zgodovino selili skupaj z muzejem. Od nekdanje Rossove hiše, kjer so bili za silo urejeni verjetno prvi depojski prostori skupaj z restavratorsko delavnico, prek Prešernove hiše vse do prostorov na podstrehi Mestne hiše v Kranju.

Prve večje prostore za namen hranjenja muzealij je muzej pridobil od Mestne občine Kranj (ustanoviteljice Gorenjskega muzeja) v osemdesetih letih, in sicer v

samostanu v Adergasu. Zaradi denacionalizacije spomladi leta 1999 so se eksponati ponovno selili, in sicer najprej na začasno lokacijo v skladišče in od tam v prenovljene prostore na Gubčevi cesti v Kranju. Na okrog dvesto kvadratnih metrih so se takrat uredili preglednejši in lažje dostopni depoji za del gradiva (približno dva tisoč eksponatov in 780 grobnih celot), ki je bilo tako hranjeno v primernejših prostorih.

Gorenjski muzej danes hrani 69.193 inventarnih enot muzealij. Razstavljenega je približno deset odstotkov zbranega gradiva. Velik del problema je, da muzejske predmete hranimo na različnih lokacijah, ki v svoji osnovi niso bile namenjene

hranjenju muzealij. Ker si v muzeju vseskozi prizadevamo za boljše rešitev problema z depojskimi prostori, smo leta 2007 po dodelitvi prostorov na Savski cesti 34 v projektu Center za premično kulturno dediščino Gorenjske videli dokončno rešitev za problematiko depojev. Prostor so v nekdanji stavbi Triglav konfekcije na približno 1500 kvadratnih metrih in bi jih bilo možno urediti v sodoben muzejski depo, prilagojen za hranjenje različne vrste gradiv (kovino, les, keramiko, tekstil, usnje ...) z možnostjo namestitve naprav za uravnavanje vlažnosti in temperature.

Ker se na področju kulture in z njo povezane muzejske dejavnosti nenehno in sistematično varčuje, je stanje

Del tekstilnega depoja v Mestni hiši / Foto: Sandra Dimitrijević

depojev v večini muzejev po Sloveniji daleč od evropskih standardov. Zbirke so v dislociranih in večinoma najetih depojih, ki ne zagotavljajo optimalnih klimatskih pogojev, varnosti in preglednosti, gradivo ni zaščiteno

pred vsemi škodljivimi vplivi. Ravno tako najem depojev predstavlja velike finančne obremenitve. Ker je normalno raziskovalno delo oteženo, veliko informacij, ki jih vsebujejo zbirke, žal ostaja neizkoriščenih.

Pogovor

Duhovnik z brevirjem in internetom

Martin Golob

Srednjevaški župnik, 30-letni Martin Golob je rad duhovnik. Bohinjci so ga lepo sprejeli, kar ni nič nenavadnega, saj je vesel in sproščen človek. Če oznanjam upanje in veselje, moram tudi sam tako živeti, pravi. Ljudi nagovarja tudi na drugačen način: z video blogi na internetu.

JOŽE KOŠNJEK

Leta 2015 vas je ljubljanski nadškof Stanislav Zore imenoval za župnika v kar veliki župniji Srednja vas v Bohinju. Je dolgo trajalo, da so vas Bohinjci sprejeli za svojega?

»Bohinjci so zanimivi ljudje in sploh nimam občutka, da so vase zaprti, kot je pogosto slišati. Sprva so me malo opazovali, potem pa smo se zelo hitro odprli drug drugemu. Je pa res, da sem bil do njih od vsega začetka sproščen in odprt. Zdi se mi, da so me lepo sprejeli. Jaz jih imam rad in občutek imam, da me imajo tudi oni zelo radi. Župnija je kar velika, saj ima okrog dva tisoč ljudi. Še dodatno sem ponosen, da je del moje župnije tudi vrh Triglava. Vrh je namreč del katastrske občine Studor, Studor pa je del župnije Srednja vas.«

Je res, da je k vaši odločitvi za vpis na Teološko fakulteto vplival tudi popravni izpit iz angleščine v četrtem letniku gimnazije?

»Za duhovniški poklic sem se odločil povsem spontano in svobodno. Približal mi ga je takratni šmarnski župnik Marjan Lampret. Deloval je veselo, normalno, pogumno, kot pravi možakar. Razmišljal sem: če je lahko duhovnik tudi takšen, potem sem lahko duhovnik tudi jaz. V spletu okoliščin za tako odločitev je imel svojo vlogo tudi popravni izpit iz angleščine v četrtem letniku gimnazije. Zaradi njega sem moral na drugi rok mature. Ko sem jo opravil, so bile vse fakultete že polne, razen teologije. Vpisal sem se. Ker mi je kar dobro šlo, sem se med počitnicami med prvim in drugim letnikom odločil, da bom duhovnik. Za mojo odločitvijo je bila tudi močna molitvena podpora. In tudi stari ata mi je govoril, da je duhovnik pravi poklic zame.«

Kaj so rekli starši? So bili žalostni, ker je šel od doma najstarejši od šestih sinov, ki naj bi prevzel vodenje kmetije.

»Mami je zelo realna ženska. Rekla mi je, naj bom v poklicu srečen in naj živim pošteno. Z atijem sva bila zelo povezana. Zame je še vedno glavni lik, po katerem se zgledujem. Lahko bi gospodaril na kmetiji, vendar je bil zame večji izziv

Srednjevaški župnik Martin Golob

delati z ljudmi kot pa s kravami, čeprav te one zjutraj najlepše pogledajo. Ati je bil žalosten, vendar ne zaradi mojega poklica, ampak zaradi čustvene povezanosti. Sam sem ga zelo pogrešal, še posebej prvo leto v Ljubljani, kjer sem pogosto poslušal pesem Nece Falk Vsi ljudje hitijo... Doma so ponosni name. Zaradi obveznosti v župniji in oddaljenosti ne morem več tako kot včasih pogosteje hoditi domov v Šmartno pri Litiji, sestiti na traktor in pomagati na kmetiji.«

Kot vidim, uživate v svojem poklicu. Kaj je v njem tako lepega, vabljivega?

»Ko sem se odločal za poklic, je bilo zame najvažnejše, da želim nekaj delati, kar bom rad delal. Postal sem duhovnik in želim biti rad duhovnik, čeprav je včasih težko in moram kakšno reč narediti na silo. Predvsem pa rad živim in preizkusim kaj novega. Če oznanjam upanje in veselje, moram najprej sam tako živeti.«

Zakaj po vašem mnenju fantje, ki razmišljajo o duhovniškem poklicu, oklevajo, 'cagajo'?

»Malo moraš biti pogumen. Duhovništvo je le poklic, ki ni tako vsakdanji in ga ne moreš kar zamenjati. Že vstop v semenišče je včasih težak, še težji pa je izstop. Duhovništvo ni le poklic, ampak tudi način življenja. Del našega poklica je celibat, ki povzroča pri fantih pomisleke, saj se z njim odpoveš družini. Je pa tudi res, da se danes veliko fantov boji poročiti se. Mlad človek

drugačen način. S temi posnetki želim kot duhovnik, kot kristjan in kot človek v smislu boga nagovoriti čim širšo skupino ljudi. S tem želim razbiti tudi kakšen tabu o duhovnikih, za katere javnost še vedno misli, da so visoko izobraženi, nezmotljivi, ljudje brez napak, ki se jih je treba bati. Prav je, da so spoštovani, vendar se ljudje ne smejo bati, da jim bodo le moralizirali in spraševali, zakaj ne pridejo k maši, zakaj so ali niso naredili tega ali onega.«

Zanimivo. Kako vaša sporočila jemljejo nadrejeni, bratje v duhovniški službi, verniki...?

»Lepo. Nadškof mi je rekel, naj kar mirno nadaljujem to delo, le župnije ne smem zanemarjati. To se mi zdi pošteno in tako mislim tudi sam. Župljani spremljajo moje delo. Sprašujejo me in gledajo ter tudi pohvalijo. Otroci so navdušeni.«

Povejte mi, kako ravnate, če vas nekdo prosi za krst otroka, za cerkveno poroko, za potrdilo, da je lahko birmanski boter, pa ga zelo redko ali nikoli ne vidite pri maši?

»Za krst nikoli ne rečem ne. Vsak starš, tak ali drugačen, ki pride k meni v župnišče s prošnjo, da bi krstil njihovega otroka, je že s tem dokazal dovolj veliko vero. Večina duhovnikov nikoli ne odkloni krsta, nekateri pa staršema krščenemu otroku, ki še nista poročena, svetujejo, naj uredita tudi to. Na splošno se držim predpisov in ne želim delati po svoje,

»Vsak človek lahko na neki način sodeluje v delu župnije. Ko sem iskal kočijaža, ki bi vozil Miklavža, se je ponudil možakar in rekel: K maši nimam časa hoditi, otroke pa bom peljal s kočijo, za otroke in za boga. Možakarju to štejem za dobro delo, saj je tisti trenutek razveselil več otrok kot jaz.«

V Sloveniji ga je uvedel dr. Tone Rode, direktor Družine. Portal je zelo obiskana in brana zadeva, saj na njem ne najdejo mesta le verske vsebine, ampak tudi sporočila o modi, prehranjevanju, načinu življenja in podobnem.«

To je nov način oznanjevanja. Pridigi se je pridružil internet.

»Nočem, da bi bili moji vlogi pridiga, kar bi celo odbijalo ljudi. Je pa posredovanje božje besede na zelo širok,

pa že bog ve, zakaj in kdaj je kakšna stvar dobra, saj jaz tukaj nisem policist.«

Ali vernost med Slovenci res peša, kot kažejo nekatere raziskave? Manj je cerkvenih porok, manj je krstov, manj je zanimanja za duhovniški poklic.

»Smo na prehodu iz tradicije v osebno vero. Včasih smo imeli za vernega tistega, ki hodi vsako nedeljo k maši. Ljudje malo narobe razumejo, ko mislijo, da mora biti tisti, ki hodi k maši, popoln. Seveda pa se od njega glede vere lahko več pričakuje. Izziv današnjega časa vedno bolj postaja osebna vera, ko vsak človek pri sebi najde razloge za svojo vero in ne hodi k maši zato, ker tako počne cela vas. In taka vera je običajno zelo globoka, je neke vrste sol zemlje. Ali veste, koliko ljudi mi pove, da imajo za zadnje trenutke svojega življenja vse narejeno? Veliko je takih, ki jim krščanstvo še sveti v srcu. Danes duhovnik ljudem ne sme le pridigati, kaj morajo storiti in česa ne. Spodbujati jih je treba in vabiti, tudi s svojim zgledom.«

Kakšen bo vaš božič?

»Rad sem doma in tudi med letošnjimi prazniki bo tako. Nikdar ne vem, kdaj bo kdo prišel in pozvonil na mojih vratih. Na moj prvi sveti večer tukaj, v Srednji vasi, ko sem bil prepričan, da ga bom preživel čisto sam, je potrkal na vrata možak, ki je iskal pomoči in jokal. Veste, ko joka možakar, mora biti zelo hudo. Potem sta prišla še dva fanta, ki sta imela doma težave in nista imela kam iti. Skupaj smo blagoslovili hišo, nato pa sem za oba naredil večerjo, jajca na oko in klobaso. To je bil moj doslej najlepši sveti večer. Iz svojih izkušenj vem, koliko samote je na svetu, kako ljudje zaradi nje trpijo, še posebej na sveti večer. Radio in televizija govorita in kažete, kako je vse lepo in popolno na svetu, kako družinski praznik je božič, oni so pa sami doma ali v domovih. Na nas, kristjanov, je, da takim ljudem pomagamo, da jim omogočimo, da bo prišel Jezus tudi k njim. Če bi vsak na sveti večer ali med prazniki obiskal svoje starše, ki so v domovih, bi naredil veliko. Še lepše pa bi bilo, če bi ata in mamo za sveti večer otroci vzeli k sebi domov.«

»Ko imam čas, grem v gore, najraje v Dolino Triglavskih jezer ali na turno smučanje z Zelnarice. Poleg vodenja župnije imam veliko opraviti še z Zavodom svetega Martina, kjer sem predsednik sveta zavoda, in z vodenjem družbe Sveti Janez Krstnik, ki je registrirana za dejavnosti ob jezeru. Dela je veliko, vendar ga mora človek vzeti za dobro. Zato sem tudi tukaj.«

Pogovor

Dodal je še Zoisovo nagrado

Prof. dr.
Marko Noč

Prof. dr. Marko Noč je specialist kardiologije, vaskularne medicine in intenzivne medicine. Je predstojnik Kliničnega oddelka (KO) za intenzivno interno medicino v UKC Ljubljana, član Evropske akademije znanosti in umetnosti ter izredni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Je prejemnik letošnje najvišje državne Zoisove nagrade za vrhunske znanstvene dosežke na področju intenzivne interne medicine. Živi v Ljubljani, a gorenjskemu »državljanstvu« se ne odreče.

SUZANA P. KOVAČIČ

Naj vas vprašam najprej po vaših gorenjskih koreninah.

»Moj pokojni oče je bil iz Zabreznice, medtem ko mami izhaja iz jeseniške družine Mencinger. Brat Avgust je bil dolga leta zdravnik internist v jeseniški bolnišnici, brat Jože pa je znan ekonomist. Osnovno šolo sem obiskoval v Radovljici, gimnazijo na Jesenicah. Za medicino me je navdušil stric Avgust, mislim, da že v vrtcu, in nikoli nisem razmišljal o čem drugem. Ne vem, kaj bi storil, če ne bi bil sprejet na medicinsko fakulteto.«

Imeli ste priložnost uspeti tudi v smučanju.

»Že kot otrok sem treniral alpsko smučanje in v drugem letniku gimnazije sem se uvrstil v jugoslovansko reprezentanco v smuku, ki se je pripravljala na nastop na olimpijskih igrah v Sarajevu leta 1984. Poškodba kolena v četrtem letniku gimnazije na smuku v Innsbrucku mi je onemogočila nadaljevanje kariere, obenem pa rešila tudi dilemo, ali naj smučam ali začnem študij medicine. Oboje naenkrat ne bi bilo možno.«

Letos ste prejeli Zoisovo nagrado, najvišjo državno nagrado za dosežke na področju znanstvenoraziskovalne in razvojne dejavnosti. O čem ste razmišljali ob podelitvi?

»Vsaka nagrada pomeni priznanje za opravljeno delo. Rad bi pa poudaril, da je vse, kar sem dosegel, plod timskega dela, zato je ta nagrada priznanje tudi za moje sodelavce. Zahvaliti se moram svojim mentorjem, predvsem pokojnemu prof. Matiji Horvatu, in žal tudi pokojnemu ameriškemu mentorju prof. Maxu Harryju Weilu, pri katerem sem raziskovalno delal med letoma 1991 in 1993 v Chicagu. Kasneje sem delal še v Palm Springsu in Los Angelesu, tako da sem skupaj v ZDA prebil več kot štiri leta. Vsa ta leta in tudi še danes pa je moj mentor "na daljavo" prof. dr. Bojan Čerček, Slovenec, ki je uspel v elitni bolnišnici Cedars-Sinai Medical Center v Los Angelesu.«

Nazadnje ste bili dlje časa v Ameriki v letih 1999–2000,

ko ste bili Fulbrightov študent v bolnišnici Cedars-Sinai Medical Center v Los Angelesu, kjer ste tudi opravili specializacijo iz intervencijske kardiologije. Vas ni mikalo, da bi ostali?

»Za mladega zdravnika, ki želi akademsko kariero na univerzitetni kliniki, je dodatno izobraževanje na priznanih institucijah v tujini nujno. Občasno me je mikalo, da bi sprejel kako ponujeno priložnost in ostal v ZDA, a ni mi žal, da sem se vrnil v Slovenijo. Pretehtalo je, da mojemu dekletu, zdaj soprogi Aniti, ameriški način življenja ni bil prav nič všeč.«

Je naše zdravstvo primerljivo s tujim?

»Na določenih področjih je naša medicina zagotovo vrhunska, a to je povezano bolj z entuziazmom posameznikov kot s tem, da bi sistem to spodbujal in nagrajeval.«

Največ se ukvarjate z obravnavo kritično bolnih srčnih bolnikov.

»... poleg tega pa delam tudi interventne kardiološke posege tako pri teh bolnikih kot tudi bolnikih, ki niso neposredno življenjsko ogroženi. Na našem intenzivnem oddelku imamo 14 postelj, ena soba pa je od poletja zaradi pomanjkanja medicinskih sester zaprta. Zelo hud problem je obnavala bolnikov tako kot preteklo noč. Na leto sicer sprejememo okoli 1100 bolnikov, ki so neposredno življenjsko ogroženi, in to iz vse Slovenije, saj določene posege izvajamo samo v UKC Ljubljana. Štejejo minute, pravilne odločitve v določenem trenutku in tehnično brezhiben poseg.«

Na koncu leta analizirate, kako uspešni ste bili pri lastnih posegih?

»Pogledam število posegov, kakšne so bile komplikacije, in če je to razmerje dobro, sem zadovoljen. To je neke vrste samokontrola. Če se enkrat to razmerje začne neugodno spreminjati, je verjetno čas, da človek razmisli o spremembi kariere in se loti česa manj psihofizično zahtevnega. Smo pa tudi zdravniki samo ljudje, in kljub temu da poskušamo v določenem trenutku narediti tisto, za kar mislimo, da je najboljša, se lahko

Prof. dr. Marko Noč / Foto: Tina Dokl

po prespani noči izkaže, da odločitev ni bila pravilna.«

Pred več kot dvajsetimi leti ste začeli spreminjati takratne poglede na srčno oživljanje in potrdili takrat nezaslišano hipotezo, da umetno dihanje usta na usta med osnovnim oživljanjem ni potrebno.

»To je bilo v času mojega raziskovalnega dela pri prof. Maxu Harryju Weilu v Chicagu. Na enem izmed raziskovalnih sestankov je postavil hipotezo, da umetno dihanje med osnovnim oživljanjem zaradi srčnega zastoja ni potrebno in me izzval, da opravim raziskave na živalskih modelih. To je bila tudi moja doktorska naloga, v kateri sem dokazal, da je imel moj učitelj prav. Rezultat je bil za tiste čase herezija, a skupaj z raziskovalno skupino iz Arizone, ki je neodvisno od nas prišla do istih zaključkov, smo prebili led. Trajalo je več kot dvajset let, da so naši eksperimentalni rezultati prišli v klinično prakso. Danes so temeljni postopki oživljanja za laike poenostavljeni in omejeni le na takojšen telefonski klic ekipo za nujno medicinsko pomoč (112), stiskanje prsnega koša brez prekinitve in uporabo avtomatskega zunanega defibrilatorja (AED), če je ta na voljo.«

Bili ste tudi prvi pobudnik za namestitev javno dostopnih defibrilatorjev za laike v Sloveniji.

»Pred več kot desetimi leti me je direktor Krke Jože Colarič vprašal, kako bi z

določeno količino denarja v obliki donacije, ne spomnim se več, koliko, najbolj koristil slovenskim bolnikom. Rekel sem, da bi začel postavljati mrežo zunanjih defibrilatorjev (AED) za laike, in Krka jih je kupila prvih dvajset. Ključen pri tem projektu je bil moj žal pokojni sodelavec dr. Tom Ploj, ki je opravil tudi prve tečaje za laike. Žal državi v vsem tem času ni uspelo programa urediti in tako imamo v Sloveniji danes verjetno več kot štiristo AED-jev, nad katerim pa ni centralnega nadzora in spremljanja rezultatov.«

Na katere dosežke ste še ponosni?

»S kolegi v UKC Ljubljana smo bili eni prvih na svetu, ki smo razvili mrežo za interventno kardiološko zdravljenje akutnega srčnega infarkta, kar je pomembno zmanjšalo smrtnost bolnikov. Nato smo razvili še metode za zdravljenje srčnega zastoja s takojšnjo koronarno intervencijo in podhlajevanjem. V zadnjih letih pa smo uvedli izventesni krvni obtok, s katerim lahko pomagamo bolnikom s popolno odpovedjo pljuč in srca. Poleg tega je še veliko drugih raziskovalnih in kliničnih dosežkov.«

Bili ste član strokovne komisije za skupno javno naročanje žilnih opornic. Odkrili ste, da so dobavitelji v Sloveniji ponujali cene, ki so bile tri- do štirikrat višje kot cene za enake žilne opornice npr. na Švedskem. Kako se je končala ta zgodba?

»Gre za usklajeno delo treh ljudi, dr. Blaža Mravljeta, poslanke Jelke Goddec in moje malenkosti. Od leta 2014 smo uspeli cene koronarnih stentov znižati iz okoli tisoč na manj kot dvesto evrov, ne da bi s tem zmanjšali njihovo kvaliteto. Samo v UKC smo tako na letni ravni prihranili dva milijona evrov. Žal gre za popolnoma osamljen primer, saj pri drugih materialih in aparataturah ni bilo storjenega prav veliko. Imam občutek, da gre kot za preboj pri Kobaridu na soški fronti, ko je šlo za izjemen podvig, ki pa žal ni spremenil dejstva, da je Avstro-Ogrska izgubila vojno. Ni ustreznega systemskega mehanizma, in po mojem mnenju si ga vladajoča politika niti ne želi, ki bi zagotavljal Sloveniji normalne cene, kot so npr. v Skandinaviji. Tam so kljub tridostirkrat višjemu bruto letnemu dohodku na prebivalca, cene dva- do trikrat nižje kot pri nas. Narobe svet, če se milo izrazim, saj mi je mehanizem dokaj dobro znan. Na ta način izginja denar za razvoj stroke, za nove aparature in za reševanje marsikje nemogočih prostorskih razmer v bolnišnicah. Samo pogledjte našo intenzivno enoto, kjer se je čas ustavil leta 1974.«

Ste vedeli, v kaj se podajate?

»Kje pa, ko smo odkrivali tančico pod navidezno transparentnostjo javnih razpisov, sem bil šokiran. Gre pa za povsem enake mehanizme kot pri TEŠ 6. In z drastičnim znižanjem cen koronarnih stentov je prišlo tudi maščevanje. Zahrbtno, anonimno, podlo, tako kot delajo slabiči brez hrbtenice. Pri moji "obrambi" ste ključno vlogo odigrali in jo še vedno igrate mediji, ki o vsem zelo objektivno poročate. Brez vas bi me nasprotniki zmleli.«

Imate kakšno zaobljubo za leto, ki prihaja?

»Vsako leto si rečem: manj dela in več prostega časa. A te zaobljube mi gredo zelo slabo. Kar pa imam prostega časa, ga najraje preživim z ženo Anito in hčerko Naomi, ki izvrstno igra violino, tako da sem na ta način spoznal tudi klasično glasbo. Njeni nastopi me vedno razvedrijo in sprostitjo.«

»Že kot otrok sem treniral alpsko smučanje in v drugem letniku gimnazije sem se uvrstil v jugoslovansko reprezentanco v smuku, ki se je pripravljala na nastop na olimpijskih igrah v Sarajevu leta 1984. Poškodba kolena v četrtem letniku gimnazije na smuku v Innsbrucku mi je onemogočila nadaljevanje kariere, obenem pa rešila tudi dilemo, ali naj smučam ali začnem študij medicine. Oboje naenkrat ne bi bilo možno.«

Obletnice

Prešernoslovec Tomo Zupan

Tomo Zupan je bil velik Slovenec gorenjskih korenin, ki je svojo dolgo in bogato življenjsko pot zaključil v Naklem. Prihodnje leto bo minilo sto osemdeset let, odkar se je rodil. V spomin nanj so v Naklem pripravili razstavo in razkrili podrobnosti o njegovem delu.

NEŽA ROZMAN

V občini Naklo je v preteklosti živelo in ustvarjalo mnogo zanimivih ljudi, ki so svoj pečat pustili v vasi, njeni širši okolici in v slovenskem prostoru. V Kulturno-umetniškem društvu LIK Naklo že od leta 2016 predstavljajo pomembnejše Naklance, letos je pod drobnogled prišlo delo in življenje Toma Zupana, ki je v Naklem preživel zadnja leta pred smrtjo. Njemu v čast so odprli razstavo, kate-re avtor je Damijan Janežič, poznavalec lokalnih posebnosti in strasten raziskovalec zgodovine Naklega.

Tomo Zupan se je rodil leta 1839 v Smokuču na domačiji pr' Novak očetu Matiji in mami Mini, ki je bila Prešernova sestrična. Prav ta povezava je Zupana zelo zaznamovala in danes je znan predvsem kot strasten prešernoslovec, čeprav je deloval tudi kot učitelj, literarni zgodovinar in pridigar. Odločil se je za zasebni

Damijan Janežič, avtor razstave, razlaga o bogatem življenju prešernoslovca in profesorja Toma Zupana. / Foto: Primož Pičulin

študij slavistike, kot profesor pa je bil zaposlen v Alojzijevejšči, kjer je bil kasneje tudi vodja, ter na ljubljanski gimnaziji, enajst let pa je delal tudi na kranjski gimnaziji. Novo mašo je pel leta 1863 v Breznici na Gorenjskem.

Bil je zelo spoštovan in je za svoje delo prejel številna odlikovanja, predvsem cerkvena. Njegova prizadevanja je denimo opazil papež Leon XIII., ki mu je leta 1898 podelil čast tajnega komornika, ob praznovanju

železne maše leta 1933 pa ga je papež Pij XI. imenoval za apostolskega protonotarja in hišnega prelata. Bil je prejemnik Jožefovega viteškega reda in reda sv. Save.

Ves čas je bil poklicno in zasebno povezan z

Gorenjsko in prav zato je častni občan Kranja, Naklega, Breznice na Gorenjskem pa tudi Ljubljane, kjer so nekoč v mestni hiši imeli razstavljen njegov doprnski kip. Bil je ljubitelj domovine in borec za narodove pravice, kar izkazuje dejstvo, da je bil prvi predsednik narodnoobrambne Družbe sv. Cirila in Metoda, s katero so skrbeli za ustanavljanje slovenskih vrtcev in šol v narodnostno mešanih krajih ob severni in zahodni slovenski meji.

Leta 1895 je na Okroglem pri Naklem kupil Muretovo posestvo, kjer si je postavil idilično vilo, poimenovano Domovina. Po upokojitvi leta 1904 se je tja preselil in tam ostal vse do smrti leta 1937. Tudi v tem času se je še aktivno razdajal za narod, predvsem pa raziskoval Prešernovo zapuščino. Prav zaradi Toma Zupana danes o Francetu Prešernu vemo toliko, kot morda nikoli ne bi – večino podatkov o njem je pridobil od Lenke Prešeren,

pesnikove sestre, nekaj pa tudi od njegovih vrstnikov in nečakinj. Zbiral je Prešernove predmete, v zbirki pa je poleg postelje, omare in podobnega imel tudi njegov rokopolis Krsta pri Savici. V svoji vili na Okroglem je imel Prešernovo sobo, v kateri je razstavil predmete, danes pa so ti na ogled v Prešernovi hiši v Kranju, v vili pa je imel tudi zasebno kapelo in ogromno knjižnico. V svoji oporoki je zapisal, da vilo v celoti zapuščča društvu slepih v Ljubljani, saj je proti koncu svojega življenja skoraj popolnoma oslepel. Še danes je vila v rokah Zveze društev slepih in slabovidnih Slovencev.

Razstava je trenutno na ogled v Pavlinovi galeriji v Naklem, od koder se bo odpravila na manjšo turnejo, ustavila se bo tudi v Radovljici in Ljubljani. Na koncu bo svoje mesto našla v vili na Okroglem, kjer bo živel spomin na Toma Zupana, njegovo obširno delo in bogato zbirko znanja in knjig.

Veselov Olikani Slovenec

Letos mineva sto petdeset let, odkar je pri Slovenski matici izšel prvi slovenski bonton – Olikani Slovenec Ivana Vesela, duhovnika, rojenega v Mengšu.

ALEŠ SENOŽETNIK

Ivan Vesel (1840–1900) je bil duhovnik, sicer pa pesnik, pisatelj, dramatik in prevajalec. Vesel, ki se je pod svoja dela podpisoval Vesnin, se je rodil v Ravbarjevem gradu v Velikem Mengšu, nato pa se je družina preselila v Ljubljano. Kot duhovnik je služboval v različnih slovenskih krajih, na Gorenjskem denimo v Poljanah nad Škofjo Loko, nazadnje pa v Trnovem pri Ilirski Bistrici, kjer je tudi pokopan.

Vesel je že v mladih letih prevajal rusko literaturo, tudi sam je pesnil in veliko objavljaj, prijateljaval pa je z mnogimi literati svojega časa, med njimi s Kettejem, Gregorčičem in Aškercem. V tedanjih intelektualnih krogih je veljal za zavednega Slovenca in svetovljana.

Ker Slovenci v tistem času še nismo imeli svojega priločnika lepega vedenja oz. bontona, se je pisanja lotil sam. V pomoč so mu bili številni tuji vzori, predvsem

nemška priročnika Kniggeja in Wenzla, pa tudi domači, med njimi v največji meri Slomškov Blaže in Nežica v nedeljskejši šoli.

Veselov Olikani Slovenec je danes domala pozabljen, čeprav gre za prvo slovensko knjigo, ki se posveča lepemu vedenju. Svojestven poklon svojemu rojaku tako predstavlja ponatis, ki so ga leta 2006 izdali v Mestnem muzeju Mengeš. Pri tem so po besedah direktorja muzeja Janeza Škrlepa posebno pozornost posvetili zunanji podobi knjižice, ki je domala enaka kot njena izvorna različica. V posebnem zvezku pa so izdali še obširno spremno besedo Marije Cvetek, publicistke, etnologinje in bibliotekarke ter upokojene profesorice slovenskega jezika.

Po zaslugi mengeškega muzeja in Marije Cvetek se tako ob 150-letnici izida lahko поблиže spoznamo z delom Ivana Vesela. Ta knjižico razdelil na štiri poglavja. V prvem bralcu sporoča, »kako se vedimo proti

Bogu«, v drugem pa, kako naj se obnašamo do samega sebe, v tretjem, najobširnejšem, kako naj se vedemo do drugih, in v četrtem, kako se je treba vesti do »neumne živine«.

Avtor se je v svojem delu spopadel s primanjkljajem slovenskega strokovnega izražanja, ki ga je dobesedno prevajal iz nemščine, kot poudarja Cvetek, pa je nekaj besed najbrž tudi na novo skoval. Vsekakor pa še ni uporabil besede bonton, ki izhaja iz francoščine in pomeni dober ton oz. lepo vedenje ali obnašanje.

Olikani Slovenec je tudi dokument svojega časa. Avtor je živel v patriarhalnem obdobju, ko je vera v življenje zavzemala precej večji pomen kot danes. Zato v priročniku nagovarja predvsem moškega bralca katoliške vere. Vendarle pa ga pouči, da mora spoštovati ljudi vseh ver in tudi neverne. V duhu stanovsko precej razslojene družbe, v kateri je obleka poudarjala družbeni položaj posameznika,

svetuje tudi glede pravil oblačenja: »Ne oblači se čez svoj stan, pa tudi ne pod-nj, ne bolje, nego ti premoženje pripušča, pa tudi ne preslabo.« Pozornost namenja tudi pravilom vedenja do pripadnikov nižjega in višjega sloja. Medtem ko veleva, naj z nižjim slojem ravnamo spoštljivo, o pogovoru z »velikaši« med drugim pravi: »Ko bi bil velikaš še tako prijazen in ljubezniv z nami, ko ne bi ravnal z nami kakor zavetnik, ampak kakor prijatelj, ne spozablajmo se; vedimo, da je tega moža nad nas povzdignilo ali rojstvo ali dostojenstvo.« Podaja pa tudi nekatere povsem praktične nasvete glede osebne higijene ali obnašanja, ki se nam danes zdi samoumevno: »Varujmo se pljuvanja, vzlasti v sobah, kjer so tla opažena ali pregrnjena s preprogami.«

Čeprav takšna priporočila na današnjega bralca delujejo zastarelo, pa številna Veselova napotila še danes veljajo: »Ne bodi lačen prazne časti, ne bodi hlapec ljudi.« Ali pa:

Ivan Vesel, avtor prvega slovenskega bontona / Vir: Občina Mengeš

»Ravnaj vedno po enem načelu; tvoje misli, besede in dejanja naj bodo ko veje in vejice, ki ženo iz enega debla.« In: »Bodi mož beseda tudi

v najmanjših rečeh, vedno zvest ostati v obljubah in rešničen v govoru.«

Vsekakor nasveti, ki se jih še danes velja držati.

Na robu

Najboljši so že poročeni

MILENA MIKLAČIČ

usode

Irma je stara 36 let. Za seboj ima zanimivo in z dogodki popestrjeno življenje. Bila je ena redkih iz svoje generacije, ki se je uprta študiju. Dokončala je »le« triletno poklicno šolo in se zaposlila. V življenju je želela živeti in ne vegetirati ob knjigah.

Ko se je zaposlila, je bilo idile, o kateri je sanjala, kmalu konec. Fizično delo – in to trdo in v nemogočih razmerah – ni bilo tisto, kar si je želela. Pa ko bi bila vsaj plača spodobna! Zaslužila je toliko, da ni bilo ne za živeti ne za umreti. Ko je s trudom in ob izdatni očetovi pomoči prihranila za motor, je upala, da bo dobila vsaj toliko dopusta, da se bo lahko podala na kakšno daljšo turo. Žal se to ni zgodilo. Enaindvajset dni dopusta, pa še ta se je moral porabiti v več delih!

»Razočaranje nad življenjem, ki se ni odvijalo po mojih načrtih, je bilo zelo veliko!« pripoveduje. »Vsak

dan sproti mi je bilo žal, da nisem poslušala staršev, ki so mi pridigali in pridigali, pa mi je šlo skozi eno uho noter, skozi drugo ven. Sanjala sem le o svobodi in o tem, da ne bo nad menoj nikogar, ki mi bo diktiral pogoje, a sem se žal pošteno zafrknila. Med motoristi, s katerimi sem se družila, je bilo veliko sproščenosti. V juniju, za moj rojstni dan, smo se odpravili proti Ohridu. Zgodil se je čudež, izsilila sem deset dni dopusta, juhuhu! V skupini, ki se je podala na pot, je bil tudi Miran. Ni bil sicer redni član naše družbe, a nič hudega. Bil je prijeten, zanimiv in zelo družaben. Med potjo sva se zblížala in prej, preden smo prispeli do cilja, sva bila že par. Bil je moj prvi moški – tako in drugače. V seksu me je naučil marsičesa. Kakšnih podobnih "učiteljev" pozneje nisem več srečala. O samem potovanju ne znam dosti povedati. Tudi ne o krajih, skozi katere smo se peljali, ne. Za vse večne čase pa si bom zapomnila, kaj sva tu in tam počela. Ostali člani skupine so se na moj račun sicer veliko šalili, a sem bila slepa in gluha za morebitna svariila, ki so mi jih sporočali med vrsticami. Žal. Šele ob vrnitvi domov, pa potem ko sem že vedela, da sem noseča, so me grobo in konkretno postavili pred dejstvo, da je Miran poročen in da mu na kraj pameti ne pade, da bi se ločil in se zapletel z menoj. Zanj sem bila le avantura, s katero si je popestril desetdnevno

potovanje. Moja nosečnost je šla v nos tudi delodajalcu. Na vse možne načine se je trudil, da bi me vrgel na cesto, a sem se pritožila in me je moral vzeti nazaj. Na srečo sem šla na predčasni porodniški dopust, da mi ni bilo treba gledati njegovega zoprnega frisa. Ko sem bila v osmem mesecu nosečnosti, se je pred vrati čisto nepričakovano prikazal Miran. Dejal je, da sta se z ženo ločila, da nima kam iti. Sprejela sem ga z odprtimi rokami. Njega in njegovo petletno hčerko, ki jo je pripeljal s seboj. Starši, presrečni, da so se stvari uredile, so nama prepustili stanovanje, sama pa sta se preselila v sicer še ne do konca izdelano hišo. Z Miranom sva seksala še na večer, preden me je potem odpeljal v porodnišnico. Zanj bi dala vse, tako sem ga ljubila! Nisem hotela opaziti, da je bil vsak trenutek, ko nisva bila v postelji, do mene vedno bolj strupen, poniževal me je, žalil, kako sem debela, vse sem delala narobe ... Žal ženske, kot sem jaz, na "svarila" niso pozorne, dokler ni prepozno. Kasneje sem izvedela, da me je varal že prvi dan, ko sem rodila. Žensko je pripeljal kar v moje stanovanje in seksal z njo v moji postelji! Bojana je bila mojih let, morda še malo mlajša. Razum mi je dopovedoval, da jo je, neizkušeno, zapeljal, kot je nekoč mene. Pa da jo moram zato razumeti in je ne smem sovražiti. Ni mi uspelo. Ubila bi jo, če bi jo le lahko!

Miran je vedno več časa preživljal z njo, meni pa je prepuščal hčerko Tejo. Kar naenkrat sem imela dva otroka, četudi sem rodila le enega. Nič mi ni pomagalo, če sem besnela, realnost je bila takšna, kot je bila. Nekoč sem Tejo odpeljala k njeni mami. Pred nosom nama je zaloputnila vrata. Živela je z nekim drugim moškim, ki Teje ni bil pripravljen sprejeti. Ni mi bilo lahko. Na prigovarjanje prijateljic sem končno ponorela in Mirana postavila pred vrata. Teje nisem mogla. Srce mi ni dalo. Navsezadnje sem se nanjo, ona pa name. Ostala je pri meni, in če sem le sitnarila, mi je Miran dal zanjo kakšen evro. Izgubila sem vero v moške, izgubila sem svobodo. Ničesar nisem imela. Dobila sem komaj kaj porodniške, in če mi ne bi pomagali starši, bi umrla od lakote.

Malo pred iztekom porodniškega dopusta sem našla drugo službo. Oziroma je ona našla mene. Prijateljica, prav tako motoristka, se je preselila k fantu na drugi konec Slovenije, želela pa je dati lokal (bife) v najem osebi, ki bi ji lahko zaupala. Saj veste, partnerstva so danes kratkega diha in lahko bi se zgodilo, da bi se morala vrniti ... Tako sem postala najemnica tega luštnega lokala na ugodni lokaciji. Zelo dobro mi je šlo, bolje kot prijateljici. V bližini je bilo več srednjih šol. Prihajali so po veganske sendviče, ki sem jih kot veganka sama pripravljala. Čez čas sem

spoznala mlajšega moškega, v katerega sem se noro zaljubila, saj je bil, kar se vračanja čustev tiče, popolno Miranovo nasprotje. Mama je bila presrečna, ko je izvedela. Dejala je, da bi si takšnega moškega v današnjih časih vsaka želela! Žal me je zaljubljenost po treh mesecih minila, začel mi je iti na živce. Pogrešala sem Miranovo spontanost, ljubljenje dvakrat dnevno, občutek "gospodarja". Želela sem ga zapustiti, vendar me je s solzami in prepričevanjem, da bom ga s trudom vzljubila, zmeraj dobil nazaj. Bolj se je trudil, bolj me je odrival. Potem sem zanosila. Tega, kar bom sedaj povedala, nisem še nikoli spregovorila na glas. Vmes sva se enkrat dobila z Miranom. Prinesel je denar za Tejo. In se je verjetno zgodilo. Takrat se je začela moja največja notranja borba. Kdo sploh sem? Sem res ena navadna prasica brez časti, ki išče priložnosti, da se najde z bivšim, moškega, ki ji stoji ob strani, pa vodi za nos in ga izkorišča? Kljub temu da me je mama v joku in malodane na kolenih prosila, naj se spametujem, je nisem ubogala. Borut se je odselil, saj tudi on ni več prenesel nenehnih prepričevanj. Ostala sem sama z dvema otrokoma, tretji je bil na poti.

V lokalu so me še naprej poznali kot živahno, nasmejano in delovno žensko ter mamico, a v resnici nisem bila takšna. Iz dneva v dan sem bila bolj zagrenjena. Sama pri sebi sem ugotavljala, da mi je Miran uničil odnos do moških. Izmalil ga je. Če bi mi rekel, da se vrne, bi mu odprla vrata na stežaj in bila bi pripravljena

zamižati na obe očesi, četudi bi se družil z drugimi ženskami. Tako globoko sem padla. Stara sem bila 25 let, imela sem tri otroke, bila sem brez moškega, imela sem pa prijateljico in lokal, od katerega se je dalo dobro živeti.

V lokalu sem lahko srečala nešteto moških, a nihče med njimi mi ni zadišal. Sem in tja sem se s kom zapletla, a ne zaradi ljubezni, temveč za sprostitev. A sem tudi s tem nehala, saj sem imela zaradi B. težave s policijo. Pri meni, v lokalu je namreč skrival drogo in jo preprodal. V tistem času je večina iz moje generacije že diplomirala, našli so si dobre službe, nekatere prijateljice, s katerimi sem se družila še iz vrtca, so name začele gledati zviška. Nisem bila neumna, zato so me takšni odnosi zelo prizadeli. V zelo bolečih trenutkih, ko sem se počutila osamljeno, neljubljeno in zelo na tleh, sem celo razmišljala, da bi dala svoja otroka v rejo, Miranovega pa bi vrnila njegovi bivši ženi. Spet so se izkazali moji starši, zlasti oče. Predlagali so mi, da en dan v tednu prevzamejo skrb za moje otroke, jaz pa lahko grem po svoje in se malo oddahnem od vseh obveznosti.

Še sama nisem mogla verjeti! Namesto da bi sedla na motor, sem začela teči. Najprej je bil tek le mimo-bežen preblisk, kmalu pa je postal način življenja.

Danes se lahko pohvalim, da sem vsaj na tem področju boljša od mnogih iz svoje generacije! Ne, partnerstvu se pa še vedno izogibam. Moških, ki bi me vsestransko zadovoljili, žal ni več!«

(Konec)

Na Gorenjskem v deželi Kranjski

Božidar Fajdiga, legenda starega Kranja

PETER COLNAR

Ko je dr. Božidar Fajdiga pacientki predpisal strogo dieto, ga je zaskrbljeno vprašala: »Kaj pa fržolček? Tega imam pa tako rada! Ali lahko ...« Odgovor je bil kratek: »Prdnila pa boš na drugem svetu!« Legenda starega Kranja sta ga imenovali avtorici Katarina Kalan in Zvonka Zupanič Slavec, ki sta opisali tudi nekaj njegovih podobnih »doživetij«.

Božidar Fajdiga se je rodil 23. decembra 1887 v Ljubljani. Zaradi svojega dela in tudi humornega značaja je pustil neizbrisen vtis Kranju. Bil je izreden diagnostik, nestor medicine na Gorenjskem. Industrijsko

izdelanih zdravil ni priznal in je za svoje bolnike predpisoval svoja zdravila. Znano je Fajdigovo mazilo, njegov prašek za želodec, Fajdigova vodka ... Pravijo, da nekatera njegova modificirana zdravila še vedno izdeluje Gorenjska lekarna v Kranju.

Iz medicine je diplomiral na Dunaju, kjer je leta 1912 diplomiral. V bolnišnici Wi eden je opravljal delo stažista na področju kirurgije, dermatologije in ginekologije. Leta 1914 je bil vpoklican v avstrijsko vojsko, leto kasneje se je že znašel v ruskem ujetništvu, kjer so bili lahko samo veseli »nenavadnega vojaka«. Od leta 1916 je bil

Zanimivi Gorenjci tedna iz dežele Kranjske:

- V Želečah na Bledu se je 17. 12. 1735 rodil zdravnik Tomaž Kristan (Christan). Bil je član ljubljanske akademije operozov in zdravnik na Dunaju.
- V Kovorju pri Trziču se je 18. 12. 1813 rodil narodni buditelj in duhovnik Andrej Aljančič. Leta 1888 je postal papežev prelat. V času službovanja v Celovcu se je zavzemal za vpeljavo slovenščine v ljudskih šolah.
- V Smokuču se je 21. 12. 1839 rodil prešernoslovec, literarni zgodovinar in narodni delavec Tomo Zupan. Bil je častni meščan Ljubljane in Kranja in častni občan Naklega.
- V Hotovlju se je rodil podobar Štefan Šubic. Nekaj let je vodil domačo delavnico, delal z bratom Janezom in Blažem.

nekaj časa zdravnik v Odesi. Leta 1918 je sodeloval v jugoslovanskem polku Matije Gubca v Tomsku kot polkovni zdravnik major, kjer je s pomočjo dr. Lovšina in dr. Erata ustanovil polkovno bolnišnico.

Leta 1920 je po vrnitvi domov nekaj časa pomagal borcem za severno mejo na Koroškem. Tri leta je delal kot zdravnik v Škofji Loki. Bil je sanitetni referent okrajnega glavarstva, leta 1925 pa je postal zdravnik splošne

prakse v Kranju. Ker je ob začetku druge svetovne vojne pomagal tudi partizanom, so ga poleti 1942. leta Nemci za dva meseca zaprli v Begunjah. Potem so ga poslali v okolico Berlina, kjer je zdravil ranjene nemške vojake. Dr. Fajdiga je torej kot zdravnik delal v petih vojskah: avstro-ogrski, srbski, jugoslovanski, partizanski in nemški. Po vrnitvi je v Kranju nadaljeval zdravniško prakso. Ambulanto je imel doma, kjer je zdravil še

tudi po upokojitvi. Bil pa je tudi navdušen lovec.

Čeprav je bil privatni zdravnik, pogosto svojih storiitev ni računal. Poročen je bil s hčerko Ivana Rakovca Olgo. Imela sta dve hčerki. Nadja je bila svetovno znana alpinistka, Darja pa je postala zdravnica, pediatriinja in profesorica na Medicinski fakulteti v Ljubljani. Znana je po tem, da je v slovensko medicino uvedla pediatrično kardiologijo z invazivno diagnostiko.

Padalka

ALENKA BOLE VRABEC

*mizica,
pogrni se*

Nekdo je o njej rekel, da je drzni angel, Nemka Käthe Paulus, rojena v letu 1868, prva nemška balonarka, zrakoplovka, akrobatka in padalka. Rasla je v skromnih razmerah. Oče je bil kovač, dninar in priložnostni kurjač. Po njegovi zgodnji smrti sta se mati in hči še bolj navezali druga na drugo. Käthe je bila že v mladosti nagnjena k akrobatiki. Na domačem dvorišču se je uredila v hoji po vrvi, izučila se je šiviljske obrti. V Wiesbadnu je 1889 srečala balonarja Hermanna Lattemanna in se navdušila za balone in skoke s padalom. Postala sta par in 1891 se jima je rodil sinček Willi Hermann. Käthe, ki je bila izvrstna in

natančna šivilja, je postala strokovnjakinja za popravljalne balonov. Ko pa se je z balonom prvokrat sama dvignila v zrak skupaj z nekim Lattemannovim gostom, ni prav ravnala z ventili in se je dvignila na 3500 m. Ni je zgrabila panika in uspelo ji je, da je balon z veliko hitrostjo spravila nazaj na zemljo in sta jo s potnikom odnesla brez praske. Ob neki priložnosti je v trenutku, ko je odskočila in se je padalo odprlo, Lattemann potegnil za vrstico, da bi spustil balon, a se je nekaj zapletlo. Balon se je v zraku obrnil in z usodno hitrostjo treščil na zemljo. Ko je Käthe nemočno pristala na tleh, je njen ljubi mrtev ležal v neki krefeldski ulici. Šok je bil neznosen, ni se mogla izogniti živčnemu zlomu. Käthe je iz vse Nemčije dobivala sožalna in bodrilna pisma. Umrli ji je tudi sinček, ki je zbolel za pljučnico.

Z materino pomočjo in ob sočutju občudovalcev je spet začela osvajati višine. Z balonom se je dvignila 516-krat, 147-krat je skočila s padalom. Razen zloma noge ni nikoli imela hujših poškodb. Imela je velik smisel za popularnost, nastopala je pod imenom Miss Polly, in kjerkoli je napovedala nastop, se je trlo gledalcev. Nekoč je prodala malo manj kot 22.000 vstopnic. Njena obleka je bila zelo atraktivna, ko je stala na stopničkih na zunanji strani balona. Ohlapne mornarske hlače in

jopič, oprijete gamaše in črni škorenjci.

Ko ji je bilo 41 let, si je kupila letalo, a ko se je njen inštruktor ubil, ni več letela. Leta 1914 se je z balonom zadnjič dvignila pod nebo. Padala in balone je predala vojski, a se s padali ni nehala ukvarjati. Sledila je izboljšava za izboljšavo. Do konca vojne je izgotovila sedem tisoč padal. Leta 1917 so jo odlikovali s križcem za zasluge za pomoč v vojni. Njeno premoženje je bilo veliko, a ga je zaradi inflacije izgubila. Po materini smrti 1922 je počasi tonila v pozabo. Ko je v Berlinu 1935 umrla, je bilo ob grobu le malo pogrebcev ... Zdaj je drugače; na hiši, kjer je živela, je vzidana spominska plošča.

Angelski kruh z Malte

Za 4 osebe potrebujemo: 8 rezin gostega belega kruha, 100 g pomarančne marmelade, 130 ml mleka, 2 jajci, 4 žlice hladno stiskanega oljčnega olja, 50 g sladkorja, pol žlice cimeta.

Jajci stepemo. Kruh narežemo na enakomerno debele rezine in obrežemo skorjo. Eno rezino namažemo z marmelado, jo prekrijemo z drugo in diagonalno prerežemo. Rezine za pol minuto namočimo v mleko, nato v jajce in spečemo na zmerno vročem oljčnem olju. Posujemo z mešanico sladkorja in cimeta in takoj ponudimo.

Pa dober tek!

Vaš razgled

Ob tem prijetnem pogledu so interpretacije različne in ob tem človeku v glavo šinejo vseh vrst domisljice. Recimo tale: če gre za slovensko ljudsko pesem, ki opeva vilinska bitja, je dobro, če pevka svojo pevsko kolegico z desno roko trdno stisne za levi krajec zadnjice, saj le tako lahko ta v refrenu doseže vrhunski vilinski sopran. Če domisljici ne verjamete, si drugačno razlago lahko »navižate« po svoje, saj je vendarle veseli december – čas ta prav', čeprav nekoliko norčav. I. K. / Foto: Primož Pičulin

Pred Šubičevo hišo v Poljanah je »zacvetela« prav posebna rožica. Praznično okrasitev so si namreč zamislili v znamenju povesti Ivana Tavčarja Cvetje v jeseni, stoletnico katere so zaznamovali preteklo leto. Pred vhodom so tako postavili praznično razsvetljavo v obliki močvirske samoperke oziroma kristusove srajčke, kot to cvetlico tudi imenujejo v Poljanski dolini. M. R. / Foto: Tina Dokl

Nove knjige (465)

Marija Terezija

MIHA NAGLIČ

»Leta 2017 je minilo 300 let od rojstva ene najpomembnejših evropskih vladaric, Marije Terezije (13. 5. 1717–29. 11. 1780), ki je imela kot deželna kneginja slovenskih dežel velik vpliv na slovensko zgodovino. Ker je bila že ob nastopu vladanja leta 1740 soočena z nasledstveno vojno, ki je razkrila vse šibkosti dednih dežel, se je z vso vne- mo posvetila njihovem reformiranju. Med njene najpomembnejše ukrepe sodijo oblikovanje državne uprave, reformiranje davčnega sistema, poenotenje kazenskega zakonika, uvedba terezijanskega katastra, spodbujanje domačega gospodarstva (merkantilizem), naborni vojaški sistem, uvedba

obveznega osnovnega šolstva (s poukom v 'deželnih jezikih' na najnižji stopnji), spodbujanje izobraževanja, izboljšanje položaja kmetov (fiziokratizem) itd. Glavni cilj reform je bil sicer krepitev moči habsburške 'države', a so imele številne pozitivne učinke in so spodbudile procese modernizacije v vseh deželah monarhije, tudi v slovenskih. Nekateri ukrepi so se obdržali do konca Habsburške monarhije, nekateri (v spremenjeni, posodobljeni obliki) pa tudi po njenem razpadu. Čeprav so bile reforme Marije Terezije in njihov daljnosežni vpliv že večkrat predmet raziskav, je 300-letnica vladarice rojstva priložnost, da se ponovno ozremo na njeno življenje in delo ter ga na novo

ovrednotimo, v prvi vrsti skozi prizmo njenega vpliva na današnji slovenski prostor in slovensko zgodovino, obenem pa tudi z zornega kota širšega srednjeevropskega prostora. Pričujoča monografija ima dva tematska podarka: 1. dolgoživost spomina na Marijo Terezijo in 2. dolgoročnost njenih reform. 22 prispevkov priznanih raziskovalcev iz Slovenije in tujine tako na eni strani prikazuje, kako se je skozi stoletja (vse do danes) ohranjal spomin na Marijo Terezijo (tako na Slovenskem kakor tudi v nekaterih državah naslednicah Habsburške monarhije), na drugi pa poskuša osvetliti,

kakšen vpliv so imele njene reforme na razvoj habsburške države, kako daljnosežne so bile in kaj je od njih ostalo vse do danes.« (Str. 7)

Po lanski 300. obletnici rojstva je izšel zajetni zbornik o naši cesarici Mariji Tereziji. Gornji uvodnik sta podpisala oba urednika. S prispevki sodeluje 22 avtorjev, objavljeni so vsak v svojem jeziku, teh pa je kar pet: angleški, hrvaški, italijanski, nemški in slovenski; vseh jezikov države, ki ji je cesarica vladala, pa je bilo še več. V knjigi je tudi fotografija edinega njeje posvečenega slovenskega spomenika – v Šenčurju na Gorenjskem.

Marija Terezija, zbornik, uredila Miha Preinfalk in Boris Golec, Založba ZRC, Ljubljana, 2018, 528 strani

RAZVEDRILNO

GG

OD VRBE DO BELJAKA

Zadnji letošnji izlet Gorenjskega glasa na Koroško smo obarvali adventno. Začeli smo ga v Vrbi ob Vrbskem jezeru, šli do Krke in ga končali v okrašenem Beljaku.

Jože Košnjek

Letošnje bogato bero izletov Gorenjskega glasa smo sredi meseca sklenili na Koroškem. Glede na čas smo ga obarvali adventno. Naša prva postaja je bila Vrba ali Velden po nemško, najbolj turistični kraj na obali Vrbskega jezera, kjer so se začeli ukvarjati s turizmom že v 18. stoletju, že leta 1853 pa je vozil po jezeru turistični parnik. Ustavili smo se pred najstarejšim hotelom v kraju, Schlosshotelom, in popili kavo v elitni igralniški kavarni. Vrba je namreč tudi za Slovence mikavno igralniško središče. Po južni obali jezera smo se peljali do Celovca, kjer nas je čakal zanimiv program. Najprej smo odšli na obisk Deželnega dvorca z dvorano grbov s 665 grbi deželnih stanov ter knežjim kamnom, na katerem so na Gospo-svetskem polju ustoličevali koroške kneze. Sprehodili smo se po Celovcu, od Starega trga s staro mestno hišo, k hiši, kjer je med študijem

Izletniki pred znamenitim celovskim zmajem na Novem trgu, ki ga sedaj zasedajo stojnice. / Foto: Grega Flajnik

prebival naš pesnik France Prešeren, do Novega trga z zmajem in kipom Marije Terezije. Trg se decembra spreмени v adventni sejem. Kosilo so nam pripravili naši prijatelji v Mohorjevi hiši, kjer nam jer direktor Franc Kelih povedal veliko zanimivega o najstarejši slovenski knjižni založbi, ki se danes ne ukvarja več le s knjigami,

ampak ima pod svojo streho dvojezično šolo in vrtec, tiskarno, dijaški dom in knjigarno. Veseli smo bili darila: knjig iz bogate ponudbe Mohorjeve.

Obisk Krke ali Gurka po nemško na severovzhodni strani Gosposvetskega polja, kjer je slovenska svetnica Ema leta 1043 po smrti sinov in moža Viljema ustanovila ženski samostan, je bil za izletnike presenečenje. Toliko zanimivosti na enem kraju na Koroškem težko najdeš. Svetničin grob v kriпти v gozdu stotih stebrov, velik prezbitarij, pozlačen oltar z 72 rezljanimi podobami in 82 angelskimi glavami, edinstvena prižnica, podobe iz Eminega življenja in zvon miru s slovenskim napisom. Adventno koroško pot smo po vožnji skozi Feldkirchen ali Trg po slovensko končali

v praznično okrašenem drugem največjem koroškem mestu Beljaku. V tem prijaznem mestu je v 16. stoletju živel slavni zdravnik, naravoslovec in filozof Paracelsius. Na zgornjem delu Starega trga, nasproti Mestne hiše, kjer je čutiti najbolj adventno vzdušje, stoji cerkev svetega Jakoba s skoraj sto metrov visokim zvonikom, ki je najvišji na Koroškem. Posebnost trga je tudi sramotilni steber. Beljak je bil po drugi svetovni vojni zgrajen na novo. Zaradi pomembne strateške lege in prometnega vozlišča so ga zavezniki kar 37-krat bombardirali in skoraj popolnoma uničili. V mesto s skoraj 60.000 prebivalci prihajajo po različnih opravkih tudi Slovenci s sončne strani Karavank. Mnogi si v mestu ob Dravi tudi služijo kruh, v okoliških vaseh pa še slišimo slovensko besedo.

V Vrbi so nam kavo postregli v stari igralniški kavarni. /Foto: Grega Flajnik

BAROVKA KATARINA JE PRAZNOVALA

Alenka Brun

Katarino Kosem še vedno lahko spremljamo v resničnostnem šovu Bar, ki bo svoj epilog dobil drugo leto 5. januarja. Katarina je nedavno praznovala rojstni dan in zabavo pripravila kar v baru. Zabava je tako tisti petek napolnila televizijki bar z njenimi prijatelji in podporniki in videti je bilo, da Katarina

res uživa. Hodila je od gosta do gosta, se posvečala krajšim pogovorom, predvsem pa uživala v družbi svojega fanta. Par je svoje prijatelje izkoristil za tisoč in eno fotografijo, si izmenjeval objeme, poljube, prijazne besede. Očitno ljubezen cveti, saj je fant čedalje pogostejši gost zabav v baru, s Katarino pa z veseljem skupaj pozirata pred fotografskimi objektivami in pred kamerami nista prav nič sramežljiva.

Katarina je s svojim izbrancem izkoristila vsako minuto rojstnodnevne zabave. / Foto: arhiv Planet TV (EnchPro)

Dobrodelni koncert na Trsteniku

V četrtek, 27. decembra, ob 18. uri bo v telovadnici podružnične osnovne šole na Trsteniku tradicionalni dobrodelni koncert, ki ga ob pomoči domačina glasbenika Renata Verliča organizira krajevna organizacija Rdečega križa. Pri organizaciji sodelujejo tudi druge trsteniške krajevne organizacije in sponzorji. Koncert ima dolgo tradicijo, zadnjih 17 let pa ga organizirajo vsako leto. Izkupiček od letošnjega koncerta bodo namenili domači organizaciji Rdečega križa in družini Dolžan iz Trziča, ki so jo prizadele zadnje poplave. Na koncertu bodo nastopili ansambel Saša Avsenika z Gregorjem Avsenikom, Krimski lisjaki, Poljanski orgličarji, Ekstra kvintet, Tina in Tone, ansambel Vikend in ansambel Kvintet fantov pet s tercetom. Program bo povezoval Franci Podbrežnik – Solčavski.

Veselo po domače

Folklorno društvo (FD) Bled prireja že dvajsetič prireditve Veselo po domače, ki bo v soboto, 29. decembra, ob 20. uri v Festivalni dvorani na Bledu. Tudi letos bo imela prireditev humanitarni značaj. Nastopili bodo Ansambel Robija Zupana, Ansambel Bitenc, Ansambel Petra Finka, kvintet Smrtnik, Otroška folklorna skupina Ovsiške, Jerneja Terlikar, Duo Nota, Erazem in Miro ter folklorniki Folklornega društva Bled. Za humor bosta poskrbeli Majda in Maruša. Vodenje prireditve pa so zaupali članoma FD Bled Mateji Repe in Milanu Debeljaku.

V nedeljo finale oddaje Slovenija ima talent

V nedeljo, 23. decembra, na male zaslone prihaja veliki finale letošnjega razvedrilnega šova Slovenija ima talent. Osem pevskih točk, ena zračno-akrobatska in en twirling. Kdo bo zmagal? Za naziv najbolj talentiranega se bodo potegovali Tjaša Fajdiga, Tomica Banfić, inoT, Liana Plitz, Tilen Lotrič, Tim Udovič, Jaša Šaban, Lara Kramberger, Tjaša Dobravec in Veronika Steiner.

HUMOR, HOROSKOP

Lahko se udeležite tečaja vedeževanja.

Naročniki **Gorenjskega glasa**, izkoristite popust v višini 10%. Za več informacij čim prej pokličite Tanjo na tel. št.: **040 514 975**

Gorenjski Glas

TANJA

Oven (21. 3.–21. 4.)

Še posebno v tem času ne smete spregledati drobnih malenkosti. Naj bo to prijazna beseda, ki lahko ogromno pomeni, močan in iskren stisk roke ali pa objem, ki da vsakemu odnosu poseben čar. Življenje zna biti lepo.

Bik (22. 4.–20. 5.)

Pomembno uradno sporočilo vas bo sprva postavilo pred dejstvo, a hitro se boste znali zasukati in stvari obrniti v svoj prid. Oseba nasprotnega spola vam bo pripravila posebno presenečenje in ne boste imeli preveč časa, da bi se umaknili.

Dvojčka (21. 5.–21. 6.)

Letošnji prazniki bodo za vas imeli poseben pomen. Spet boste našli smisel in veselje v svojem srcu. Ste dobronar in včasih naivni, a to ste vi. Ljudje, od katerih ste se namerano umaknili, bodo poiskali pot do vas.

Rak (22. 6.–22. 7.)

V slabo voljo vas bodo hoteli spravili ljudje, ki so po naravi negativni in v vsaki stvari vidijo slabo, ker dobrega pač ne premorejo. K sreči bo prevladala vaša pozitivna naravnost in takoj v samem začetku, jih boste znali ustaviti.

Lev (23. 7.–23. 8.)

Radi se držite v okrilju domačega ognjišča, a tokrat pride do preobrata, saj boste povabljeni na daljše potovanje. Tudi za tem bodo sledila sama lepa presenečenja. Enostavno se boste prepustili in do konca uživali v lepotah.

Devica (24. 8.–23. 9.)

So dnevi, ko imate občutek, da v službi ne prepoznajo vaše prave vrednosti in da ste velikokrat na samem repu. Čaka vas situacija, v kateri boste spoznali pravo resnico in končno se ne boste več počutili zapostavljeno. Denar ...

Tehtnica (24. 9.–23. 10.)

Sreča nikoli ne pride sama. Ponavadi ima s seboj še veselje in radost. Ker imate radi življenje, boste vse to hitro prepoznali in naredili vse, da boste uživali v teh dobrinah. Na področju službe si boste oddahnili, glede ljubezni pa tudi.

Škorpion (24. 10.–22. 11.)

Velike misli vam bo sprožil nekdo, ki bo z dobrimi idejami prišel do vas. Radi imate, da se okoli vas dogaja vedno kaj novega, zato boste seveda prisluhili in prav kmalu šli v akcijo za dodatne informacije. Čaka vas presenečenje.

Strelec (23. 11.–21. 12.)

Zelo boste veseli, ko boste spoznali, da vaše finančno stanje sploh ni tako slabo, kot ste se bali. Seveda k temu prispeva tudi nepričakovan denar, ki spremeni ves ta začarani krog. Čeprav ste prepričani, da boste osamljeni, bo ravno nasprotno.

Kozorog (22. 12.–20. 1.)

Neko srečanje se ni odvijalo tako, kot ste pričakovali – in seveda ste bili zato razočarani. V teh dneh se bo srečanje ponovilo in tokrat bi situacija povsem drugačna. Bodite pripravljeni, da ne ostanete brez besed – in to na področju, ki ga obvladate.

Vodnar (21. 1.–19. 2.)

V primeru, da vas čaka pomemben sestanek, svetujemo, da izberete nevtralno okolje, da bodo energije enakopravne. Na ta način se bo vzpostavila najboljša komunikacija. Poiskali vas bodo ljudje, s katerimi že dolgo nimate stikov.

Ribi (20. 2.–20. 3.)

Pravljice se ne pišejo same, pišemo jih mi sami. In samo od vas je odvisno, katero si boste napisali. Spali ste dolgo, zato Trnuljčica najbrž ne bo. Dnevi, ki so pred vami, vam bodo prinesli sama presenečenja, vi pa boste sprejeli čisto vse.

TA JE DOBRA

Vplivi so različni

Janez in Pavle razmišljata o genetiki in družbenem okolju. Janez ugotavlja: »Moj starejši sin je čisto meni podoben.« Pavle: »E, vidiš, to je zaradi vpliva genetike.« Janez: »Zakaj pa je potem mlajši bolj podoben sosedu?« Pavle: »To pa je zaradi vpliva okolja.«

Težave s pralnim strojem

Mož vstopi v kopalnico, ker si v pralnem stroju želi oprati majico. Gleda gumbe, a po dveh minutah razmišljanja nima pojma, kako. Mož: »Kateri program je treba vklopiti za pranje majice?« Žena: »Ali je majica bombažna ali sintetična?« Mož: »Ne vem!« Žena (že rahlo živčna): »Kaj piše na majici?!« Mož: »Laško je zakon!«

V casinoju

Jože pride v casino in za igralno mizo zagleda psa. Psa, ki drži v sprednjih tacah karte. Jože je ves iz sebe. Steče k najbližjemu uslužbencu igralnice in vpraša: »A ta pes res zna igrati poker?« »Zna,« mu ta odvrne. »Ampak ni ne vem kakšen kvartopirec. Vsakič ko dobi dobre karte, začne mahati z repom.«

Mož v časopisu

»Moj mož je bil pa včeraj v časopisu,« Marjetica kolegicam razlaga na redni petkovi kavi. Ostale v en glas: »A res, kaj so pa napisali o njem?« »Da je na svetu osem odstotkov več moških.«

LAŽJI SUDOKU

9	4		6	8		3	2
6	3			7			
	1	5			4	9	
		8			9	2	7
7		4		6			5
2	1	5		9			
	6	9		4	1		
			6		2		8
3	8		7	1		6	

Rešitev:

8	9	5	1	7	2	6	3
6	3	4	2	8	9	1	5
7	1	5	8	2	4	9	6
9	2	8	6	3	7	5	1
2	4	6	9	5	8	1	7
8	7	3	1	4	2	6	5
1	6	2	5	3	8	7	4
5	8	1	9	6	3	2	7
3	8	7	1	6	2	9	5

TEŽJI SUDOKU

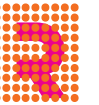
3	9		7				
		2		5			9
		4		2		5	3
			5	8			7
	8	7				3	2
4			2	7			
	4	3		6		2	
9				4		7	
					3		1

Rešitev:

8	1	9	6	7	0	8	2	5
6	5	2	7	0	1	6	9	3
9	1	7	2	6	8	5	4	3
5	2	8	9	6	7	1	3	4
7	0	8	1	5	9	0	2	6
1	6	2	9	0	7	2	8	4
8	2	9	5	4	1	3	6	7
2	9	1	8	7	0	5	6	3

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravila B. F.

NAGRADNA KRIŽANKA

PREŠERNI DECEMBER 2018

- 21. 12. JANEZ ŠKOF
- 22. 12. KLEMEN KLEMEN IN LOKALNI HIP HOPERJI
- 23. 12. ETNO KONCERT V NEDELJO
- 26. 12. ORLEKI
- 27. 12. **BIG BAND BLED** POD VODSTVOM PRIMOŽA GRAŠIČA, Z GOSTI ALENKO GODEC, OTOM PESTNERJEM IN PETROM SAVIZONOM
- 28. 12. NINA PUŠLAR
- 29. 12. ROK'N'BAND
- 31. 12. SILVESTROVANJE - MARKO VOZELJ IN MOJSTRI

OTROŠKI PROGRAM

- 23. 12. PRAVLJIČNI GOZDIČEK
- 25. 12. BOŽIČEK IN MURAT & JOSE
- 30. 12. DEDEK MRAZ IN ROMANA KRAJNČAN

www.visitkranj.si

	GORENJSKI GLAS	DEL OČESA, IRIS	NAMIZNO PREGRIJALO	POLDRAG KAMEN	OBLIKA IMENA MARINO	TOPILO ZA LAKE	RALNA ZEMLJA		
	NAŠ NO-GOMETAŠ (ANDRAŽ)	4							
	ŽABEC								
GORENJSKI GLAS	SVETILO JUŽNO-AMERIŠKI INDIJANCI					15		GORA NAD TREBINJEM V HERCEGOVINI	NASELJE JUŽNO OD TROJAN
ITAL. IGRALKA (ELSA)								EMILE ZOLA	
JAPONSKI DRŽAVNIK (ŠINZO)			KORNER LETOVIŠČE V BOKI KOTORSKI					KONJENIK S KIRASOM	
PEVKA JOPLIN					OGRAĐA ZA SVINJE IZRAELSKI POLITIK (JICAČK)				
KRAJ POD FRUŠKO GORO V SREMU					REZINA (ŽARG.)				
GORENJSKI GLAS	ULIČNI ČISTILEC	KRPA, CUNJA LETOVIŠČE V SVICI			1			VODNA ŽIVAL S KLEŠČAMI	
SMUČARSKA DISCIPLINA								ŠVEDSKO SMUČIŠČE OBLIKA IMENA KONSTANTIN	
MARKO URŠIČ			AFRIŠKA ANTILOPA REŽISER VAVRA					LESTVICA KART PRI POKRU	SIMFONIJA RIMSKI KORSKOVA
JAZ PO LATINSKO					NAŠA VOKALNA SKUPINA SL. SKLAD. (BENJAMIN)			8	
NASLOV BEVKOVE POVESTI						ZMRZEL SNEG STRANSKA DESKA PRI POSTELJI			
TRIZLOŽNA PESNIŠKA STOPIČA		7						NUŠA TOME HRV. PEVEC (KRUNO-SLAV)	
ZGORNJA OKONČINA					KLAVIRSKA TIPKA PESNICA ČERNEJ				
ELODEJA KAGAN KOROR MARTINELLI POREČE	PEVKA WEISS	OBER LJUBEZENSKI PESNIK						RIMSKI HIŠNI BOG NEM. IGRALKA (KARIN)	
NOKTURNO, PODOKNICA								VODNA KUGA, RAČJA ZEL	ETIOPSKI KNEZ
IRIDUJ			ŽIVO RDEČA BARVA PASJA PASMA						16
VLAGA, MOKROTA					IGRALKA MEDVED ŠKERLJ ČAKALIŠČE	11			
MESTO V LIKI							DEL OBRAZA		
LEKARNIŠKA UTEŽ							PEVKA POWER		

	SESTAVIL: F. KALAN	SAMOKRES	STAR IZRAZ ZA VRV	NEUPORABA	TONE VOGRINEC	MORSKI RAK BREZ KLEŠČ	POZIV	BRITISH AIRWAYS GROUP (KRATICA)	NOVA VRSTICA	OSAMELOST	UŠJE JAJČECE		MESTO V ROMUNJI			TVOR	
	VEČJE GODALO							14			KRAJ PRI POSTOJNI		5	ORJAŠKA ŠKOLJKA IZ PACIFIKA	KIS (STAR.)	3	
	DISKO KLUB										SL. TISKAR (KAREL)			DOJETJE SPOZNAVANJE			
GORENJSKI GLAS	PALAČA V BENETKAH PRIPRAVA, KI KAŽE SMER VETRA													INDIJANSKA SEKIRA	UM, PAMET	JANEZ UJČIČ DRAŽ MIK	
NAŠA PEVKA (ELDA)					POLK (STAR.) PRVI DEL BIBLIJE									STANOVALEC V BARAKI	LEVAK LEWIS HAMILTON		
ESTONEC	10			KORALNI OTOK				TEMNI DEL DNEVA PRIPADNIK Ljudstva V KAMBODŽI									
TOMO KRIŽNAR			DEL PRI- PRAVE ZA LOMLJENJE	MITOLOŠKO BITJE TEKOČINA V OŽILJU			KEŠANJE, OBŽALOVANJE				LASTNIK				MESEC V BABILON- SKEM KOLEDARJU	9	
ŠPORTNIK Z ROLKO						GRŠKA ČRKA	OBČINSKI USLUŽBENEC JUDOVSKI MESEC										
ZAREZA PRI SODU, UTOR			2	MOZOLJA-VOST MONGOLSKI POGLAVAR					NAJVEČJE MESTO OTOKŠKE DRŽAVE PALAU	LEPA ŽENSKA (ŽARG.)	13						
STROKOV- NJAK ZA KEMIJO					SL. PEVKA (LEA) BUDISTIČNI JEZIK					POPOLNOMA SLIČEN GRŠKA BOGINJA							
PEVEC RAHIMOVS- KI				EGIPČ. SVETI BIK SKAND MOŠKO IME				GLASBENI INTERVAL TURŠKI VELIKAŠ									
REZERVA ZA TEŽKE ČASE						DRUGO IME ELVISA PRESLEYA OSKAR KOGOJ			6								

Nagrade: tri družabne igre KRAŇČEK IN MOJE MESTO

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do petka, 4. januarja 2019, na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Nazorjevi ulici 1.

1	2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15	16

DRUŽABNA KRONIKA

PODOKNICA GENERACIJ

V dvorani Osnovne šole Naklo je potekal tradicionalni koncertni večer Podoknica generacij, ki že dolga leta razveseljuje v predprazničnem veselem decembru.

Samo Lesjak

Podoknica že dolga leta razveseljuje občinstvo vseh generacij v Naklem, v zadnjem obdobju pod organizacijsko taktirko marljivega domačina Simona Črnileca, ki je tokrat v paru z Ano Ivanc tudi vodil letošnjo prireditelje. Njuna slikovita napoved ob uvodnem nagovoru se je uresničila: oder se je ponovno tresel od plesa, kozarci so pokali od petja, glasbeni inštrumenti pa so z opojnimi zvoki božali ušesa vseh obiskovalcev, ki so napolnili dvorano šole.

Dobrodošlico in zahvalo sta vsem zbranim izrekli tudi predsednica Kulturnega društva Dobrava Naklo Katja Bevk ter predsednica Mešanega pevskega zbora Dobrava Naklo Mara Črnilec. Zbor pod vodstvom umetniškega vodje Andreja Zupana je prvi zasedel oder in ponovno upravičil svoj sloves. Namreč, z mnogokrat nagrajenimi nastopi že več kot petindvajset let navdušujejo občinstvo na skoraj vseh kulturnih prireditvah v Naklem, kjer so zaslužni tudi za vsakoletne pevске revije ter novoletni koncert, ob osamosvojitvi Slovenije pa so prvi v Naklem zapeli slovensko ter evropsko himno.

Naslednji so na oder pogumno prikorakali nadobudni pevci Otroškega pevskega zbora Osnovne šole Naklo, ki pojejo pod mentorstvom Jane Lamberšek Starberk, tokrat pa jim je dirigiral Blaž Tepuš. Sledil je nastop pevke Anje Potočnik, katere zametni glas je napolnil dvorano, plesna skupina Smeške, ki deluje pod umetniškim vodstvom Eve Zaletelj, pa je požela aplavz z nastopom, polnim pozitivne energije. Odlična harmonikarja Primož Gnidovec in Domen Osterman se vse bolj uveljavljata, vokalno skupino Viharnik pa sestavljajo prekaljenki pevci, ki jih zborovska

pesem spremlja že vse življenje. Ime Viharnik so si nadeli, ker jih ne zamaje vsak preprih, ker so zbrani z vseh vetrov in ker so v svoji interpretaciji samozavestni in pokončni. Predstavila pa sta se tudi kolednika – pobuda je nastala pri Tone-tu Čeferinu, ki je sopevca Staneta Stresa našel prav v zboru Viharnik, profesor Egi Gašperšič pa jima je priredil tri koledniške pesmi, tako da sedaj razveseljujeta, blagoslavljata in širita veselo božično novico. Vse dobro pa so ob prihajajočih praznikih zaželeli tudi vsi nastopajoči s skupno pesmijo ter z obljubo, da bo Podoknica razveseljevala še naprej.

Ekipa letošnje Podoknice: Katja Bevk, Simon Črnilec, Ana Ivanc, Nik Mekiš in Matej Trobec / Foto: Gorazd Kavčič

Nasmejana harmonikarja Primož Gnidovec in Domen Osterman / Foto: Gorazd Kavčič

Člani Mešanega pevskega zbora Dobrava Naklo vedno radi nastopijo na domači Podoknici. / Foto: Gorazd Kavčič

Prekaljenih pevcev vokalne skupine Viharnik ne zamaje noben preprih ... / Foto: Gorazd Kavčič

Pevka Anja Potočnik se je izkazala že na tekmovanju talentov, tokrat pa je osvojila srca občinstva v Naklem.

Prikupne koreografije, igrivost in veselje do plesa: plesna skupina Smeške / Foto: Gorazd Kavčič

VRTIMO GLOBUS

Nov partner ji je rešil življenje

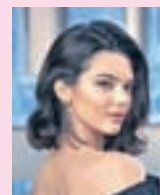
Za televizijsko voditeljico in zvezdnico resničnostnih šovov **Bethenny Frankel (48)** bi bila redka alergijska reakcija na morskoro hrano kmalu usodna. Voditeljica je bila petnajst minut v nezavesti. Rešil jo je partner, ki ji je dal zdravilo. "Dva dni intenzivne, zelo nizek pritisk, nisem mogla govoriti, nisem videla in mislila sem, da me je kap," je povedala voditeljica, ki že okreva v domači oskrbi in je tokrat prvič javno izpostavila svojega novega partnerja, filmskega producenta Paula Bernona.

Poslovala se je Penny Marshall

Umrla je igralka, režiserka in producentka **Penny Marshall**. Stara je bila petinšedemdeset let. Marshallova je zaslovela leta 1970 z vlogo v seriji Laverne & Shirley. Kasneje je igranje zamenjala za režijski stolček. Z režijo kulturnega filma Velik, v katerem je igral Tom Hanks, je postala prva ženska režiserka v Hollywoodu. Film je prinesel več kot sto milijonov dolarjev zaslužka. Med drugimi je režirala tudi filma Njihova liga in Prebujenja.

Kendall Jenner najbolje plačana manekenka

Ena izmed sester družine Kardashian **Kendall Jenner (23)** je uradno postala najbolje plačana manekenka na svetu. S 14,5 milijona evrov letnega zaslužka je prehitela Karlie Kloss, katere zaslužek znaša 13 milijonov. Največ je zaslužila s pogodbami z modnimi hišami Estée Lauder, Adidas in Calvin Klein. Na tretjem in četrtem mestu sta z zaslužkom 11,5 milijonov Chrissy Teigen in Rosie Huntington-Whiteley.

Shakira davčni dolguje 14 milijonov evrov

Kolumbijska pevka **Shakira (41)** je med leti 2012 in 2014 utajila davke v višini 14,5 milijona evrov. Tako trdijo španske davčne oblasti, pevka pa vse skupaj zanika. Shakira je s svojo družino živila v Španiji, stalno prebivališče pa imela prijavljeno na Bahamih, kjer je nižji davek. Pevka se je uradno preselila v Španijo leta 2015, po rojstvu sinov, ki ju ima z nogometašem Gerardom Piquejem.

Simpatična Ana Ivanc je marljiva dijakinja gimnazije Biotehniškega centra v Naklem. Nastopanje pred širšim občinstvom ji predstavlja velik izziv, tako da se je na nedavni prireditvi Podoknica generacij zelo uspešno preizkusila tudi v vlogi voditeljice. / Foto: Gorazd Kavčič

V dijake zasejali drugačne vrednote

Dijaki Gimnazije Kranj in Šolskega centra Škofja Loka so konec oktobra in v začetku novembra na odpravi v Nepal opravili zlato Mepi stopnjo.

MATEJA RANT

Kranj – Enajstdnevne odprave v Nepal se je udeležilo 29 dijakov Gimnazije Kranj in Šolskega centra Škofja Loka skupaj z osmimi spremljevalci in predstavnikom nacionalnega urada Mepi, pridružilo pa se jim je še nekaj drugih posameznikov, je razložila koordinatorka programa Mepi na kranjski gimnaziji Marija Štremfelj. Poleg opravljanja zlate Mepi stopnje v okviru enajstdnevnega pohoda pod Annapurno so obiskali tudi dve tamkajšnji šoli in sirotišnico. Slednji so izročili 2600 evrov, ki so jih že doma zbrali s prostovoljnimi prispevki dijakov, učiteljev in staršev.

Dijaki so morali vse, kar so potrebovali na poti, razen hrane, nositi ves čas s seboj, tako da so bili po besedah Marije Štremfelj njihovi nahrbtniki težki okrog petnajst kilogramov. Vsak večer so si na primernem mestu postavili šotore in jih zjutraj

tudi podrli. »Na tri do štiri tisoč metrih nadmorske višine je bilo to kar zahtevno opravilo.« Najvišja točka, ki so jo dosegli, je bila na 4150 metrih, kjer je bazni tabor za Annapurno, z nekaterimi dijaki pa so se povzpeli tudi na 4400 metrov, kolikor je še dovoljeval novozapadli sneg. »Zaradi predhodnih priprav in osebne zavzetosti so bili dijaki fizično zelo dobro pripravljene,« jih je pohvalila Marija Štremfelj. Do baznega tabora se tako ni povzpel zgolj en dijak, ki je moral zaradi alergične reakcije na mleko ostati na 3600 metrih nadmorske višine. »V tem primeru se je izkazalo, kako dobro je bilo, da smo imeli s seboj tudi zdravnika.« Pohodniki so bili razdeljeni v več skupin, vsaka je imela svojega mentorja, za celotno koordinacijo pa sta skrbela Marija in Andrej Štremfelj. »Največji izziv je predstavljalo nasititi 49 ljudi v čim krajšem času,« je razložila Marija Štremfelj in

Dijaki Gimnazije Kranj in Šolskega centra Škofja Loka so konec oktobra in v začetku novembra pod vodstvom Marije in Andreja Štremfelja na odpravi v Nepal opravili zlato Mepi stopnjo. / Foto: arhiv šole

dodala, da so uvedli sistem, po katerem so že vnaprej pobrali naročila, pri čemer so lahko izbirali med petimi jedmi. »Nosač je z naročilom pohitel v vas in so hrano pripravljali že med našo potjo, tako da nanjo ob našem prihodu ni bilo nikoli treba dolgo čakati.« Dijaki in drugi udeleženci odprave so imeli tako možnost spoznati tamkajšnje tradicionalne jedi in so med drugim poskusili

tudi dal bat, jed iz leče in riža, ki je zelo hranljiva in nasitna ter jo pogosto jedo nosači, ki na svojem hrbtu prenašajo tudi po trideset kilogramov težak tovor, je kot zanimivost navedla Marija Štremfelj.

V okviru odprave v Nepal so obiskali tudi dve tamkajšnji šoli, zasebno in javno. »Prvo obiskujejo predvsem otroci premožnejših staršev, po opremljenosti pa je povsem enakovredna našim

šolam, če ni celo boljša.« Omenjeno šolo so obiskali, ker prav tako izvaja program Mepi. Precej dlje so se zadržali v javni šoli, kjer so dijaki po besedah Marije Štremfelj došli, da šola ni samoumevna, saj si šolanje lahko otroci privoščijo le, če jim ni treba delati, da bi preživljali družino. Tamkajšnji šolarji so jim pripravili izjemen program za dobrodoščilo, odigrali pa so tudi skupno nogometno

tekmo, o kateri je poročala celo njihova nacionalna televizija. Ob koncu so obiskali še eno od sirotišnic, prosti čas pa so izkoristili tudi za ogled znamenitosti. »Verjamem, da je naša odprava v duše dijakov zasejala številna semena, ki bodo skozi leta zrasla v mogočna drevesa z vrednotami, ki so mogoče drugačne, kot jih vzgajamo pri nas,« je ob koncu poudarila Marija Štremfelj.

Naj bo vaš korak odmeven, vaša beseda pogumna, vaše življenje iskriivo, ustvarjalno in polno toplih trenutkov.

Srečno 2019!

RADIO GORENCO.D.O. BALOS 4, TRZIC

Abraham za smučišče v Mojstrani

Smučišče v Mojstrani, ki je eno boljših malih smučišč v Sloveniji, letos praznuje petdesetletnico delovanja. Zadnja leta zanj skrbita zakonca Zajšek.

NEŽA ROZMAN

Mojstrana – Minilo bo že petdeset let, odkar so se prvič zapodili po snežnih strmih hriba tik ob vstopu v vas Mojstrana. Vse odtlej je tam kajšnje smučišče eno bolj priljubljenih manjših smučišč pri nas, primerno za začetnike, predvsem pa za družine, kar so potrdili že z več

Janez Zajšek ob vznožju smučišča v Mojstrani, ki ga upravlja že zadnjih 15 let. / Foto: Gorazd Kavčič

nagradami, ki jih je smučišče prejelo.

Pred petdesetimi leti so si v Turističnem društvu Mojstrana zadali, da bodo po vzoru bližnje Kranjske Gore tudi sami imeli smučišče. Iskali so primeren teren, med drugim je bil v igri tudi teren bližje skakalnici, ki jo je nekoč imel skakalec Janez Polda, a »zmagalo« je pobočje na severni strani Mežakle, na katerem smučišče leži še danes. Turistično društvo je bilo prvi lastnik smučišča, kasneje ga je kupil RTC Kranjska Gora. Slednjim so smučišče predali pod pogojem, da gospodarno ravna z njim in dodajo še eno vlečnico, a do realizacije tega pogoja ni nikoli prišlo. Za RTC Kranjska Gora je lastništvo prevzela družina Andoljšek iz Dolenjske, ki ima smučišče v lasti še danes, upravljata pa ga Janez in Brigita Zajšek, domačina iz Mojstrane.

Zakonca Zajšek že 15 let zagnano skrbita, da je

smučišče kar se da dobro pripravljeno; ob vznožju hriba pa imata tudi manjšo brunarico, v kateri poskrbijo, da smučarji niso žejni. Kljub naravi, ki zadnja leta ne razsipava s snegom in nizkimi temperaturami, se Zajšek tudi letos, kot vsakič poprej, trudi, da bi s snežnimi topovi uspel čim prej narediti sneg. Redno skrbi za vlečnico, ki so jo domačini postavili pred petimi desetletji. Razlaga, da so mnogo sredstev in materiala zanj prispevali v jeseniški železarni, prav tam pa so pomagali tudi pri planiranju terena in odstranjevanju drevja.

Za prihodnost si želi veliko snega in temperature pod ničlo ter primerne investitorja, ki bo obnovil nekoliko zastarelo napravo in morda dodal še kakšno. Upa tudi na sodelovanje sovaščanov, ki jih hkrati pohvali, da radi pridejo smučat na domačo strmino in vsako jesen pobirajo kamenje po hribu. Včasih so se po smučišču v Mojstrani spuščali

Za zdaj sneg še ni pobelil strmine, zaradi razmeroma tople zime pa umetnega snega ni mogoče delati. / Foto: Gorazd Kavčič

tudi tujci, ki so bili nastanjeni v nekdanjem Hotelu Triglav, danes sem večinoma prihajajo Slovenci, predvsem iz Gorenjske in tudi Vrhnike.

Dva izmed začetnikov smučišča sta danes še med nami, in sicer Matevž Podrekar in Drago Gliha, kasneje

pa se je dejavno v delovne akcije na smučišču vključil tudi Klavdij Mlekuž. Ti bodo več o zgodovini povedali 26. decembra, ko bodo v Mojstrani nazdravili abrahamu. Praznovanje bo dan po božiču zato, ker so pred petdesetimi leti vlečnico prvič zagnali

prav na božično jutro, večer pred tem pa še popravljali zadnje podrobnosti na vrhnjem delu. Janez Zajšek pravi, da so domačini iskre iz strojev varilcev zamenjali za praznični ognjemet, a ti so se le trudili, da je bilo vse nared za veliko odprtje.

DOBRODELNI KONCERT POMAGAJMO SKUPAJ

RAUBARJI

PRIFARSKI MUZIKANTI IN ANDRAŽ HRIBAR

HOZENTREGARJI

Športna dvorana TRATA ŠKOFJA LOKA
sobota, 2. februar 2019,
ob 19. uri

Nakup vstopnic:
ŠKOFJA LOKA:
TIC Turizem Škofja Loka in Turistično društvo Škofja Loka
KRANJ: Gorenjski Glas
Eventim: prodajna mesta
Vstopnina: 15 €

Medijski pokrovitelji:
Gorenjski Glas

Lions klub Škofja Loka organizator

SAZAS
BRINOX® procesni sistemi
knapp INSULATION
elektro ločenijski
EGP
Iski utrip
europlat

Radio Sora
RADIO 1
RADIO 2
RADIO 97.3
Radio Triglav
RADIO BENC
Iski utrip
europlat

Lepotilni pribor Veronike

V Hiši keramike so pokazali, kaj imajo skupnega glina, rokodelstvo in v kamniškem Malem gradu zakleta grofica Veronika.

JASNA PALADIN

Kamnik – Legendo o skopuški Veroniki je davno tega opisal že Janez Vajkard Valvazor in Veronika s kačjim repom, ki še danes čaka na svojega odrešitelja v globinah malogorjskega hriba, je že vrsto let simbol Kamnika in ima svoje mesto tudi v kamniškem grbu, zgodbi pa so se letos posvetile tudi tri keramičarke in lončarke iz Hiše keramike – Polona Zajc, Tatjana Hlačer in Tatjana Taja Legat Lokar.

»Gre za projekt Srca Slovenije z naslovom Zgodbe

rok in krajev, katerega rdeča nit so lokalne zgodbe, in ker smo si vse želele izdelovati nakit, smo izbrale zgodbo kamniške Veronike in v povezavi s tem izdelale kolekcijo nakita in lepoutilnega pribora. Veronike nismo želele upodobiti na klasičen način, kot jo lahko vidimo denimo v grbu, ampak smo si želele poudariti njeno ženstvenost, njen karakter, jo ne nazadnje tudi povzdigniti v njeni lepoti. Zato je naša Veronika bolj okrogla, bolj kraljevska, tudi bolj pogumna. Izdelati

tak nakit, kot smo si ga zamislile v glini, je bil prav poseben izziv, zaradi številnih detajlov,« nam je na odprtju razstave t. i. eksperimentalnega oblikovanja v glini povedala ena od avtoric in predsednica KUD Hiša keramike, zakaj pa ne majolka Tatjana Hlačer.

V procesu ustvarjanja, ki še zdaleč ni končan, so avtorice za vse predmete izdelale kalupe, saj so prepričane, da bi bili njihovi predmeti, povezani z Veroniko, tudi primeren kamniški turistični spominek.

Na razstavi Veronikin nakit in lepoutilni pribor so avtorice Tatjana Hlačer, Tatjana Taja Legat Lokar in Polona Zajc predstavile iz gline izdelane obeske in ogledalca z Veronikino podobo.

Nogometaši so dobrodelni

V Nogometnem klubu Triglav Kranj so minulo sredo že tretje leto zapored pripravili decembrski dobrodelni dogodek, s katerimi pomagajo tudi mladim športnikom.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Predpraznično druženje je tradicija večine klubov in društev, posebno pa se ga zadnja leta veselijo v največjem športnem kolektivu na Gorenjskem, Nogometnem klubu Triglav Kranj. V njem namreč združujejo več kot petsto otrok vseh starosti, so pa tudi nogometni prvotigaši.

»Naš klub je trdno vpet v svoje okolje. Pri tem ne mislim zgolj na šport, ampak se želimo povezovati z vsemi. Prav tako pomembna se nam zdi dobrodelnost, zato smo že minuli dve leti pripravili decembrski dobrodelni dogodek. Letos smo se odločili, da ga še nadgradimo, kar pomeni, da smo pripravili dve ekshibicijski tekmi,

ogledal tekmo med tako imenovanimi Nogometniki (znanimi Slovenci) in člani navijaške skupine Small Faces, nato pa še med člansko ekipo Triglava, ki se je pomerila s Triglavovo zlato generacijo iz sezone 1998/99, ki se je prvič uspela uvrstiti v prvo slovensko ligo in letos praznuje dvajseto obletnico.

»Danes smo povabili tudi naše mlade igralce, ki jih je obiskal Dedek Mraz, prav za vse pa smo pripravili lepa darila. Prav tako smo se s priznanji spomnili najstarejših članov kluba,« je še povedal predsednik Fekonja.

Kljub počitku med jesensko in pomladansko sezono se je na prireditvi zbrala tudi večina moštva, ki si letos bori za Triglavove barve v naj-

Na prireditvi niso manjkali niti starejši člani Nogometnega kluba Triglav, predsednik Beno Fekonja in športni direktor Siniša Brkič pa sta priznanje podelila tudi najstarejšemu med njimi, 88-letnem Marijanu Brezjarju.

poleg tega namesto vstopne hrane pripravili smo dražbo nogometnih dresov, prav tako pa imamo še nekaj akcij zbiranja denarja. Denar bomo namenili za socialni sklad kluba. Klub nato s tem denarjem krije stroške priprav in opreme tistim mladim, ki si tega

močnejši slovenski ligi. »Prvi del prvenstva je za nami, sedaj s strokovnim štabom pripravljamo analizo. Ugotoviti želimo, kje je ekipa najšibkejša, pogovorili se bomo o okrepitvah in se dobro pripravili na nadaljevanje prvenstva. Ekipo pa bomo morali okrepiti predvsem z obrambnimi

Obiskovalci, ki so prišli na sredino tekmo, so namesto nakupa vstopnice prinesli hrano z daljšim rokom uporabe, ki so jo v klubu namenili domu za reintegracijo Fundacije Vincenca Drakslerja.

ne morejo privoščiti. Tako v našem klubu lahko trenirajo vsi, ki si tega želijo. Zbrano hrano bomo letos darovali domu za reintegracijo Fundacije Vincenca Drakslerja,« je ob sredinem druženju povedal predsednik Nogometnega kluba Triglav Kranj Beno Fekonja, ki si je skupaj z gosti in člani kluba najprej

igralci, saj smo v prvem delu prvenstva dobili preveč zahtevkov. Ker je ekipa zelo mlada, potrebujemo tudi kakšnega izkušenega igralca,« je dodal športni direktor kluba Siniša Brkič in povedal, da se bo članska ekipa pred nadaljevanjem prvenstva na pripravah spet zbrala po novem letu, 8. januarja.

HALO-HALO GORENJSKI GLAS telefon: 04 201 42 00

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201 42 00, faksu 04/201 42 13 ali osebno na Nazorjevi ulici 1 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrтка do 11. ure! Cene oglaševanja in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

ROZMAN BUS, T: 04/531 52 49, 041/855 630

SILVESTROVANJE TERME TUHELJ in MADŽARSKÉ TOPLICE: 30. 12.–2. 1. 2019., **TRST:** 8. 1., **KOPALNI ŠMARJEŠKE – AKCIJA** 21. 1., **MADŽARSKÉ TOPLICE:** 7.–10. 2., 28.2.–3.3., **PUSTOVANJE, STRUNJAN:** 10.–13. 3., **LENDAVA:** 10.–13. 3., **BANJA VRUČICA S TERAPIJAMI:** 14.–21. 3., **UMBRA IN ASSISI:** 29.–31. 3. **VESELE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO 2019.** www.rozmanbus.si

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.

PRIREDITVE

Blagoslov konj

Naklo – Konjeniško društvo Naklo v sredo, 26. decembra, z začetkom ob 11. uri vabi na Blagoslov konjev, ki bo pri Domu Janeza Filipiča v Naklem. Zbor konjenikov bo ob 10.30. Otroci naj s seboj prinesejo plišaste oz. katere koli druge igrače na temo konj. Prejeli bodo spominsko darilce Konjeniškega društva Naklo. Za popestritev dogodka bodo člani društva pripravili tekmovanje na temo konjev v kategorijah otroci in odrasli.

Klepet ob čaju v Hiši čez cesto

Milje – V petek, 21. decembra, se ob 18. uri v Hiši čez cesto na Miljah 11 pri Visokem lahko pridružite klepetu z Rokom, Nino in Urošem o tem, kakšno je življenje s cerebralno paralizo.

Jaslice v naravnem okolju

Dolenja vas v Podbrezjah – Jutri, v soboto, 22. decembra, ob 17. uri vas vabimo na prireditev ob jaslicah, ki bodo postavljene v naravno okolje v »Bankovi luknji«. Ob vezani besedi bodo kulturni program izvajali mladi interpreti in glasbeniki, popestrili pa ga bodo tudi Koledniki DU Naklo.

Medgeneracijske prireditve

Kranj – V Medgeneracijskem centru Kranj boste danes, v petek, 21. decembra, ob 17. uri lahko igrali tarok ali pa prisluhnili predavanju Marka Ogrisa Miselni in duhovni svet starih kultur – Nebesa in pekel v različnih duhovnih tradicijah starega in novega sveta. Ob 17.30 bo petje ljudskih pesmi. Obvezne prijave sprejemajo na telefon 041 724 134 ali na e-naslovu mck-prijava@luniverza.si.

IZLETI

Ledena dežela v Ljubljani

Šenčur – Društvo upokoencev Šenčur vabi v četrtek, 27. decembra, popoldne na ogled Ledene dežele v Ljubljani. Po ogledu Ledene dežele na Kongresnem trgu se boste sprehodili tudi po praznični Ljubljani. Topla oblačila ne bodo odveč. Informacije in prijave zbira do torika, 25. decembra, Franci Erzin na tel. 041 875 812.

PREDAVANJA

Proučevanje Svetega pisma

Kranj – Krščanska adventistična cerkev Kranj vabi jutri, v soboto, 22. decembra, v Dom krajanov Primskovo na proučevanje Svetega pisma s temo Edinost in cerkvena organizacija ob 9. uri ter predavanje Veljavnost nekanonskih prerokov ob 10.30.

KONCERTI

Božična sanjarjenja

Tržič – Tradicionalni koncert Božična sanjarjenja Pihalnega orkestra Tržič bo v sredo, 26. decembra, ob 19. uri v Dvorani tržičkih olimpijcev.

Pevske jaslice

Sv. Primož nad Kamnikom – Tudi letos pevci PSPD Lira vabijo na božični koncert Pevske jaslice, ki ga tradicionalno pripravijo v romarski cerkvi pri Sv. Primožu nad Kamnikom. Koncert bo v nedeljo, 30. decembra, ob 17. uri. Zaželeni so prostovoljni prispevki.

KINOSPORED

KOLOSEJ DE LUXE, KRANJ (CENTER)

Sobota, 22. 12.

17.10 BUMBLEBEE

19.15 ZDAJ ALI NIKOLI

21.10 AQUAMAN

13.20 SPIDER-MAN: NOVI SVET, sinhro.

16.40 ASTERIX: SKRIVNOST ČAROBNEGA

NAPOJA, sinhro.

13.40 A JE TO! PAT IN MAT ZNOVA V AKCIJI

15.00 GAJIN SVET

15.30 GRINCH, sinhro.

18.15 BOHEMIAN RHAPSODY

20.40 ZVEZDA JE ROJENA

CINEPLEX, TUŠ, KRANJ

Sobota, 22. 12.

13.40, 17.30, 19.50 BUMBLEBEE

18.00, 20.00, 22.10 ZDAJ ALI NIKOLI

18.15, 20.10, 22.10 AQUAMAN

12.30, 15.40, 18.10 ASTERIX: SKRIVNOST

ČAROBNEGA NAPOJA, sinhro.

16.20 ASTERIX: SKRIVNOST ČAROBNEGA

NAPOJA, 3D, sinhro.

19.00 SPIDER-MAN: NOVI SVET

16.00 SPIDER-MAN: NOVI SVET, sinhro.

14.40 SPIDER-MAN: NOVI SVET, 3D, sinhro.

21.20 ROBIN HOOD

13.00 MAGIČNE ŽIVALI: GRINDELWALDOVA

HUDODELSTVA

14.10, 17.00 GRINCH, sinhro.

16.10 GRINCH, 3D, sinhro.

12.40, 14.20 BOŽIČEK IN DRUŠČINA

21.00 BOHEMIAN RHAPSODY

KINO SORA, ŠKOFJA LOKA

Petek, 21. 12.

18.00 Animirani filmi za otroke (Vstop prost)

20.00 TATIČI

Sobota, 22. 12.

18.00 SPIDER-MAN: NOVI SVET, 3D, sinhro.

20.00 BOHEMIAN RHAPSODY

Nedelja, 23. 12.

17.00 SPIDER-MAN: NOVI SVET, sinhro.

19.00 TATIČI

Organizatorji filmskih predstav si pridružujejo pravico do spremembe programa.

GLEDALIŠKI SPORED

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Petek, 21. decembra

19.30 Ivan Cankar: OB ZORI (v dvorani PGK)

20.00 Kahlil Gibran: PREROK (v Stolpu Škrlovec)

Sobota, 22. decembra

10.00 Sobotna matineja: Mojca Pavlič Drnovšek: VESELI DECEMBER (v dvorani PGK)

19.30 Ferdinand von Schirach: TEROR (v dvorani PGK)

Nedelja, 23. decembra

17.00 Ela Peroci: MUCA COPATARICA (v dvorani PGK)

GLEDALIŠČE TONETA ČUFARJA JESENICE

Nedelja, 23. decembra

10.00 Praznična matineja: PIKA PIŠE BOŽIČKU

Radio Sora

Vedno blizu. 91.1 / 89.8 / 96.3

RADIO SORA, D.O.O., KAPUCINSKI TRG 4, ŠKOFJA LOKA

**LOKA
V SNEGU
Festival**

1. 12. - 31. 12. v Škofji Loki

Prižig novoletnih luči, odprtje Izložb domišljije, miklavževanje, prihod Božička in dedka Mraza, sejmi, koncerti, delavnice, filmske predstave, Božični LUFT...

www.lokavsnegu.si

Logo of the Municipality of Škofja Loka and other partners.

ANKETA

Uporaba
pirotehnik

MAŠA LIKOSAR

Nekateri želijo decembrski čas narediti bolj prazničen tudi z uporabo raznih pirotehničnih izdelkov. Mimo-idoče smo povprašali, kaj menijo o teh izdelkih, pa tudi o tem, ali jih v prazničnem času tudi sami uporabljajo.

Foto: Tina Dokl

Mark Zabavnik, Kranj:

“Ko sem bil mlad, sem metal petarde, zdaj pa se mi zdi to skrajno otročje. Ognjemet je lepo videti ob novem letu, a vem, da so živali na poke zelo občutljive, zato tega več ne uporabljam.”

Janko Mladič, Trzič:

“Petard ne prenesem, saj nikakor ne prispevajo k lepemu prazničnemu vzdušju, temveč se jih ljudje in živali le prestrašijo. V mladosti smo jih uporabljali, a tako, da nisimo nikomur škodovali.”

Flamur Bytyqi, Naklo:

“Petarde so nevarne, drage in nekoristne. Otroci ne bi smeli imeti dostopa do njih. Tudi rakete so škodljive, poznam nekaj ljudi, ki so zaradi njih utrpeli poškodbe. Pri nas jih nikoli nismo uporabljali.”

Polona Hvasti, Trzič:

“Prazniki niso slovesni zaradi pokov petard in raket. Otrokom jih ne dovolim metati, tudi sama jih nisem. Vzdušje si pričaramo s kresničkami, pravi čar božiča in novega leta pa nosimo v srcu.”

Domen Dolenc, Log nad Škofjo Loko:

“Pirotehnični izdelki so skrajno nevarni, že ob manjši neprevidnosti lahko povzročijo trajne poškodbe. Ognjemet je lep, a preveč onesnažuje okolje.”

Ljubezen do oljnih barv

Štefan Gorjanc iz Šenčurja je upokojen slikopleskar, ki bo v nedeljo, 23. decembra, dopolnil 82 let. Ima zanimiv hobi, ki sicer zahteva veliko potrpežljivosti, a v njem izjemno uživa: obnavlja stare skrinje oziroma poskrbi za njihovo končno podobo. Nekatero med njimi so stare tudi sto petdeset let in več.

ALENKA BRUN

Šenčur – Slavljenec sicer prihaja s Primskovega pri Kranju, soproga Frančiška iz Cerkelj na Gorenjskem, hišo pa sta naredila v Šenčurju, kjer tudi živita. Štefan izjemno rad preživlja čas v kletnem prostoru – sploh ko je dovolj naravne svetlobe – kjer potrpežljivo in natančno ter z nasmehom na ustih ustvarja s čopičem.

Slikanje ga je pritegnilo že kot otroka. Spominja se, da so njegove prve oljne slike nastale, ko je bil komaj četrtošolec. Takrat je največ slikal nabožne prizore. Razloži: »To so slike, ki so včasih visele v spalnicah nad posteljami.« Še vedno ima spravljeno svoje prvo tovrstno delo in ob pogledu nanj kar ne moremo verjeti, da je to naslikal osnovnošolec.

Upokojeni slikopleskar pa ima tudi prav poseben hobi: obnavlja stare skrinje oziroma jim s čopičem da končen videz, jim vrne izgubljen sijaj iz preteklosti. Do danes je na ta način obnovil in polepšal že kakih osem skrinj, zadnji dve, od katerih ima ena letnico 1871, pa sta

Štefan Gorjanc

prišli na njegov dom iz rok bratranca Francija Gorjanca iz Predoselj. »Franci je mizar, ki je poskrbel, da sta skrinji dobili nova pokrova. Sta iz smrekovega lesa, vendar so pri eni izrazili željo, da bi bil pokrov videti, kot da je hrast, tako da sem uporabil staro pleskarsko tehniko flodranja. Včasih je treba obnoviti okrasni del, dodelati slike. Nekateri motiv predlagajo sami, pridejo z izdelano idejo vzorca, včasih pa

se moram znajti, uporabiti lastno domišljijo,« pripoveduje Štefan Gorjanc.

Stare skrinje so bile včasih izjemno modne. Namreč: »Neveste so jih dobile za doto.« Pokaže s prstom v notranjost skrinje: »Tukaj so bile mašne knjižice, "paternoštri", kakšen denar in zlatnina; tu notri pa perilo.« Nekatero od teh skrinj so preživele več lastnikov, drugi pa menijo, da gre za staro robo s podstrešij.

Vrnemo se k skrinjama, za kateri pravi, da jih je dobil za »poštimat«, da jih bo »dotal«, kot radi ljudje rečejo kar po domače.

»V roke sem dobil surovi, ko so ju našli, sta bili v zelo slabem stanju. Želja pa je bila, da se obnovita, da bosta lahko krasili nov dom, sobo ali hodnik,« še pove in doda, da glede na izkušnje, ki jih ima, za takšne obnovljene kose vedno obstaja zanimanje.

Želijo si snežne pošiljke

Nekatera gorenjska smučišča že obratujejo, druga začenjajo te dni, a v okrnjenem obsegu.

ANA ŠUBIČ

Kranj – Smučiščem v Kranjski Gori, na Voglu, Krvavcu in Cerknem, ki že obratujejo (sicer v okrnjenem obsegu), se te dni pridružujejo tudi nekatera druga smučišča. Od jutri bo smuka možna na Soriški planini. »Žal bosta obratovali samo vlečnici Slatnik in otroška vlečnica Lucija, saj bodo odprte proge samo v spodnjem delu smučišča, kjer imamo umetno zasneževanje,« je napovedala direktorica Polona Golija. Jutri bodo odprli tudi smučišče na Starem vrhu. Konec tedna bosta predvidoma obratovali šestdesetnica in vlečnica Zapreval, pred božičem pa želijo odpreti še vlečnico Kopa in pognati otroški trak na Grebljici.

Smučišče Kranjska Gora sprejema smučarje že od začetka decembra. Trenutno obratujejo štirisedežnica Kekec, vlečnica Mala Mojca in Mojca 2 ter otroški trak. »Vse moči usmerjamo v to, da bi ta konec tedna odprli tudi Dolencev Rut ter Podkoren in zagotovili nočno smuko,« je povedala vodja trženja Senka Kemperle. V okrnjenem obsegu obratujejo tudi na Krvavcu; ta čas delujejo štirisedežnica Tiha

dolina, šestdesetnica Vrh Krvavca, dvosedeznici Njivice 1 in 2, vlečnica Luža in otroški trak Gospinca, od jutri pa še enosedeznica Gospinca. Na Voglu so začeli obratovati minulo soboto – z otroškim parkom in štirisedeznico Brunarica. »Do prve večje snežne pošiljke druge narave žal ne bodo obratovale,« je dejala direktorica splošnega sektorja Aleksandra Fiorelli. Prav tako so minuli konec tedna odprli smučišče Cerkno. »Jutri odpiramo dodatni dve progi, kar pomeni, da bo smučišče obratovalo skoraj v celoti, zaprti bosta zgolj progi Lom, dokler ju ne zasnežimo. Sneg smo v celoti naredili; če bi čakali na naravnega, bi imeli sedaj zaprto,« je dejal vodja marketinga Borut Pirih. V nedeljo so vlečnico pognali tudi na manjšem smučišču na Rudnem pri Železnikih, sprva za izvajanje smučarskih tečajev in programov alpske šole, od včeraj pa je proga, ki jim jo je uspelo v celoti umetno zasnežiti, odprta tudi za druge smučarje. Z Velike planine pa so sporočili, da bodo smučišče odprli, ko bo dovolj naravnega snega, saj nimajo umetnega zasneževanja.

vremenska napoved

Danes bo pretežno oblačno, pihal bo jugozahodni veter. Tudi jutri bo sprva pretežno oblačno, čez dan pa se bo deloma zjasnilo. V nedeljo bo delno jasno z občasno povečano oblačnostjo, zjutraj bo po nekaterih nižinah megla. Topleje bo.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

PETEK

-2/3 °C

SOBOTA

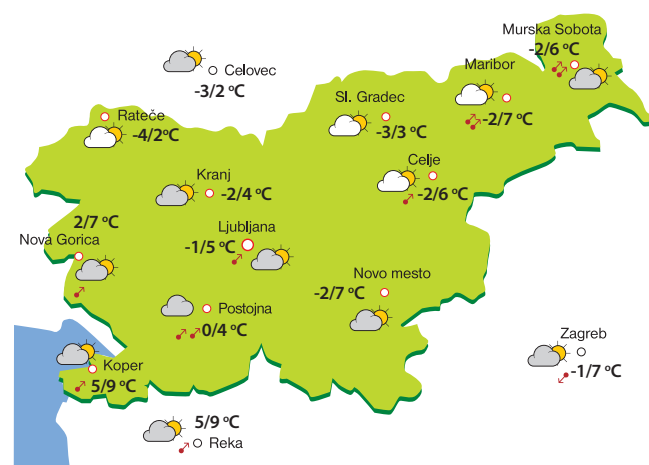

0/6 °C

NEDELJA

-2/7 °C

Od včeraj redno obratuje tudi smučišče na Rudnem pri Železnikih. / Foto: Gorazd Kavčič